

— KNIHOVNA —
SBORNÍKU VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH

VYDÁVANÁ

S PODPOROU ČESKÉ AKADEMIE CÍŠ. FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY,
SLOVESNOST A UMĚNÍ.

A) ŘADA PRAVOVĚDECKÁ. Čís. XIII.

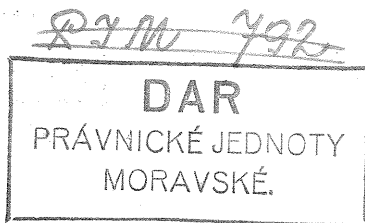
VIII
58

SPOLEČNOST
S RUČENÍM OBMEZENÝM.

SYSTEMATICKÉ ZPRACOVÁNÍ ZÁKONA ZE DNE 6. BŘEZNA 1906
Č. 58. Ř. Z., S MOTIVY K NĚMU PODÁVÁ A S NĚMECKÝM PRÁVEM
SROVNÁVÁ

Dr. JOS. OSKAR WOREL,

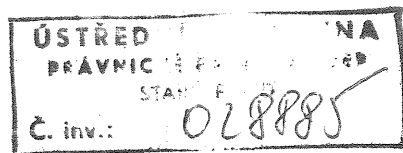
K. SEKRETÁŘ VRCHNÍHO SOUDU.

V PRAZE.
VYDAVATEL A NAKLADATEL: »SBORNÍK VĚD PRÁVNÍCH A STÁTNÍCH.«
(BURSÍK & KOHOUT V PRAZE).

1906.

———— VEŠKERÁ PRÁVA ————
ZEJMÉNA PŘEKladu VYHRAŽENA.

Tiskem Aloisa Wiesnera v Praze, knihtiskaře České Akademie cis. Františka Josefa
pro vědy, slovesnost a umění.

Papír ze skladu České společnosti pro obchod a průmysl papírnický G. Wiesner,
Duffek a spol. v Praze.

OBSAH.

	Str.
Úvod	1
Literatura	3
Vysvětlení zkratk	5
Historický vývin	7
Přehled ústavu společnosti s ručením obmezeným	9
Druhy společností s ručením obmezeným	11
Založení společnosti	13
Firma a sídlo společnosti str. 15. — Předmět podniku str. 16. — Základní či kmenový kapitál str. 16 a sl. I. Zvýšení základního (kme- nového) kapitálu str. 19. II. Snížení základního kapitálu str. 20 a sl. — Základní či kmenový vklad str. 22 a sl. — O doplácích na vklady zá- kladní str. 30 a sl. — O jiných plněních společníků mimo vklad zákl. str. 33. — O společenských závodních podílech str. 33 a sl. — O t. zv. knize podílů str. 39.	
O zápisu v rejstřík obchodní	40
O vyhláškách při společnostech s r. o.	47
O představenstvu resp. jednatelích a jich náhradních	49
1. Kdo může být jednatelem str. 49 a sl. — 2. Počet jednatelů str. 51. — 3. Zřízení a odvolání jednatelů str. 51. — 4. Zápis a znamenání jednatelů str. 52. — 5. Poměr jednatelů vůči společnosti str. 52 a sl. — 6. Práva a povinnosti jednatelů str. 54 a sl.	
O radě dozorčí	59
O zmocněncích, úřednících, prokuristech, opatrovnících a jiných funkco- nářích společnosti s r. o.	64
O t. zv. revisorech	64
A) O druzích revise str. 64. — B) Práva a povinnosti revisorů str. 65 a sl. — C) Co zařízeno býti má ve společnosti po provedené revisi? str. 66.	

	Str.
O valné hromadě	67
A) Pojem str. 67. — B) Kým, kam, jak často a jakým způsobem se svolává? str. 68. — C) O čem se usnáší? str. 69. — D) Kdy je způsobilá k usnášení se? str. 71. — E) O způsobu hlasování str. 71. — F) Jaké většiny třeba ku platnému usnášení se? str. 72. — G) Kniha o usnášení se str. 73.	
Opravné prostředky proti usnesení valné hromady	73
1. vůbec str. 74; 2. zaneseným v rejstřík obch. zvlášť str. 74.	
O právní povaze společnosti s r. o.	79
O společnících a jich právech a povinnostech	85
Práva jednotlivému společníku příslušející str. 86. — Práva veškerosti společníků náležitá str. 86. — Práva určitému počtu členů společnosti náležitá (práva menšin) str. 89. — Povinnosti společníků str. 90 a sl.	
O zrušení společnosti s r. o.	91
Zejména o t. zv. fusi str. 93. — O zrušení vyhlášením konkursu str. 93. — Opatřením správního úřadu str. 94. — Usnesením obchodního soudu str. 96.	
O likvidaci	97
O přeměně stávacích útvarů associačních ve spol-ti s r. o.	101
A) Akciové společnosti str. 101 a sl., — B) spolků str. 104, — C) těžišťstev, jakož i dalších společností a společenstev str. 106.	
O ingerenci soudů a jiných veřejných organů a spol-ti s r. o.	107
I. Obchodního soudu str. 107. — II. Trestního soudu str. 108. — III. Notáře str. 108 a sl. — IV. Finanční prokuratury str. 110. — V. Úřadu koncesního str. 111. — VI. Státu, země a jiné veřejné korporace str. 112. — VII. Finančních úřadů str. 112. — VIII. Živnostenských úřadů str. 112.	
O připuštění cizozemských společností v tuzemsku	113
O předpisech trestních	115
Předpisy poplatkové a daňové	117
Podstatné rozdíly mezi společností s r. o. a ostatními druhy spol-ti obch. práva i společenstev hosp. a výdělkových	117

»Sans économie nulle richesse
n'est assez grande.

ÚVOD.

Zákon o společnostech s r. o. ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. svou důležitostí pro život národohospodářský, svou novotou a svou podobností se zákonem o společenstvech hospodářských a výdělkových ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. pohnul podepsaného k tomu, by podal pokud možno stručný a systematický jeho výklad, jakož i řešení otázek sporných, jež při studiu jeho na první pohled se namanou. Při tom čerpáno z motivů a bohatého pramene německé literatury, ježto zákonu našemu německý zákon o společnostech s r. o. ze dne 20. dubna 1892 ve znění ze dne 20. května 1898 za vzor sloužil, i srovnána oboje ustanovení mezi sebou. Konečně porovnávány v mnohých kusech ústavy společnosti s r. o. se společenstvy hospodářskými a výrobními, jakož i s dosavadními společnostmi obchodního zákona.

Účelem díla toho je jednak praxi upozorniti na důležitost, na výhodnost a prospěšnost tohoto nového druhu asociace kapitálové a osobní, jednak teorii pobídnouti ku pojednání a řešení otázek sporných v zákoně se objevujících.

V Praze, o Velkonocích r. 1906.

Autor.

LITERATURA.

Rakouské právo:

- Bílý*: Ku vládní osnově zákona o společnostech s ruč. obmezeným: v Právniku 1905 str. 109 a násl., 145 a násl., 245 a násl., 279 a násl., 323 a násl.
Dobré zdání komisse Právnické jednoty v Praze o osnově zákona o společnostech s r. o. v Právniku 1905 str. 304.
Dr. Ant. Ritt. v. Randa: Das österreichische Handelsrecht mit Einschluss des Genossenschaftsrechtes. 2. Band 1905. (Anhang.)
Dr. W. Nothnagel: Beschränkte Haftung. Eine handelsrechtliche Studie. (Nachgelassenes Werk.) Wien 1900.
Legislační práce zákona toho, totiž: Motivy příl. 236 sten. prot. panské sněm. XVII. sez. 1904; dále
Kommissionsbericht des Herrenhauses von Hofr. Prof. Dr. Grünhut čís. 272 příloh panské sněmovny 1905 a
Bericht des volkswirtschaftlichen Ausschusses über den Beschluss des Herrenhauses betreff. den Gesetzentwurf über Gesell. mit b. H. (2378 der Beilagen) 2520 der Beilagen zu den stenogr. Prot. des Abgeordnetenhauses. (St. 1—8.)
Články v Neue Freie Presse 7. února 1905 od Prof. Grünhuta a 24. června 1905, od téhož v Deutsche Juristen-Zeitung 1905 str. 781 a v Tagblattu Pražském 22. března 1906 od Dr. Fr. Bendienera.

Německo-právní dosud vydaná:

- Ferdinand Birkenbihl*: Das Reichsgesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung vom 20. April 1892. Berlin 1893.
Heinr. Cosack: Lehrbuch des Handelsrechts. 5. Aufl.
R. Foertsch: Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. 2. Auflage.
Dr. J. Liebmann: Kommentar zum Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. 4. Aufl.

- Sigmund Merzbacher*: Reichsgesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. München 1900.
- Ernst Neukamp*: Das Reichsgesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. 2. Aufl.
- Lud. Parisius* und *Hans Crüger*: Das Reichsgesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. 3. Aufl. Berlin 1901, dasselbe, Gutentag'sche Gesetzsammlung, 8. Auflage 1905.
- Dr. Hermann Staub*: Kommentar zum Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Berlin 1903.
- Preussisch-Deutsche Gesetz-Sammlung 1806—1904. 4. Aufl. in Syst. Anordnung von *G. A. Grotenfend* und *D. C. Cretschmar*. B. IV. 1905. S. 634 u. f.
- R. Esser*: Das Reichsgesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung vom 20. April 1892 in der vom 1. Jänner 1900 in Kraft getretenen neuen Fassung erläutert. Berlin 1902.
- Zeitschrift f. d. gesamte Handelsrecht (Goldschmidt-Keysner-Lehmann) 57 B. 1906 Seite 1—48 u. zw.: *Dr. Neukamp*: Die Geschäftsanteile der Gesellschaft mit beschränkter Haftung.

VYSVĚTLENÍ ZKRATEK:

- spol-t s r. o.* = společnost s ručením omezeným.
- spol-vo* = společenstvo.
- § bez uvedení zákona* = § zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. o společnostech s ručením omezeným.
- obch. z.* = obchodní zákon ze dne 17. prosince 1862 č. 1 ex 1863 ř. z.
- exek. ř.* = exekuční řád soudní ze dne 27. května 1896 č. 78 a 79 ř. z.
- civ. ř. s.* = civilní řád soudní ze dne 1. srpna 1895 č. 112 a 113 ř. z.
- jur. nor.* = jurisdikční norma ze dne 1. srpna 1895 č. 110 a 111 ř. z.
- org. z.* = organizační zákon ze dne 27. listopadu 1896 č. 217 ř. z.
- j. ř.* = jednací řád ze dne 5. května 1897 č. 112 ř. z.
- vkład z.* = vklad základní.
- kapitál z.* = kapitál základní.

Historický vývin.

Zákon o společnostech s r. o. povstal v Německu následkem praktické potřeby jevící se při rozšíření koloniální politiky říše Německé a obmýšlelo se při vydání zákona týkajícího se společností koloniálních ze dne 15. března 1880 ve formě normativních podmínek, jaké vydávány byly pro akc. společnosti, opatření právní podklad pro zvláštní druh společností s ruč. ob. Výsledek porad byl zákon německý ze dne 20. dubna 1892.¹⁾

Podobně u nás pocíťována potřeba toho druhu společností, při níž by princip ručení kapitálu a ručení osob (individuí) v souhlas byl uveden tak, aby při poměrně malém vkladu a osobním ručení byl tu utvořen pokud možno široký podklad úvěrní a dosaženo velkého kapitálu provozovacího. Mámeť jednak jisté druhy společností, při nichž buďsi jediné neb hlavně osobnost společníků do popředí vystupuje a při nichž společníci neb jistý jich druh osobně ručí věřitelům (společnost veřejná, komanditní, a kom. na akcie), jiné druhy pak, kde toliko jmění společnosti ručí neb společníci pouze subsidiárně a při nichž osobnost jich do pozadí ustupuje jako akciová a společenstva výdělková a hospodářská.

Společnosti, při nichž by ale spolčení kapitálu bylo spojeno s osobností společníků a tito by obmezeně ručili, se nám nedostávalo.²⁾ Známy je zajisté spor literatury a judikatury v příčině útvaru měšťanstev právozárečných a plným právem prohlásil první

¹⁾ Srov. Nothuagel str. 77., Bílý str. 109, Parisius-Crüger 8. vyd. str. 11. 23.

²⁾ Bílý l. c. str. 110.

český sjezd Právnický v Praze 1904, že pro tento druh asociace nejlépe by se hodil útvar společnosti s r. o.

Vládní osnova zákona o společnostech s r. o. předložena panské sněmovně na podzim 1904.

Tato po podání podrobné zprávy komise dv. r. prof. Dr. Grünhuta č. 272 příl. panské sněmovny 1905 byla sněmem dne 21. června 1905 přijata.

Návrh podán ku dobrému zdání obch. a živnostenským komorám, jež skoro vesměs velký význam osnovy pro vzpružení obchodu a průmyslu uznaly.

Také práv. Jednota v Praze konala o osnově porady ve zvláštní komisi a má J. Excell. p. min. Dr. ryt. Randa zásluhu toho, že mnoho z opravných návrhů komisi práv Jednoty navrhovaných (v Právníku 1905 str. 304. obsažených) do zákona přijato a sice:

Ku § 3 (teprve v sněm. poslanců § 101), z částí ku § 5, úplně ku §§ 11, 24, 76, 99 a vyhověno přání na pojetí předpisů bilančních v zákon § 23, nepřijat titul, opravné návrhy k § 6, ku § 5 v příčině pokut, pak ku §§ 9, 28, 31, 34, 77, 107, 111 a 115 zejména litovati jest, že nepřevzat návrh přechodních ustanovení pro přeměnu výdělkových a hosp. spol.

Zpráva národoh. odboru posl. sněmovny sepsána posl. Dr. Štěp. Lichtem dne 6. února 1906 pod čís. 2520 příloh.

Touto navrženy stylistické změny § 9 č. 3., § 13 č. 5 do § 36 i, f., pak § 42 od. 2. připojena povinnost sdělení usnášení valné hromady, pakli polovice základního kapitálu byla ztracena — soudu obchodnímu, dále přidán celý § 101 v příčině přeměny spolků dle cis. pat. ze dne 26. listopadu 1852 č. 253 ř. z. a těžištev — ve společnosti s r. o. Podstatné změny učiněny v předpisech daňových § (114), 115, 118 (117), 119 (118) zejména na prospěch společností zvýšena berní sazba § 100 zák. o dani přímé v příčině berní podléhajícího čistého výnosu, konečně změněna doba platnosti zákona toho na místo 6 měsíců na 3 měsíce ode dne vyhlášení říš. z.

Ve sněmovně poslanců přijat zákon ve 3. čtení dne 21. února 1906, v panské pak dne 27. února 1906.

Zákon ten vyhlášen v říš. zák. č. XXIV. dne 15. března 1906, platí tudíž od 15. června 1906.

Přehled ústavu společnosti s r. obmezeným.

Společnost s r. o. jest nová společnost obchodního práva, a platí o ní, nehledě na výši daně výdělkové, předpisy obch. z. Táž má ráz právnické osobnosti. Jest to spojení určitých zákl. vkladů jisté minimální výše ve společný zákl. (kmenový) kapitál s povinností společníků, jimž zákl. vklady náleží, určitou část minimální v hotovosti ihned, zbytek dle usnesení valné hromady splácti, event. zaplatiti doplatek (úhradu dodatnou nad zákl. vklad svůj) v poměru k tomuto vkladu.

Za zaplacení splátek na vklad a těchto doplateků ručí všichni předchůdci do 5 let před vydáním vyzvání ku placení co společníci zapsaní rukou společnou a nerozdílnou a vymáhá se obě tak dlouho, až je kryto, nezaplavší člen se vylučuje a propadá jeho podíl závodní, nelze-li takto platu docílit, prodá se jeho podíl, a není-li ani potom splátka ta kryta, jsou k jejímu placení ostatní společníci povinni dle výše vkladů zákl. Tím dán bezpečný podklad pro úvěrnost společnosti, neboť nezvratně zajištěna jistota skutečného opatření kapitálu základního, mimo to ale poskytnuta možnost opatření si dostatečný provozovací volný kapitál. Předmět v zákoně toliko negativně vymezen — toliko pojišťovací obchody a jednání spolků politických se nepřipouští —, státního povolení zpravidla netřeba, leč pokud se jedná o provozování podniku koncessovaného. Soubor oprávnění plynoucích z vlastnosti společenské tvoří závodní podíl, každý společník smí míti toliko jeden podíl, tento je zpravidla převoditelný, zděditelný, zabavitelný i dělitelný, event. v souhlasu se společností.

Společnost vlastní podíly — mimo ku krytí vlastních pohledávek a to pouze v cestě exekuce — nabytí nesmí.

Úroky určité výše nesmí společníkům ani vyhrazeny, ani vyplaceny býti, zejména ne ve formě dividendových kuponů.

Společnost a jí se týkající nejdůležitější události vyžadují solenní formy notářského aktu neb aspoň osvědčení a nabývají právní platnosti teprve zápisem v rejstřík obchodní. Zápisy (ano i bilance) též vyhlásiti třeba, event. děje se tak z moci úřadu.

Společnost zastupuje soudně i mimo soud jeden neb více jednatelů, buďši ve stanovách neb usnesením společníků, výmínečně státem, obcí neb veřejným orgánem volitelných a sesaditelných,

ovšem v mezích stanovami určených, kteréž však platí pouze vůči společnosti, nikoli osobám třetím. Více jednatelů jedná kumulativně, jednotliví mohou podati veto, když jednotliví jsou ku jednání oprávněni. Za veškerou falešným udáním v ohláškách, ano za opomenutím v příčině požadování dalších platů na vklady z. povstalou škodu ručí jednatelé rukou společnou a nerozdílnou.

Nároky ty promlčují se v 5 letech.

Jednatelé nesmí pod následky zákonnými ani jménem vlastním ani cizím bez svolení společnosti obchody v oboru společnosti provozovati, ani nějakým orgánem neb členem ručícím býti ve společnosti stejného odboru, vůbec užiti mají opatrnosti řádného obchodníka při svém jednání a ručí za škodu způsobenou rukou společ. a nerozdílnou do 5 let.

Rada dozorčí je spíše fakultativní, obligatorní při jisté výši kapitálu zákl., převyšuje-li počet členů číslo 50, dále pro případ zrušení společnosti správním úřadem dle § 94. Tato ručí za škodu společnosti způsobenou rukou spol. a nerozdílnou po případě s jednateli. Udělení prokury zřízené všemi jednateli — odvolatelné jednotlivým jednatelům se připouští.

Revise není všeobecná, nýbrž buďsi dobrovolná ku zkoumání roční bilance, aneb nucená, byl-li návrh, aby zřízení byli revisoři, usnesením odmítnut a osvědčeno, že stanovy neb zákon hrubě a nepoctivostí porušen.

Náklady nese buď navrhovatel neb společnost, mimo to ručí navrhovatelé za škodu povstalou rukou společnou a nerozdílnou, je-li návrh neodůvodněný a může-li jim zlý úmysl aneb hrubá nedbalost přičítána býti. Jinak platí, co se práv a závazků revisorů a co do užiti výsledků revise týče mutatis mutandis to, co o revisorech společenstev hospod. a výdělkových.

Valná hromada je orgánem prohlášení vůle společníků, svolána musí býti jednateli ev. k návrhu členů nejméně $\frac{1}{10}$ kap. zákl. repraesentujících, pak dozorčí radou; členové mají vliv na denní pořádek, táž rozhoduje o událostech pro společnosti nejdůležitějších a významu trvalého pravidelně jednoduchou většinou, výminečně většiny $\frac{3}{4}$ ano i jednohlasnosti třeba.

Nově zaveden zvláštní prostředek žaloby pro zmatečnost proti usnesení valnou hromadou proti zákonu neb stanovám učiněnému — interesenty — a žádosti finanční prokuraturoou podané, by

provedený zápis v rejstřík byl za zmatečný prohlášen ev. rozloučení společnosti vysloveno.

Zákon vypočítává hlavní rysy bilance společností jmění.

Společnost zrušuje se mimo obyčejných způsobů zrušení také fusí s akciovou neb jinou společností s r. o. opatřením správního úřadu, usnesením obch. soudu, převzetím všech závodních podílů státem, zemí, obcí.

Po zrušení společnosti nastává likvidace, zpeněžení jmění společnosti a rozdělení mezi věřitele a společníky tak jako při společenstvech.

Zákon zvláště upravuje případ přeměny akciové společnosti, spolků dle pat. 1852 a těžířstev ve společnosti s r. o. a připouští, aby cizozemské společnosti s r. o. měly za podmínek zvláště naznačených v tuzemsku provozovárnu.

Zvláštních výhod jak poplatkových tak daňových poskytl zákon společnostem zejména tím, že za jistých podmínek vřadil je do sazby berní dle I. hlavy zákona o přímých daních a pouze výminečně při vysokých kapitálech základních dle sazby II. hl. téhož zákona.

Druhy společností s ruč. obmez.

Dle předmětu mohou býti společnosti s r. o. nejrůznějšího druhu. V zákoně předmět přímo naznačen není, nýbrž negativně v § 1, t. j. připouští se společnost za každým zákonně přípustným účelem, pouze provozování pojišťovacích obchodů a činnost politických spolků je vyloučena.

Zejména mohou zřizovány býti společnosti

a) za účelem výdělkovým a to živnostenské výroby všeho druhu, ku př. papíru, látek, železa, požívatin, chemického (cukrovary, pivovary a lihovary, cídírny) a osvětlovacího průmyslu, strojnictví, hodí se dále pro živnost stavební, zřizování skladišť, tržnic, pro dopravu ať železniční, automobilem, lodí neb i povoznictví, dále pro živnost hostinskou, lázně a léčeb. ústavy, divadla a jiné zábavní podniky, obchody bankovní, podpory hospodářství a j. v. Poněvadž spol-ti pojišťovací stálého dozoru státního vyžadují, tento dozor však dle povahy spol-ti s r. o. by se při takové obchody pojišťovacími se

obírající spol-ti s r. o. provéstí nedal, zapovězeno jim provozovati takovéto obchody (Motivy příl. 236, str. 55.);

b) za účely jinými ku př. dobročinnými ku všeobecnému dobru, vychovávací a vyučovací ústavy, sportovní a jiné spolky vyjma politických.¹⁾ § 101.

Zvláště zmiňuje se zákon o družích společností, jež ku svému založení koncesse (Gesellschaftskoncession) dle § 3. od. 2. vyžadují a sice oněch ku nabytí a provádění konkrétní koncesse železniční (incl. lokálních, malo- a silničních dráh), ku vydávání zástavních listů, založených bankovních úpisů, získávání a dopravu vystěhovalců.

Nikoliv ku založení společnosti, nýbrž ku provozování jistého druhu podniků (Unternehmungskoncession) vzhledem na jeho důležitost pro úvěr²⁾ třeba státního povolení a sice min. financí, § 106, pro spol-ti bankovní a úvěrní obchody provozující a sice ku vydávání dluhopisů majiteli svědčících, (§ 62 č. 1) dle § 62 od. 2. a ku vydávání dílčích úpisů vůbec zejména na jméno znějících, § 62 č. 3 vydávání pokladničných poukázek a § 62 č. 4, ve srozumění s minist. vnitra dle § 106 od 1. ku převzetí zúročitelných vkladů na knížky vkladní resp. vkladní listy.³⁾

Tím postaveny tyto společnosti jaksi na roveň spořitelnám a odstraněna pro společenstva stávající pochybnost, zda a jak dalece smějí vklady od osob třetích přijímati. Konečně zmiňuje se zákon v § 101 o společnostech těžařských ku provozování hor.⁴⁾

¹⁾ Dle motivů příl. 236, str. 55 nesměl účel býti protizákonný a nemravný. Pro něm. právo srov. Staub u § 1 pozn. 1.

²⁾ Motivy 236, str. 76 mluví a vykládají blíže t. zv. kreditpolitische Interessen.

³⁾ O právní povaze různých cenných papírů viz: Randa, Práv. 1889, str. 2. Herrman: O práv. povaze rektapapírů 1892 a Šikl: Teorie závazků skripturních 1892.

⁴⁾ Ohledně těchto bylo by vhodnějším, kdyby časté funkce obchodního soudu v příčině společností s ručením omezeným srov. §§ 2, 9, 11, 22—26, 30, 31, 41, 42, 43, 46, 53, 55 a j., co se společností horních týče, přenechány horním senátům kraj. soudu. Že se tak nestalo, má příčinu, že těchto horních společností se týkající odstavec § 101 připojen ku zprávě panské sněmovny (č. 2378 příloh) teprve v národohosp. výboru posl. sněm. říš. rady (viz zprávu č. 2520 příl. ku stenogr. prot. posl. sn. XVII. sez. 1906 str. 1), tak že na kompetenční otázky zapomenuto. V osnově § 3 od. 2 vyžadována koncesse ku zřízení spol-tí zabývajících se dobýváním vyhrazených nerostů neb pry-

Jinak koncesse ku založení společnosti s r. o. aneb provozování podniku netřeba § 3 i. f., čímž tento nový útvar associační zajisté mnohem větších sympatií si získá v obecnstvu než společnosti akciové.

Nesmí však společnosti takové zřízeny býti pro podniky podrobené veřejné správě neb státnímu dohledu, jako spořitelny, zemské banky, zemské ústavy a p, § 5 od. 3.

Dle jiného kriteriá rozeznáváti můžeme společnosti s r. o. s dozorčí radou a bez ní, jež připouštějí ve stanovách povinnost úhradní (doplatkovou) dle §§ 72 a násl. a které této povinnosti neznají, dále ony, při nichž dle stanov jsou podíly závodní postupitelné pouze za souhlasu společnosti a ony, při nichž k tomu souhlasu zapotřebí není (§ 76), ony, jež podle výše kapitálu základního (1,000.000 K neb většího) podlehají dani výdělkové dle I. a které dle II. hlavy zákona o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z. § 115 a j. v.

Založení společnosti s r. omezeným.

Ku založení společnosti s r. o. třeba A) shodnutí se na smlouvě společenské (stanovách), B) zvolení jednatelů, C) zápis smlouvy společenské do obchodního rejstříku u obch. soudu sídla spol-ti vedeného. Výminečně opatření si koncesse §§ 2, 3, 4 aneb aspoň povolení státní ku provozování jistého odboru podniku. D) Za podmínek § 29 od 1. zřízení dozorčí rady.

Společníku nesmí odměna za založení společnosti neb přípravu jejího založení z kapitálu základního poskytnuta býti ani ve formě té, že vpočtena na základní vklad (§ 7 od. 1.).

Pouze skutečné výlohy se zařízením společnosti spojené mohou požadovány býti, avšak toliko v rámci maximalního obnosu pro útraty zakládací ve smlouvě vymíněného (§ 7 od. 2.).

Vůbec pak výlohy se zřízením a správou společnosti nesmí mezi aktiva bilanční pojaty, nýbrž musí plným obnosem mezi vydání v účtu výročním uvedeny býti (§ 7 od. 3.).

skyřic zemských, pokud tyto ku vyhrazeným nerostům nenáleží. Ustanovení to v panské sněm. škrtnuto (příl. 272 str. 4), poněvadž dolování jest živností volnou.

Pouze v příčině železnic koncessí dle § 3 resp. 13 vyžadujících přípouští se výminka, že totiž ve smlouvě spol-ké může dovoleno býti, aby na útraty zřízení a správy se hledělo (§ 13 č. 5, § 7 od. 3.). Totéž neplatí ale ohledně společností pro plavbu po moři (§ 14 a tam pouze § 13 č. 1 a 2 citované.)

O výhodách, jež zákon poskytuje při přeměně stávajících akciových společností (§§ 87—100) pak spolků dle čís. pat. 26. listopadu 1852 č. 253 a těžářstev ku dobývání hor vůbec ve společnostech s r. o. (§ 101) pojednáno v odstavci o přeměně; o výhodách pak daňových jednájí §§ 115 a 116. V následujícím pojednáno bude toliko o stanovách (ad A), kdežto o podmínkách ostatních (B, C, D) pojednáno v dotýčných částech o jednatelech a zápisu v rejstříku obchodní vůbec, o koncessi a stát. povolení, o dozorčí radě, pak v části o právních poměrech společnosti.

ad A) Stanovy, na nichž se zakladatelé shodnou obsahovati musí povždy:

- dle § 4: 1. firmu a sídlo společnosti,
2. předmět podniku,
3. výši základního kapitálu,
4. základní vklad t. j. obnos, jež každý společník na základní kapitál platiti má.

Mimo to je-li tu dotýčných podmínek:

5. Osobu společníka, předmět převzetí a hodnota peněžní, za kterou předměty majetkové t. zv. apportunity převzaty byly; má-li se společníku náhrada za předměty takové společností převzaté na vklad z. vpočítati § 6 od. 4.¹⁾ — k vůli zajištění věřitelů.

6. Osobu společníka a podrobné a úplné vypočtení jemu zvláště výmíněných výhod — ač-li takové nějakému společníku poskytnuty býti mají § 6 od. 4. — podobně ku zajištění věřitelů.

7. Maximalní obnos útrat zakládacích dle § 7 od. 2.

8. Objem a podmínky opětujících se plnění v penězích nezáležících, hodnotu peněz majících, k nimž se jeden neb více společníků vedle vkladů z. zavázal, dále pro případ jich obmeškání eventuelně ustanovenou konvenční pokutou, konečně přesný základ pro vyměření odměny za tato plnění společností § 8. Případ ten nastává hlavně při cukrovarech, pokud se jedná o dodávání řepy.

¹⁾ Totéž § 3 něm.

9. Způsob a podmínky splacení z. vkladů v případě § 58.

Těmito nezbytnostmi smlouvy společenské má se charakterisovati jednak podstata a účel spol-ti, jednak určití úvěrní base a postavení její v životě hospodářském (Motivy, příl. 236 str. 56).

Mimo to jedná zákon na různých místech o předpisech, jež stanovy obsahovati mohou, ale nemusí, jako o volbě fakultativní rady dozorčí § 29 od. 2., o doplacích § 72 od. 1., o případech, kdy valná hromada svolati se má § 36 od. 2. a j. v., o kterých na příslušných místech pojednáno.

Vůbec nesmí stanovy ničeho protizákonného obsahovati, jinak by neměly právní platnosti (§ 4 od. 3) a může kdykoli, stalo-li by se takové usnesení, žalobou pro zmatečnost jeho dle § 41 nastupováno býti. Žádáno-li za zápis takového usnesení, obchodní soud zápis odepře. Bylo-li takové přesto zapsáno v rejstříku obchodní, může k návrhu c. k. finanční prokuratury prohlášena býti zmatečnost tohoto zápisu (§ 43) event. zrušení společnosti (§ 87), mimo to může správní úřad, je-li tu důvodů § 86, zrušení společnosti vysloviti. Tím vysloveno býti mělo, že konstitutivním účinkem zápisu stanov a jejich změny, stávají se toliko zákoně přípustné předpisy právoplatně existentními, nikoli nepřípustné. (Motivy cit. str. 56.)

Aby zabezpečeno bylo, že smlouva společenská zákonním předpisům odpovídá a poněvadž smlouva ta tvoří netoliko právní podklad pro společenský poměr, nýbrž i basi úvěrní celého podniku, vyžaduje se:

a) vyhotovení ve formě not. aktu § 4 od. 4.¹⁾

b) podepíší-li ji plnomocníci, ověřená plná moc na dotýčné jednotlivé jednání znějící, jež smlouvě té připojena býti musí.²⁾

Co se týče jednotlivých náležitostí stanov, sluší uvésti:

ad 1. O firmě a sídlu společnosti.

Tato může (jako firma společenstva) býti předmětnou, z podniku odvozenou, s označením společnost s ručením obmezeným,³⁾

¹⁾ Dle § 2 něm. mimo to ve formě soudní se přípouští a vyžaduje se podpis všemi společníky, u nás toliko ohláška ku rejstříku všemi jednatelem § 9 od. 1. a podepsání seznamu členů těmi, kdož se přihlásili.

²⁾ Totéž § 2 něm. od. 2.

³⁾ Srov. totéž § 4 něm.

při čemž pouze slovo: »společnost« zkráceno býti nesmí, ostatní slova ano, ku př. s r. o. neb s ruč. obm.

Firma nemusí ale býti předmětnou, nýbrž může též býti podmětnou, totiž obsahovati jména všech neb aspoň jednoho ze společníků, ovšem nikoli osob cizích, leč, že by se jednalo o převzetí jiného podniku společností touto, pak může tato stará firma podržena býti.¹⁾ Vždy obsahovati musí firma dodatek shora dotčený: »společnost s ručením obmezeným«, bez zkrácení slova »společnost«.

Žádná z firem společnosti nesmí obsahovati dodatek příslušející ústavům podle zvláštních předpisů zřízeným, pod veřejným dozorem se nalézajícím jako: »spořitelna, zem. banka, zemský ústav« a p.

Sídlem společnosti může býti toliko místo v tuzemsku se nalézající.

V cizozemsku sídlící společnosti s ručením obmezeným mohou v tuzemsku míti provozovárnu a zde obchody provozovati za podmínek v §§ 107—114 zák. o nichž doleji.

ad 2. Předmětem podniku může býti každý zákonně přípustný účel vyjma pojišťování a spolky politické § 1. Předmět ten shora blíže popsán.

ad 3. Základní či kmenový kapitál (Stammkapital).

A) Základní kapitál tvoří základní vklady jednotlivých společníků (o vkladech *ad 4* podrobněji pojednáno).

Vzhledem na povahu spol-tí s r. o., jež sloužiti mají nejruznějším účelům, jež nejsou vázány trvalými zařízeními — vyžadovati nutno ciferně určitý, každému znatelný zákl. kapitál, jenž tvoří trvalý základní kmen podniku a je bezpečným objektem pro ukojení věřitelů.

Poněvadž ale pod jistou mez nelze nutnost asociace kapitálu uznati, musí, aniž by tím se staly spol-ti tyto domainou velkokapitálu — připuštění spol-ti s r. o. učiněno býti závislým na jistém minimu kapitálu z. Byloť by sotva hospodářsky výhodným, ano bylo i neprospěšným, povstalo-li by množství spol-tí nedosta-

¹⁾ Totéž § 4 něm.

tečně neb nepatrně fundovaných, jež by v sobě již z počátku chovaly símě zániku a tím by zájem spol-ků na nich nikdy vzbuzen býti nemohl. (Motivy cit. str. 58.)

Tu pak dle zkušeností v něm. říši získaných a dle dobrého zdání více obchodních a živnostenských komor rakouských stanovena minimální výše základního kapitálu v § 6 od. 1. obnosem 20.000 K,¹⁾ maximální výše určena není, poněvadž by tím založení spol-tí rodinných trpělo, že pak spol-ti s r. o. s příliš velkým kapitálem zakládati se nebudou, poskytnuta kautela v obmezení daňové povinnosti takovýchto společností § 115 I. (Motivy cit.) Kapitál ten vždy v korunové měně vyjádřen býti má.

B) Výše kapitálu základního je důležitá v těchto případech:

a) Dle § 14 řídí se při společnostech pro plavbu na moři, jejichž základní kapitál 200.000 K nepřevyšuje, výše vkladu základního předpisy § 13 č. 1 a 2 (t. j. musí obnášeti 200 K nejméně a musí naň $\frac{1}{4}$, nejméně ale 100 K, ač-li v hotovosti záleží, splacena býti).

b) Převyšuje-li kapitál ten 1.000.000 K a je li více než 50 členů, musí býti zřízena rada dozorčí, jinak může, ale nemusí § 29 od. 1.

c) Aby valná hromada vůbec k usnášení se schopna byla, je třeba, ač-li stanovy něco jiného nepředepisují, vůbec zastoupení aspoň $\frac{1}{10}$ základního kapitálu (§ 38 od. 6.).

d) Objevilo-li by se, že $\frac{1}{2}$ základního kapitálu ztracena, pak musí ihned býti svolána valná hromada (§ 36 od. 2.), rovněž pak-li za to společníci, jichž vklady $\frac{1}{10}$ resp. onu v stanovách určenou menší část kapitálu repraesentují, písemně s udáním účelu téže žádají (§ 37 od. 1.).

e) Společníci, jichž vklady základní $\frac{1}{10}$ neb v stanovách určenou menší část základního kapitálu repraesentují, mají právo podáním jimi podepsaným, uvedouce toho důvody žádati, aby určité předměty do vyhlášení býti majícího denního pořádku nejbližší valné hromady pojaty byly, ač-li za to 3 dny od posledního vyhlášení dne valné hromady žádají. (§ 38 od. 3.)

f) Společníkům, jichž vklady základní $\frac{1}{10}$ kapitálu základního dosahují, přísluší t. zv. právo menšin, t. j. mohou žádati u obchodního soudu sídla společnosti, aby jeden neb více revisorů bylo

¹⁾ Dle něm § 5. — 20.000 Marek.

zřízeno, ač-li usnesením společníků odepřeno ku zkoumání poslední roční bilance revisory zříditi (§ 45 od. 1.).

g) Společníkům repraesentujícím $\frac{1}{10}$ kapitálu zákl. přísluší další právo menšinové v § 48 uvedené, t. j. podání žaloby na zaplacení náhradních nároků vůči jednatelům neb členům dozorčí rady.

Kdy vyhověti má soud návrhu tomu, o tom doleji.

h) Dle § 115 podléhají společnosti, jichž kapitál 1,000.000 K nepřevyšuje, dani výdělkové dle I. hlavy zákona ze 25. října 1896, č. 220 ř. z. s modifikací v § 115 dotčenou, převyšuje-li 1,000.000 K pak dle II. hlavy citovaného zákona s modifikací v od. IV. § 115 naznačenou.

i) Dle § 119 od. 1. platí se poplatek dle § 117 dle škály sazeb. pol. 55. B. 2 c. poplatkového zákona ze dne 13. prosince r. 1862, č. 89 ř. z. při přeměně akciové společnosti ve společnost s r. o. nehledě na to, v čem převzaté jmění záleží pouze z obnosu, o němž kapitál základní nové společnosti, základní kapitál akciové společnosti převyšuje, ovšem popl. povinnost z doplateků tím dotčena není.

k) Cizozemské společnosti, jež v tuzemsku po živnostensku obchody provozovati chtějí, mají z oné části jich vkladního a obligačního kapitálu, jež tuzemskému provozování obchodu věnovati chtějí, nejméně ale ze $\frac{1}{4}$ tohoto kapitálu poplatek dle škály II. platiti. Jak se výše tohoto kapitálu vyměřuje, vypsáno v § 120.

Co na kapitál společnosti tuzemské resp. cizozemské, jež v tuzemském závodu obchody provozovati chce aneb fusované akciové společnosti splaceno, musí zapsáno býti v rejstříku obchodním (§ 11, § 98 od. 2. § 110 od. 1.)

Výše kapitálu a splátek na ně musí vyhlášena býti (§ 12, § 98 od. 2., 110, od. 1.).

l) Kapitál základní v bilanci mezi passiva uvéstí sluší (§ 23 č. 4.).

m) Smlouvy, dle nichž společnost již stávající neb zařízeno býti mající pro provozování jejího obchodu určená zařízení aneb věci nemovité za obnos $\frac{1}{5}$ základního kapitálu převyšující nabytí má, potřebují schválení valnou hromadou a sice většinou $\frac{3}{4}$ odevdaných hlasů (§ 35 č. 7.).

n) Při t. zv. fusi akciové společnosti ve společnost s r. o. nesmí základní kapitál menší býti, než-li základní kapitál akciové společnosti (§ 97 č. 4), při čemž o výši a tvoření kapitálu toho platí, co v § 6 a § 13 o železničních podnicích a § 14 o společnostech plavebních po moři stanoveno.

C) To co de lege ferenda ohledně zvýšení neb snížení podílů členských v příčině společenstev dávno v teorii i praxi navrhováno, uzákoněno v příčině společnosti s r. o. pokud se týče zvýšení resp. snížení základního kapitálu:

I. Zvýšení základního (kmenového) kapitálu.

Toto předpokládá usnesení na změnu stanov, není však podmínkou, aby původní z. kapitál úplně splacen byl. O náležitostech změny stanov pojednáno v části o valné hromadě.

Nové vklady základní mohou od společnosti jak dosavadní členové, tak i jiné osoby převzítí. Není-li v stanovách neb v dotyčném zvyšovacím usnesení ničeho obsaženo, přísluší dosavadním členům právo přednostní v příčině nabytí nových základních vkladů a sice v poměru vkladů dosavadních.

Prohlášení o převzetí musí se státi ve formě not. aktu (§ 52 od 4.).

V prohlášení tom, vydáno-li osobami třetími, musí prohlášeno býti též, že přistupují ku společnosti dle smlouvy společenské, (stanov), dále výše základního vkladu a další konání, k nimž dle stanov ten, kdo podíl přejímá zavázán býti má.¹⁾

Jinak platí všeobecné předpisy o tvoření se a výši základního vkladu §§ 6, 10, 13 a 14, o nichž při vkladech ad 4 zmínka se činí.

Usnesení na zvýšení kapitálu základního má ohlášeno býti ku zápisu v rejstřík, jakmile zvýšený kapitál převzatými základními vklady je kryt a tyto splaceny; nevyžaduje se, aby již usnesení zvyšovací bylo ohlášeno ku zápisu, poněvadž při usnesení tom

¹⁾ Srov. § 56—58 něm. Parisius-Crüger u § 56. Dosavadní vklady zákl. se tím nezvyšují, nýbrž tvoří nové. Společník nabývá novým vkladem z. také nový závodní podíl.

bude jisto, kdo nové vklady převezme, ale záleží na tom, aby rejstřík obchodní pouze skutečný kapitál z. vykazoval.

Co této ohlášce připojeno býti má, obsaženo v odstavci o ohláškách (srov. Motivy č. 236, str. 72).

Přečinu dle § 122 č. 1. dopouští se jednatel, jenž zúmyslně ve vyjádřeních ku zápisu zvýšení kap. nutných falešně ku klamání o stavu jmění způsobilé udání činí.¹⁾

II. Snížení kapitálu základního či kmenového.

Snížení to se připouští, poněvadž toho nejrůznější okolnosti vyžadovati mohou.

Toto vyhledává rovněž usnesení na změnu stanov a může uskutečněno býti teprve po provedeném vyzývacím řízení dle § 55.

V usnesení stanov býti musí objem, účel snížení a způsob provedení.

Snížením rozumí se každé zmenšení kapitálu základního (kmenového) ve stanovách naznačeného, ať se tak splacením základ. vkladu společníkům, snížením jednotky (Nennbetrag) těchto vkladů základních aneb úplným neb částečným sprostěním společníků aneb jich ku ručení povinných předchůdců od plného zaplacení (zákl.) vkladů jedná (§ 54 od. 2.).

Snížení kapitálu pod obnos 20.000 K se nepřipouští. Stalo-li se snížení splacením základního vkladu aneb sprostěním plného zaplacení, nesmí zbývající obnos každého základního vkladu klesnouti pod 500 K, leč při podnicích želez. a plavby po moři v §§ 13 a 14 naznačených.

Obmýšlené snížení kapitálu základního má všemi jednatelem ohlášeno býti ku zápisu do rejstříku obchodního, soud obchodní pak o ohlášce té dle § 11 od. 1. rozhodne. Zápisem v rejstřík poskytuje se větší než v něm. právu²⁾ záruka, že věřitelé o tomto snížení se v čas doví.

¹⁾ Totéž § 80 č. 1. něm.

²⁾ Dle § 50 něm. zapisuje se pouze usnesení na snížení do rejstříku, ale teprve po uplynutí 1 roku po třetím vyzvání věřitelů veřej. listy. Tím, jak motivy k našemu zákonu příl. 236 str. 74 správně praví, mohou věřitelé,

Jakmile ohláška zapsána a jednatele o tom vyrozuměni, mají tito snížení to v listech k vyhláškám dle § 22 určených vyhlásiti. Při tom má oznámeno býti, že společnost všem věřitelům, jichž pohledávky v čas posledního ohlášení tohoto sdělení stávají, je ochotna zaplacení neb zajištění jich pohledávek poskytnouti a že o věřitelích, již se do 3 měsíců od udaného dne u společnosti nepřihlásí, se za to pokládá, že se snížením tím souhlasí. Známým věřitelům má sdělení to přímo učiněno býti (§ 55 in fine).

Poněvadž úřední noviny pro vyhlášky zápisu v rejstřík obchodní určené málo kdo čte, je opatrně, stal-li se kdo věřitelem společnosti, sledovati onen časopis, jenž k uveřejňování vyhlášek dle stanov je vůbec určen.

Teprve po uplynutí doby shora naznačené má snížení kapitálu základního ku zápisu v rejstřík ohlášeno býti.

Co připojeno býti má k ohlášce — o tom doleji.

Ku lepšímu zajištění věřitelů stanoveno v § 56 od. 3., že, pak-li výkaz o zaplacení neb zajištění věřitelů těch aneb vyjádření se v příčině výsledku tohoto vyzývacího řízení je falešným, všichni jednatele ručí věřitelům v příčině jichž nepravé udání učiněno, za škodu jim tím způsobenou rukou společnou a nerozdílnou až do výše onoho obnosu, za nějž ze jmění společnosti ukojení docíliti se nemohlo.

Aby toto ručení nestalo se nesnesitelným, ustanovuje zákon, že jednatele, jemuž podaří se dokázati, že o nesprávnosti výkazu neb prohlášení, ač užil opatrnosti řádného obchodníka, nevěděl, nestihá toto ručení (§ 56 od. 4.).

Sem spadá také ručení jednatelů dle § 25 č. 1 pakli proti zákonnému neb smlouvy společenské předpisu vklad z. plně neb z části vrátí.

Mimo to jednatele ti zúmyslným ku klamání v příčině stavu jmění způsobilým falešným udáním dopustí se přečinu dle § 122 č. 1 dle § 124 trestného.¹⁾

poněvadž je zároveň snížení i zvýšení kapitálu z. přípustné v omyl uvedení býti o stavu z. kapitálu. Bylo-li předčasně snížení vyplaceno, ručí jednatele společnosti dle § 30 resp. 44. Parisius-Crüger Kommentar ku § 58 pozn. 5.

¹⁾ Dle § 80 č. 2 něm. trestání jsou jednatele vězením až do 1 roku a zároveň pokutou do 5000 marek, pakli soudy v příčině ukojení neb zajištění

Teprv pak, když tato změna stanov ve příčině snížení kapitálu základního byla v rejstřík obchodní zapsána, může společníkům placeno býti a pak teprve působí snížením obmyslené osvobození od povinnosti ku placení plně nezaplacených základních vkladů (§ 57).

U společností, při nichž dle povahy věci podstata jmění provozováním obchodu zcela neb z větší části se ztrávití musí, aneb při nichž jmění z práv časem obmezených sestává, může splacení vkladů základních úplné neb v částkách bez popsaného řízení výzvacího (§ 55) a bez ohledu na výši zbylého kapitálu základního stanovami vyhrazeno býti, pak-li toto splacení základních vkladů se děje po úplném jich zaplacení a aby poškození věřitelů bylo zabráněno pouze z čistých výtěžků plynoucích z dotyčného roku bilančního aneb rezervovaných z předešlých let.

Obnos splaceným (vráceným) základním vkladům se rovnající musí v zájmu věřitelů v bilanci jako passivum uveden býti, poněvadž obnos kapitálu zákl. musí zůstatí netknutým.

Způsob a podmínky splacení musí stanovami určeny býti.

Při částečném splacení nesmí klesnouti základní vklad pod minimum zákonní §§ 6, 13, 14.

Zmíněný zvláštní způsob splacení zákl. vkladů zaveden ve vládní osnově § 52 při společnostech železničních na základě kadučního práva státu příslušícího — a rozšířen vzhledem na § 33 akciového regulativu dle motivů příl. 272 str. 16 na veškeré spol-ti shora naznačeného druhu.

ad 4. O základním či kmenovém vkladu.

Vkladem základním (kmenovým) (Stammeinlage) rozumíme obnos peněžité v hotovosti neb předmět majetkový do společnosti společníkem přinesený, jenž základní kapitál tvořiti má (§ 6).

Výše tohoto základního vkladu může pro společníky býti různá (§ 6 od. 2.), ale při založení společnosti nesmí nikdo míti více než jeden vklad (§ 6 od. 3.)¹⁾ Vklady ty lze zpravidla pře-

věřitelů vědomě, aby zápis snížení kapitálu přivodili nepravé ujistění učinili a dle § 80 č. 3 podobně, pakli ve veřejné vyhláše vědomě stav jmění spol-ti nepravdivě vylíčili neb zakryli. Srov. též § 9 něm, Staub ku § 57 poz. 8.

¹⁾ Totéž § 5 něm.

váděti na osobu jinou. Stanovy mohou obsahovati ustanovení, že ku převodu souhlas společnosti třeba.

Co se týče vkladů v hotovosti stanoveno zákonné minimum 500 K,¹⁾ pouze při želez. společnostech dle § 3 koncessi vyhledávajících a to lokálních drahách, malodrahách a silničních drahách § 13 č. 1, pak při společnostech ku plavbě po moři s kapitálem 200.000 K nepřesahujícím obnáší toto minimum 200 K. — Tyto předpisy platí též při přeměně akciové společnosti ve společnost s ručením obmezeným (§ 97 č. 4). Vklad vždy v korunové měně určen býti má. Minimum 500 K voleno dle motivů str. 59, protože většina obch. komor k tomu radila a poněvadž připuštění ještě menších vkladů z. odporovalo by snaze osoby nezpůsobilé a nezkušené zdržovati od účastenství na společnostech těch; kdežto stanovením příliš velké jednotky, by tato forma společenská stala se privilejem velkokapitálu a vylučovala by možnost užití této formy pro účely, pro něž určena.

V zájmu malodrah a lokálních dráh, pak v zájmu malých paroplaveb. spol-ti u moře Adriatického, při nichž nejde o zisk podniku, nýbrž spíše o prospěch hospodářský z provozování toho — pro celou dotyčnou krajinu, poskytnuty v příčině vkladu zákl. shora popsané výhody (Motivy str. 63).

Na každý vklad musí, aby tu bylo záruky, že závazek vážně míněn, nejméně 250 K (§ 6 od. 1.)²⁾ resp. při shora dotčených drahách a společnostech plavbě sloužících 100 K (§ 13 č. 2, § 14) splaceno býti v zákonní měně. V přihlášce má obsaženo býti prohlášení, že vklad v hotovosti složen býti mající skutečně v obnose v seznamu naznačeném v hotovosti splacen a obnos ten ve volné

¹⁾ Dle § 5 něm. z. 500 M. V tomto prakticky stanoveno, že podíly v markách vyjádřeny a 100 dělitelny a úhrnná výše základních vkladů musí se základním kapitálem krýti. Nejsme náhledu v motivech k našemu z. str. 59 vysloveného, že tato náležitost by při původním určení podílu závodního obtíže působila, při dělení podílů závodních a v jiných případech s úspěchem se nepotkala a že proto se tentýž předpis dělitelnosti nezavedl, neboť závodní podíl řídí se dle § 75 z pravidla z. vkladem, při dělení jeho musí minimum vkladu z. zachováno býti § 79 od. 3. a všichni spoluoprávnění z podílu jednotně vystupovati směřj § 80 od. 1. Srov. komissi Pr. Jed., I. c., str. 305, jež navrhovala, aby nebyla ohrožena úvěrní družstva, minimum 5000 K.

²⁾ Dle něm. § 7 od. 2. 250 M.

disposici jednatelů se nalezá (§ 10 od. 3.). Co se týče ručení jednatele při falšování těchto udání viz odstavec o jednatelech.

Pouze v příčině želez. drah koncessí vyhledávacích, při vkladech, jež státem neb zemí jsou převzaty, stačí na místo onoho prohlášení stvrzení ministerstva železnic, že zaplacení vkladu je zajištěno.

Na vklad možno též užiti (spočísti) náhradu za předměty majetkové společností převzaté. Tu musí jak osoba společníka toho, tak předmět převzetí a hodnota peněžní, za jakou tento předmět převzat v stanovách podrobně uvedeny býti. Hodnota věcí těch musí ihned v plném obnosu býti nahrazena a musí přihláška obsahovati vyjádření, že tyto věci nalezají se ve volné dispozici jednatelů (§§ 8 a 10).¹⁾

Poněvadž při spol-ti s r. o. závodní podíly nejsou předmětem obchodu (jako při akciové spol-ti), poněvadž dále nezkušené osoby ve větším počtu nemohou snadno k nim přibrány býti a závazné převzetí vkladů pouze jedním aktem, současnou úmluvou všech účastníků se státi může, netřeba tolik opatření ku bezpečnosti společníků jako při spol-ti akciové. Pokud se týče věřitelů, byl zákonodárce (Motivy příl. 236 str. 59) toho mínění, že tito v příčině těchto t. zv. apportů způsobem v §§ 8 a 10 od. 3 naznačeným s dostatek chráněni jsou a že netřeba ocenění těchto apportů zvláště zřízenými revisory aneb odhadem soudním, nehledě na to, že by tím obchodní tajemství bylo porušeno.

Pro převzetí majetkových předmětů od osob třetích, kteréžto věci ani nejsou členy na místo vkladu přineseny a ani nemají na vklady býti vpočteny — nepředepsána žádná forma, poněvadž jedná se o zaplacení jich z kapitálu kmenového, jež spadá do oboru činností jednatelů a jich zodpovědnosti.

Při drahách koncessí vyhledávacích platí dle § 13 č. 4 ta zvláštnost, že povinnost ku placení hotovosti na základní vklady může splněna býti též naturálními plněními, zejména odstoupením pozemků, dodáním hmot a p. způsobem aneb i pouze zajištěním takovýchto plnění potud, pokud ministerstvo železnic stvrdí, že plnění v naturalích odpovídající obnosům, jež zaplacený býti mají,

¹⁾ Srov. v § 30 něm. od. 1. jmění potřebné ku zachování zákl. kapitálu nesmí společníkům vyplaceno býti.

již se stalo aneb dostatek zajištěno bylo a nemusí osoba, předmět a hodnota peněžní těchto plnění ve smyslu § 6 od. 4. ve stanovách přesně naznačena býti, rovněž neplatí předpis § 63 od. 5. ohledně doplacení podílu v hotovosti z důvodů pro zavedení výhod v příčině minima vkladu z. přivedených.

Co se týče základních (kmenových) vkladů, platí tyto hlavní zásady:

1. Každých 100 K převzatého základního vkladu poskytuje 1 hlas ve valné hromadě, ač-li stanovy nic jiného neurčují, při čemž zlomky pod 100 K se nečítají. § 39 od. 2.¹⁾

2. Každý společník je povinen základní vklad plným obnosem splatiti, jak to stanovy resp. platná usnesení společníků § 35 č. 2. předpisují. § 63 od. 1.²⁾

Nařízení, že nutně ve všech případech vklad plně zaplacen býti musí, nepojato (dle motivů str. 5 příl. 272.) v zákon, poněvadž by tím jednak zřízení nové spol-ti bylo stíženo, naopak ale jich úvěrnost by nebyla povždy zvýšena, poněvadž není tu jistoty, že z rejstříku zřejmý, plně zaplacený kapitál z. tu v skutečnosti jest, kdežto při částečném splacení jest jisto, že nebyla spotřebována část kapitálu nesplacená z rejstříku patrná, tak že následkem zákonní povinnosti garanční členů v příčině tohoto nedoplatku věřitelům větší jistota poskytnuta, ježto jména členů z knihy podílů seznati a jich solvenci posouditi mohou,

K usnesení o tom, jakou měrou splátky na základní vklady dítí se mají, třeba usnesení valné hromady obyčejnou většinou, aby články stanov toho se týkající měněny býti mohly, třeba souhlasu všech členů, jichž se to týče. § 50 od. 5.

Neusnese-li se valná hromada na tom, aby platy požadovány byly, ač toho poměry společníků vyžadují, nemůže člen vymoci takové usnesení.³⁾

¹⁾ Dle § 47 něm. každých 100 M »podílu závodního.« — Jak Parisius-Crüger ku § 48, zejména ale Neukamp v pojednání »Ztft f. Handelsr.« cit. str. 14 z historického vývinu § 47 (48) dokázal, zakládá se zaměnění slov Geschäftsanteil — na místo Stammeinlage — na redakčním omylu.

²⁾ Dle § 19 něm. vždy dle poměru vkladů základních.

³⁾ Dle něm. práva přísluší mu aspoň právo žalovati dle § 61 na rozloučení spol-ti. Staub, I. c., § 46 pozn. 15.

Stanovy mohou dobu požadování platů ponechat jednatelům, radě dozorčí, neb některému ze členů, buď spolu s ostatními členy, neb i bez nich. Stanovy mohou také předepsati již předem, kdy jsou splátky splatné, ku př. že dle potřeby neb dle povahy obchodu požadovány býti mohou.¹⁾

Pokud stanovy aneb takováto platná usnesení jiného neustanovují, mají všichni společníci platy na základní vklady činiti podle poměru vkladů zákl. v hotovosti zaplacenou býti majících.²⁾

Tato povinnost k placení nemůže jednotlivým společníkům ani prominutá ani s ní sečkáno býti. (Přidáno ku vl. osnově v panské sněmovně příl. 272. str. 5.)

Nevyhoví se jí také kompensací s pohledávkou proti společnosti příslušící. § 63 od. 3.

Retenční právo na předměty vkladů, jež v penězích placeny býti nemají pro pohledávky, na předměty ty se nevztahující nestává. § 63 od. 4.

Plnění v hotovosti nezáležící aneb počítáním náhrady za přenechání jistých předmětů majetkových na základní vklad, sprostuje z pravidla (výjimka u dráh v § 13 č. 4 in fine) povinnosti ku placení základního vkladu pouze potud, pokud děje se ve smyslu úmluvy ve stanovách obsažené.

Výhrady a omezení při převzetí neb placení základních vkladů jsou bez účinku.³⁾

O ohlášce těchto vyzvání ku dalšímu placení v rejstřík obchodní a vyhlášení jich viz odst. o rejstříku.

O ručení jednatelů za škodu opomenutím ohlášení požadování dalších platů a falešným udáním způsobenou viz odst. o jednatelích § 64. Vůbec pak ručí jednatelé dle § 25 od. 1. za to, že stanov v příčině platů těch šetřeno bude.

Společník neplatící v čas na něm požadované nedoplatky na vklad základní, jest — nehledě ku další náhradě — ku placení úroků z prodlení povinnen.⁴⁾ V stanovách mohou pro ten případ i pokuty konvenční určeny býti.

¹⁾ Staub, l. c. — ²⁾ Totéž § 19 od. 2. a 3. něm.

³⁾ Dle § 19 něm. vždy dle poměru vkladů základních.

⁴⁾ Totéž § 20 něm.

Neobsahují-li stanovy předpis o tom, jakým způsobem dítí se má vyzvání ku zaplacení, stačí, stane-li se tak rekoman-dovaným dopisem, zasláným organem správou podniku pově-řeným. § 65.

Mimo to, nestalo-li se zaplacení v čas, může obmeškálým společníkům společnost, stanovíc dodatnou lhůtu, vyhroziti vyloučením (t. zv. prohlášení kaducity). Lhůta dodatná určena býti má nejméně na 1 měsíc od přijetí vyzvání. Jednotlivé obmeškalé společníky nelze vyjmouti z vyhrůžky vyloučení.

Po uplynutí této dodatné lhůty mají jednatelé obmeškálé společníky za vyloučeny prohlásiti a tyto o tom doporučeným listem vyrozuměti.¹⁾ Tímto vyloučením pozbývají tito členové veškerých práv z podílů závodních, zejména veškerých na ně ko-naných platů § 66.

Za obnos vyloučeným společníkem na vklad nezaplacený ručí společnosti všichni jeho předchůdci, již během pěti let před vydáním vyzvání ku placení (§ 67) v matrice podílů jako společníci zapsáni jsou. Dřívější právní předchůdce ručí pouze potud, pokud placení od jeho právního nástupce dosaženo býti nemůže (t. zv. Ordnungsregress. Motivy str. 2).

Tato nemožnost se praesumuje, dokud není opak prokázán potud, pak-li poslední (nástupce) během měsíce, jakmile byl ku placení vyzván a jeho předchůdce právní o tom vyrozuměn, ničeho neplatil.²⁾ Vyzvání a vyrozumění dítí se má doporučenými dopisy.

Právní předchůdce nabývá zaplacením dlužného obnosu podíl závodní vyloučeného společníka (§ 67), nastává tu jakýsi postup donucený.³⁾ Nelze-li zaplacení nedoplatku ani od právních předchůdců obdržeti, aneb není-li těchto předchůdců vůbec, může společnost tento podíl závodní (Geschäftsanteil) prodati.⁴⁾ Tu pak během 1 měsíce může prodej z volné ruky se státi za cenu, jež aspoň cenu bilanční dosahuje. Po uplynutí 1 měsíce možno podíl ten pouze veřejnou dražbou prodati, i pod cenou bilanční. Poněvadž brátí ohled na zájmy obmeškálého vyloučeného společníka nebylo

¹⁾ Totéž § 21 něm. — ²⁾ § 22 něm. — ³⁾ Celý § 67 = 22 něm.

⁴⁾ Srov. § 23. něm., ale pouze veřejnou dražbou, kdežto jiný způsob prodeje připouští se toliko se svolením vyloučeného společníka.

za nutné pokládáno, bylo v pans. sněm. (str. 2), ustanovení osnovy § 68 předpisující dosažení $\frac{1}{2}$ ceny bilanční škrtnuto.

Dražba provádí se buďši orgánem k tomu oprávněným (notářem), sensalem obchodním, aneb soudem obchodním v sídle společnosti dle řízení nesporného.

Příklep nabude platnosti teprve tím, že společnost prohlásí souhlas se převodem podílu závodního na vydražitele. Souhlas se předpokládá, nebyl-li vydražitel v 8 dnech od dražby o odepření vyrozuměn.

Přešyše-li výtěžek dlužný obnos, má tento přebytek nejprve na nezaplacený díl vkladu základního býti započten. O tento obnos sníží se závaznost vyloučeného člena. Další přebytek připadá tomuto vyloučenému členu. § 68.

Obmeškaly člen nicméně zůstává přes to, že byl vyloučen, zavázán za nedoplatek přede všemi ostatními, zejména svými předchůdci. Také není tímto vyloučením člena ručení obmeškálního spolčníka za další splátky dotčeno. § 69.

Pakli konečně základní vklad ani od toho, kdo k jeho placení povinnován, vybrán, ani prodejem jeho podílu závodního kryt není, mají ostatní spolčníci nedoplatek ten podle poměrů svých základních vkladů (§ 70) zaplatiti,¹⁾ následkem své zákonné povinnosti garanční (Schadlosbürgschaft)²⁾ a sice ručí rukou společnou a nerozdílnou za nedoplatek ten třeba subsidiárně.

Ovšem přísluší členům těm právo regressní. Tímto vážně prolomena zásada o obmezeném ručení členů ve společnosti takové spojených³⁾ a vyhnouti se může člen takové povinnosti ručení toliko tím, účastní-li se toliko na takové, při níž celý kapitál je splacen. (Motivy, str. 2.)

Při tom se opět nedoplatky (příspěvky), jichž nelze na společnicích jednotlivých docílit, rozdělí dle shora naznačených poměrů mezi ostatní. Ručení to zakládá pouze povinnost ku krytí (Deckungspflicht) ostatních spolčníků a ne vstoupení v práva spolčníka dle jeho podílu, což zavedeno, aby nepovstalo primární ručení těch, jež ku příspěvkům vyzváni, také pro plnění později na tento závodní podíl připadající. Povinnost ta má potud

¹⁾ § 24 něm. — ²⁾ Dle Nothnagela cit. str. 89 poz. 18.

³⁾ Nothnagel l. c. 18.

ráz solidárnosti, že příspěvky, jichž od jednotlivých spolčníků docílit možno není, těmi, kdož ku placení způsobili jsou, převzaty býti musí. (Motivy 236, str. 81.)

Nebyl-li podíl závodní prodán, nabývají spolčníci v poměru příspěvků svých nárok na zisk a přebytek likvidační na tento podíl vypadající.

Prodán-li závodní podíl dodatečně, mají z výtěžku spolčníkům jimi konané příspěvky vráceny býti, event. zbytku užije se, jak shora řečeno § 68 od. 5. Srov. § 70.

Povinnosti, o nichž právě řečeno § 67—70, nemohou ani zúplna, ani z části prominuty býti § 71,¹⁾ poněvadž účinky neplacení vkladu z. týkají se v prvě řadě zájmu věřitelů společenských. Těmito předpisy, jimiž spol-t nabývá rázu spol-ti s r. neobmezeným, jimiž spolčníci vnucenou svou garancí na sebe jsou připoutáváni, mají nucení býti tito ku největší opatrnosti při volbě spolčenu.²⁾

O právu převzetí nových základních vkladů dosavadními spolčníky pojednáno při zvýšení základního kapitálu shora, o vrácení vkladů těch, resp. snížení jednotky vkladů při snížení kapitálu.

Dle vkladu základního řídí se též výše podílu závodního § 75 od. 1. a zvýší se tento podíl, pak-li spolčník převezme další vklad základní, dle poměru zvýšenému tomu vkladu odpovídajícího § 75 od. 2.

Splacen-li celý vklad, může za podmínek § 77 obchodním soudem povolen býti převod závodního podílu.

V prohlášení souhlasu ku dělení podílů závodních musí mimo osobu nabývatele, též obnos základního vkladu býti naznačen, jenž převzat nabývatelem, při čemž též předpisy o minimum vkladu základního a o nejmenších splátkách naň platí § 79 od. 4.

Základní vklad nemohou spolčníci žádati zpět, § 82 od. 1.,³⁾ bráníť tomu mohutnost úvěrní base a nutnost neporušeného konservování zákl. kapitálu.⁴⁾

Podle obnosu vkladů základních řídí se též ručení spolčníků za vrácení proti zákonu neb stanovám ve smyslu § 83 provedených platů, totiž za úbytek kapitálu zákl., avšak pouze, pokud platy

¹⁾ Totéž § 25 něm. — ²⁾ Motivy příl. 272, str. 2.

³⁾ Srov. § 30 od. 1. něm. — ⁴⁾ Bílý, l. c., 291.

z. kapitál zmenšen a pokud náhrady od těch, kdo je přijali, aneb od jednatelů dosíci možno není § 83 od. 2.¹⁾

V likvidaci rozdělují likvidatoři jmění zbylé ve smyslu § 91 od. 3., není-li v stanovách nic obsaženo, dle poměru zaplacených vkladů základních § 91 od. 3.

O doplácích na vklady základní (Nachschüsse).

Otázka při společenstvech (zejména s neobmezeným ručením) velice v teorii i praxi sporná,²⁾ zda a pokud připouští se ustanovení stanov, aneb usnesení valné hromady, dle něhož členové mimo svůj podíl ku doplatkům na schodek zavázání býti mají, rozřešena v příčině společnosti s r. o. zákonem v §§ 72—74. Zákodárce (viz motivy příl. 236, str. 81) chtěl za účelem zvětšení podniku vedle zákl. kapitálu rozšířiti provozovací kapitál v zájmu spol-ti, nikoli věřitelů.³⁾ Tento nemusí tudíž snad jako kapitál z. býti nezkrácený zachován, nýbrž je mobilnou investiční zápůjčkou společnosti, s níž volně nakládati lze a není podmíněn plným zaplacením vkladu z. Tvoří jakýsi rezervní fond pro event. nedoplatky kapitálu.

Požadování doplatku nad základní vklad na členech se dle ustanovení stanov připouští. Nenáleží ku pojmovým existenčním součástem smlouvy společenské,⁴⁾ je toliko fakultativní. Nemusí se státi původními stanovami, nýbrž též změnou jich, pak ale třeba jednohlasnosti (Motivy 236, str. 82.). Povinnost ku placení doplatků musí však obmezena býti na obnos, určený dle poměru vkladů základních, ku př. $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$, 2, 3 násobný vklad, bez tohoto obmezení jest ustanovení stanov povinnost ku placení doplatků určující bez účinku. § 72 od. 2.⁵⁾ Uznává se tudíž toliko obmezená

¹⁾ Nejasný předpis § 76 od. 3. (§ 83 od. 2. zákona) osnovy opraven připojením slov: pokud platy z. kapitál zmenšen, ve smyslu kommisie Práv. Jednoty, l. c., str. 307.

²⁾ Srov. Randa, Souk. obch. právo rak., vyd. 3., seš. 3, str. 193. proti Stupeckému, Práv. 1903, str. 491. a u obou cit. literatura.

³⁾ Bílý, l. c., 288. — ⁴⁾ Bílý, l. c., 287.

⁵⁾ Jinak něm. § 26 od. 3. může, ale nemusí, připouští se tudíž neobmezené požadování doplatku. Není-li povinnost ku doplatku na určitý obnos

povinnost úhradní. Zákon nepřijal něm. právní instituci neobmezené povinnosti úhradní, poněvadž tím hospodářská odvislost členů od spol-ti nesmírně se zvyšuje, prospěch z obmezeného ručení plynoucí se stává illusorním a právem abandonním dle něm. práva § 27 cíenu příslušícím značná nejistota do existence spol-ti se přivádí, jakož i pevná stavba spol-ti podstatně se uvolňuje. (Motivy l. c. 82.)

Všichni členové povinni jsou doplatky platiti dle poměru svých základních vkladů, § 72 od. 3., čímž hned z počátku maximální zatížení společníka je patrným a bez jeho svolení měniti se nemůže.

Je-li člen některý s placením požadovaného doplatku v prodlení, platí tu, ač-li není zároveň s určením těchto doplatků pro tento případ v stanovách něco jiného stanoveno, ku př. právo abandonní něm. práva § 27,¹⁾ předpisy §§ 66—69 v příčině zaplacení vkladů základních shora popsané § 73.²⁾ Může totiž po předběžném upozornění prohlášena býti kaducita podílu závodního, za nedoplatek ručí právní předchůdci společníka, až do výše onoho obnosu, na nějž úhradní povinnost v čas vystoupení byla ve stanovách obmezena a bylo-li toto vymahání od předchůdců bezvýsledným — může prodán býti podíl závodní obmeškalého společníka — tento ale zavázaným zůstává. Kolektivní ručení společníků za nedoplatek úhrady místa nemá; arg. § 73 a tam cit. pouze § 66—69 nikoli ale § 70.

obmezena, může každý společník, jenž zákl. vklad plně splatil, sprostiti se žádaného doplatku tím, že do 1 měsíce od vyzvání ku placení doplatku, dá k dispozici svůj podíl závodní společnosti (t. zv. Abandonrecht), aby se z něho zaplacenou učinila, podobně může společnost, pak-li v oné lhůtě společník ani neplatí, ani práva svého právě dotčeného neužije, tomuto společníku rek. dopisem sděliti, že pokládá jeho podíl závodní za daný jí k dispozici (§ 27 od. 1.). Společnost má podíl závodní v 1 měsíci po prohlášení společníka neb společnosti prodati veřejnou dražbou ev. způsobem jiným v souhlasu se společníkem. Přebytek po uhrazení útrat dražby a nedoplatku připadá společníku. Nelze-li docíliti ukojení pro společnost, připadá podíl společnosti a jest též oprávněna jej na vlastní účet prodati. Stanovami může užití těchto předpisů obmezeno býti na případ, přesahují-li na podíly požadované doplatky jistou výši § 27 od. 2., 3., 4.

¹⁾ Srov. motivy str. 83., jinak Randa 293, pozn. 18 a), že právo abandonní vůbec vyloučeno. — ²⁾ § 28 něm.

Tyto zaplacené doplatky mohou však následkem usnesení valné hromady, pokud jich netřeba ku krytí bilancí vykázané ztráty kapitálu základního, společníkům vráceny býti § 74 od. 1.

Vrácení to může opět se státi pouze dle poměru jich vkladů základních, ale ne dříve než před uplynutím praeklusivní lhůty 3 měsíců od vyhlášení učiněného usnesení na vrácení a sice v novinách ku vyhláškám zápisu v rejstřík resp. dle stanov ku vyhláškám společnosti určeným § 55, 22, § 74 od. 2.

Určeno-li ve stanovách, že přípustno je požadovati doplatky ještě dříve, než základní vklady úplně doplacený byly,¹⁾ nemůže vrácení takových doplatků dít se před úplným splacením kapitálu základního § 74 od. 3.²⁾

Stalo-li se vrácení těchto doplatků proti předpisům těmto, nastává totéž řízení, jako když nedovoleným způsobem vráceny vklady zákl., totiž především,³⁾ povinni jsou vrátiti obnos ten členové do společnosti, ať nabyli jej bona fide čili nic, § 83 od. 1., dále ručí jednatelé do 5 let, je-li žaloba na společníky marnou neb nelze očekávati výsledku, za vrácení rukou společnou a nerozdílnou dle § 25 od. 3., č. 1; na to, nelze-li ani tímto způsobem vrácení dosíci, ručí za to ostatní společníci dle poměrů svých vkladů z. §§ 83 od. 2., 74 od. 4. pokud se tím zákl. kapitál zmenšuje. (Motivy str. 3., příl. 272.)

Na vrácené doplatky, ač-li se tak nestalo proti zákonu neb předpisům stanov, nehledí se při určení stanovami učiněného vymezení povinnosti ku doplatku (§ 74 od. 5.).

V bilanci v aktivech dle bonity dotyčného povinníka uvedeným doplatkovým nárokům odpovídající stejný obnos na kapitálu v pasivech uveden býti má § 74 od. 6., poněvadž nenáleží ku kmenovému jmění, nýbrž má ráz pohledávek (konta rezervního) a poněvadž by jinak bilance zisk závodní skutečně nestávající vy-

¹⁾ Ku př. proto, aby z doplatků kryt byl náklad, z něhož teprve v budoucnosti výtěžek docílit lze. Srov. § 28 od. 2. něm.

²⁾ § 30 od. 2. něm., § 74 od. 3. našeho z. přidán v kommissi pans. sněmovny.

³⁾ Jinak dle něm. práva § 31 od. 2. bona fide přijaté obnosy nemusí vrátiti ten, kdo je přijal, ať je to společník neb osoba třetí — ač-li toho netřeba ku ukojení věřitelů společnosti — společníci ručí subsidiárně dle svých závodních podílů. Staub, u § 31, pozn. 8.

kazovala.¹⁾ Teprve zaplacen-li doplatek neb vzdá-li se spol-t těchto doplatků, odpadá uvádění jich tímto způsobem v bilanci.²⁾ Zaplacené doplatky tvoří položku passiv dle všeobecných zásad.

O jiných plněních společníků mimo vklad základní.

Dle stanov mohou se zavázati jeden neb více společníků, že konati budou mimo vklady základní ještě jistá v penězích nezáležící, avšak hodnotu peněz mající plnění, ku př. dodávati řepu, neb tovary jimi zhotovené a j. v.

Tu však musí ve stanovách určeno býti:

1. objem, 2. podmínky, 3. konvenční pokuta pro případ prodlení s plněním, 4. základ pro vyměření náhrady, jež společnost za to plnění dáti má, 5. že převod podílů závodních potřebuje souhlasu společnosti.

Zvýšení těchto plnění, k jichž konání společníci se zavázali, může usneseno býti toliko za souhlasu společníků, jichž se týče § 50 od. 4.

Za tato plnění, k nimž se společník vedle základního vkladu zavázal dle § 8, může zaplacená býti odměna, cenu těchto plnění nepřevyšující, podle zásad ku vyměření jejímu ve stanovách určených, bez ohledu na to, zda roční bilance vykazuje čistý výnos, čili nic, § 82 od. 4., poněvadž jsou v tomto ohledu společníci věřiteli společnosti, tudíž mají nárok na náhradu ze jmění jejího.³⁾

O společenských závodních podílech (Geschäftsanteil).

Závodním podílem rozumíme souhrn práv společníka, plynoucích z členství ve spol-ti s r. o., záležících v právu na správu, podílu na zisku a likvidačním přebytku.⁴⁾ Závodní podíl podobá se akcii

¹⁾ Randa, str. 294 pozn. 19 a). — ²⁾ Staub, u § 42 pozn. 45.

³⁾ Srov. §§ 3 a 30 něm. Staub u § 3 pozn. 25., u § 30 pozn. 4., avšak dle něm. práva připouští se buď stanovení určité hodnoty neb předpis, že valná hromada každoročně cenu určí, neb že ji určí jednatelé neb dozorčí rada v mezích jistého minima neb maxima a může i více, než jakou plnění cenu má, placeno býti.

⁴⁾ Randa, l. c., 295, dle mot. příl. 236, str. 84. Staub u § 14 pozn. 4.,

a kuksu v právu horním § 137 a násl. hor. z. Týž lišiti musíme od základního vkladu, jímž rozumíme obnos kapitálu, který společník do spol-ti přináší.

Bohužel jak v našem tak něm. zákoně o spol-tech s r. o. často oba pojmy promiscue se užívají a zaměňují;¹⁾ v našem právu ku př. dle § 82 od. 2. rozděluje se čistý zisk, ač-li stanovy nic jiného neobsahují, dle zaplacených vkladů z. a podobně dle § 91 od. 3., rozdělití mají likvidatoři jmění zbylé, ač-li stanovy nic jiného neobsahují, dle poměru splacených vkladů základních — ač správně dítí by se mělo dle podílů závodních, jak § 29 a § 72 něm. z. předpisuje; správně § 70 od. 3. našeho z.

A) Výše závodního podílu řídí se především předpisem stanov, není-li takového, tedy dle základních vkladů § 75 od. 1.,²⁾ tyto tvoří jakýsi klíč ku jeho vyměření, nestanoví ale ciferně míru účastenství.³⁾ Skutečnou majetkovou hodnotu podílu závodního seznati lze z bilance.

Byly-li v příčině účastnění se společníků vydány listiny, jsou tyto pouze listinami průvodními, nesmí zníti na majitele a nesmí převod jich rubropisem (indossamentem) dovolen býti, ano je bezúčinným, § 75 od. 3. Listiny ty nemají cenu bursovní, tržní, aby široké vrstvy netrpěly zakládáním nesolidních podniků v čas hospodářských krisí (Motivy 272, str. 5.). Kdo zúmyslně jako jednatel, člen rady dozorčí neb likvidator spol-ti způsobí, s tím souhlasí neb nepřekáží, aby listiny toho druhu aneb kupony dividendové vydány byly, dopustí se die § 121 přečinu, dle § 124 trestného. Převod podílu závodního se nicméně dovoluje, leč by stanovy tento na další podmínky vázaly, zejména na souhlas společnosti § 76 od. 1.

Každému společníku přísluší toliko jeden podíl závodní.

Převezme-li společník po zřízení společnosti ještě další základní vklad ku př. následkem zvýšení z. kapitálu, zvyšuje se jeho

Neukamp, Zft. f. H. R. cit. str. 12., 30. Parisius-Crüger mluví tu o účastenství na veškerosti jmění společnosti.

¹⁾ Srov. Neukamp cit. str. 13 a tam uvedený Esser cit. pozn. ku § 47 s. 87. Staub pozn. ku § 14, dále srov. § 47 od. 2., kde právo hlasovací dle nejnižšího závod. podílu místo z. vkladu, jak Neukamp z histor. vývoje § 47 (48) prokázal, se určuje.

²⁾ Dle § 14 něm. vždy dle převzatého základního vkladu.

³⁾ Srov. motivy příl. 236, str. 84.

dosavadní podíl závodní v poměru jeho zvýšeného vkladu základního.¹⁾ Podíl závodní možno tudíž nabyti jednak způsobem samostatným při založení spol-ti, neb zvýšení kapitálu z., aneb (viz odst. B) způsobem odvozeným, postupem, koupí neb darováním, dále dědictvím a prohlášením za propadlý (kaduční).²⁾

B) Všeobecně říci možno, že podíl závodní je a) převoditelný, b) zabavitelný, c) zděditelný, d) dělitelný a sice mezi živými i pro případ smrti.

ad a) V stanovách nemůže zapovězeno býti převéstí podíl na někoho jiného, avšak může převedení učiněno býti závislým na jiných dalsích podmínkách, zejména na souhlasu společnosti.³⁾ Aby poměr spol-ti ku svým společníkům byl pokud možno úzkým a podporováno bylo immobilisování podílů v těchto mezích, vyžaduje se ku převodu podílu zvláštních náležitostí.⁴⁾

Převod mezi živými z jakéhokoli titulu společníkem, nikoli společností provedený (nikoli tedy poslední vůlí neb kodicilem) vyžaduje notářského aktu, ano i smlouva, že příště podíl ten převeden býti má, též formy vyžaduje mezi živými. § 76 od. 2.⁵⁾

Stala-li se smlouva bez této formy, nabývá nicméně dodatně postup platnosti, bylo-li pak při něm formy té šetřeno.⁶⁾

Vyžaduje-li se dle stanov ku převodu souhlas společnosti, může proti vůli společnosti dovolen býti společníku převod obchodním soudem sídla společnosti usnesením, ač-li společník celý základní vklad zaplatil, není-li tu dostatečných důvodů ku odeprání souhlasu a může-li převod ten státi se, aniž by poškozena byla společnost, ostatní společníci aneb věřitelé, a po výsledku jednání. Tento souhlas soudní může anullován býti společností, pak-li tato do 1 měsíce od právoplatnosti rozhodnutí toho sdělí dotyčnému společníku doporučeným listem, že dovoluje převod dotyčného podílu za stejných podmínek osobě jiné, ní samou označené. § 77.

Dle motivů (str. 14) měla oním nezadatelným právem indivi-

¹⁾ Dle § 55 něm. povstává tu více vkladů a podílů.

²⁾ Neukamp, l. c., str. 35. — ³⁾ § 15 od. 1. a 5. něm.

⁴⁾ Motivy, l. c., str. 85.

⁵⁾ Srov. § 15 od. 2. a 3. něm., též soudní forma stačí.

⁶⁾ Tak něm. § 15 od. 3.

dualním poskytnuta býti náhrada za nepřevzaté právo menšin dle § 61 něm. žádati zrušení spl-ti.¹⁾

Za společníka vůči společnosti při převodu podílu pokládá se toliko, kdož v matrice členské (podílů) zapsán § 78 po nastalém převodu, vůči členům a jich předchůdcům již převodem samým.

Za zbývající plnění na podíl vypadající v čas postupu, ať se stal postup způsobem úplatným neb bezúplatným, dobrovolným neb nuceným, mezi živými neb na případ smrti (Motivy, str. 86) ručí nabyvatel s předchůdcem rukou společnou a nerozdílnou a pomíjí nároky ty společnosti proti právnímu předchůdci příslušící ve pěti letech ode dne ohlášení nabyvatele. § 78 od. 3.²⁾

Převéstí podíl na společnost smlouvou jest nepřípustno. § 81.³⁾

Společníci, kteří dle § 45 navrhovali zřízení revisorů, nemohou postoupiti po dobu trvání revise svoje podíly bez souhlasu společnosti. § 45 od. 2.

ad b) Smlouvou lze zabaviti podíl a nemohou stanovy opak předpisovati.

Obsahují-li stanovy předpis, že ku převodu třeba svolení společnosti, pak s udělením svolení poskytuje se zároveň právo ku zabavení. § 76 od. 3.

Ku dobrovolnému zabavení vůbec not. aktu třeba není § 76 od. 2. Vlastní podíly nemůže společnost zabaviti, zabavení to je bezúčinným. § 81.

Jedná-li se o vedení exekuce na podíl, sluší rozeznávati: *α)* je-li převod vázán dle stanov na souhlas společnosti, *β)* není-li vázán.

ad α) Má-li takový podíl býti v exekučním řízení prodán, má soud exekuční určití odhadní cenu podílu, o povolení prodeje také společnost a všechny ony věřitele vyrozuměti, již až do té doby soudní zabavení podílu si vymohli, udav jim onu cenu odhadní.

¹⁾ Již Randa, I. c., 296 poukazuje na obtíže s prováděním práva toho spojené. Vzhledem ku právu spol-ti dle posl. věty § 77 poskytnutému není § 77tým nahrazeno právo společníků dle § 61 něm.

²⁾ Srov. § 16 něm.

³⁾ Dle něm. § 17 od. 5. nepřipouští se současný převod více dílů podílů závodních na téhož nabyvatele

Aby odhadem tajemství obchodní nebylo porušeno a dražbou nebyl společenský poměr rozvázán, může odhad odpadnouti, stalo-li se mezi vymahajícím věřitelem, dlužníkem a společností ohledně ceny převzetí dohodnutí. Nepřevzme-li podíl závodní kupec společností připuštěný za odhadní cenu (cenu převzetí »Ueberrahmspreis«) ve 14 dnech ode dne vyrozumění společnosti o povolení dražby a odhadní ceny — pak prodá se podíl podle předpisů exekučního řádu §§ 264—276, 278, 281, 282, 289 a 318 ex. ř., aniž by ku převodu tohoto podílu bylo více souhlasu společnosti třeba. § 76 od. 4.

ad β) Není-li převod vázán svolením společnosti, pak ovšem exekuce též neobmezeně místa má.

Výminečný předpis v § 76 od. 4. *ad α)* dotčený nemá tu místa.

Ohledně obou případů sluší na mysli míti, že exekuční nabytí podílu závodního pro společnost se připouští toliko, jedná-li se o dobytí vlastních pohledávek ku př. dle §§ 52, 63, 73, jinak je vyloučeno nabytí a vzetí v zástavu vlastních podílů společností,¹⁾ byloť by to, jak motivy str. 87 praví, právnickým protismyslným zjevem, jímž by snížení kapitálu z. přivoděno bylo bez kautel k tomu jinak dle zákona potřebných.

ad c) Co se zděditelnosti týče, může na případ smrti společník volně disponovati se svým podílem, totiž může jej komukoli postoupiti.²⁾

Stanovy postoupení celého podílu zapověděti nemohou. Notářského aktu ku opatření tomu třeba není, arg. § 76 od. 2 věta první a contr.

Pokud výjimka v tom ohledu v příčině dělení podílů zemřelých společníků platí, o tom v následujícím odstavci pojednáno.

ad d) Dělitelnými jsou podíly závodní mezi živými toliko, dovoleno-li ve stanovách společníkům, aby částě podílů postupo-

¹⁾ Totéž dle § 33 něm. s obmezením, že pouze nesmí nabytí podíly, na něž zákl. vklad plně nezaplacen a i zaplacené plně nemá převéstí pokud: »Der Erwerb aus dem über den Betrag des Stammkapitals hinaus vorhandenen Vermögen geschehen kann.«

²⁾ Dle § 18 od. 3. něm. platí to, co v § 80 od. 2. při více oprávněných vůbec řečeno, při více dědicích pouze ohledně právních jednání, jež 1 měsíc od případnutí dědictví provedena byla.

vali,¹⁾ aby zabráněno bylo, by smlouva společenská nebyla uzavřena pouze od osob nastrčených, které by pak podíly závodní jimi na oko převzaté dle poměru toho, jak si toho skuteční společníci přejí, těmto postoupily. (Motivy str. 86.)

Stanovy mohou mimo to vyhradit společnosti, že bez jejího souhlasu postoupení na částě vůbec²⁾ aneb postoupení osobám, jež nejsou členy společnosti, se nepřipouští.

Stanovy mohou vyhradit společnosti dále, že bez jejího souhlasu se ani dělení závodních podílů zemřelých společníků mezi dědice jeho nepřipouští.³⁾

Do 1 roku od zápisu stanov v rejstřík obchodní jest postoupení části podílů závodních osobám, jež nejsou členy společnosti, jakož i převzetí závazku ku takovému dělení společníkem bezúčinným § 79. i. f.

Společníkem rozumí se při tom ten, kdož zapsán v matrice podílů (Anteilbuch).

Při dělení podílů zachovány býti musí předpisy o nejmenším vkladu základním, (§ 6, 500 K resp. § 13, č. 1 a 14—200 K) a o nejmenším obnosu, jenž na vklad ten zaplacen býti musí (§ 10 $\frac{1}{4}$, nejméně 250 K, § 13. č. 2 $\frac{1}{4}$ resp. 100 K, totéž § 14 resp. jen zajištění placení § 13 od. 3.)⁴⁾

Také tu ručí za zbývající plnění na podíl připadající v čas postupu nabývatel s předchůdcem rukou společnou a nerozdílnou a pomíjejí nároky ty společnosti proti právnímu předchůdci příslušící v 5 letech ode dne ohlášení nabývatele § 78 od. 3.⁵⁾

Svolení ku dělení dítí se může toliko v písemné formě a musí v něm osoba nabývatele a obnos zákl. vkladu nabývatelem převzatého naznačen býti. § 79 od. 3.

Osoby z jednoho podílu oprávněné mohou svá práva pouze společně vykonávat. Mohou tudíž na valné hromadě míti toliko jeden hlas § 39 od. 2., mohou toliko společně, byť i podíl úhrnný navrhovatelů přesahoval $\frac{1}{10}$ zákl. kapitálu, podati návrh na svolání valné hromady neb uvedení jisté záležitosti na denní pořádek

¹⁾ Jasněji dle § 17 něm.: »Scizení dílů podílu závodního smí se toliko se schválením společnosti státi.«

²⁾ Srov. § 17 od. 3. něm. — ³⁾ § 17 od. 3. něm.

⁴⁾ Totéž § 17 od. 4 něm. — ⁵⁾ Totéž § 17 od. 2. něm.

§§ 37, 38, podati žalobu dle § 41 a j. v. Odporoval-li by jeden ze spoluvlastníků podílu, je návrh ostatními podaný bez účinku.¹⁾ Ručí pak za plnění, jež v příčině tohoto podílu konati jsou, všichni spoluoprávnění rukou společnou a nerozdílnou § 80 od. 1.

Právní jednání, jež provedena býti mají vůči majiteli podílu závodního, ku př. vyzvání ku zaplacení vkladů § 63, doplatků §§ 72 a násl., vrácení platů neoprávněně učiněných § 83, pozvání ku valné hromadě § 38, provádějí se právoplatně, není-li tu společný jich zástupce, vůči každému ze spoluoprávněných § 80 od. 2.²⁾ To důležité, poněvadž od té doby počítají se na př. úroky z prodlení, neb může uložena býti konvenční pokuta § 65. Vůči spoluoprávněným ručí ten, jemuž vědomost dána o události pro všechny rozhodné, nevyrozuměl-li je v čas, dle právního poměru mezi nimi stávajícího ku př. dle § 1009 obč. z.

Je-li zřízen společný zástupce a oznámen spol-ti, může spol-t právní jednání s účinkem buďsi vůči tomuto neb vůči všem spoluoprávněným prováděti; nikoli toliko vůči jednotlivci.³⁾

Předpisy o dělitelnosti platí i tehdy, jedná-li se o zřízení přírůstkem rozšířeného závodního podílu (Motivy str. 6.).

O t. zv. knize podílů.

Jako u společenstev, tak i u společnosti s r. o. jsou povinni jednatelé vésti t. zv. matriku členů (Anteilbuch) či knihu podílů. Do této zapisuje se jméno, povolání a bydliště každého ze společníků, jakož i obnos jím převzatého základního vkladu a naň konané splátky. Každý, kdož právní zájem osvědčí, v seznam ten v úředních hodinách nahlédnouti smí.⁴⁾

Do seznamu zapisuje se převod podílu závodního, však toliko na přihlášku jednoho z účastníků, nabývatele neb předchůdce. Převod ten zapsán býti musí, neboť dle § 78 vůči spol-ti platí toliko ten za společníka, kdo v knize té zapsán. Seznam ten důležitý je pro seznání časového pořadu práv. předchůdců. Dále zapisuje se tam hned každá změna v obnosu vkladu základního

¹⁾ Srov. pro něm. právo Neukamp l. c. str. 36.

²⁾ Srov. § 18 od. 1. 2., 3. — ³⁾ Neukamp l. c. str. 42 pro něm. právo.

⁴⁾ Něm. právo nezná matriku podílů.

společníkem převzatého a naň učiněné splátky, jakož i každé vrácení jeho § 26 od. 2. na základě dotyčného prohlášení neb usnesení, to vše, aby úvěrní base pro bezpečnost věřitelů byla ve známost uvedena.

Z důvodu publicity též zabavení podílu zapsáno budiž.¹⁾

Praktická při společenstvech pouze výnosem c. k. vrch. prae-sidia Vídeňského ze dne 5. prosince 1894 č. 9860 (věst. min. práv. 1895 č. 15.) (nikoliv zákonem) upravená novota zavedena § 26 od. 3., dle něhož na základě této matriky mají jednatelé každoročně v měsíci lednu jimi podepsaný seznam společníků, s udáním vkladů zákl. každého ze členů těch, splátek a vrácení jich k obchodnímu soudu podávati. Nenastaly-li od posledního podání zprávy změny, stačí podání dotyčného prohlášení.²⁾

Kontrola nad tím, že skutečně změny nenastaly, ovšem není, leč ručení jednatelů vůči společníkům dle § 26 od. 4., resp. § 10 od. 4.—6., o kterýchž v odst. o jednatelích pojednáno, pak následkem práva k nahlédnutí všem zájemníkům příslušícího dle § 26 od. 1. Souhlasíme s Bílým l. c. 250, že doporučovalo by se, aby, byť ne každoroční, tedy aspoň každého druhého roku provedená revise organem autonomním neb státním skýtala určitou záruku o pravdivosti údajů knihy podílů. (Srov. o revisorech.)

O zápisu v rejstřík obchodní.

Spol-t s r. o. jest společností obchodní ve všech případech. Proto nezaveden pro spol-ti ty a jich se týkající nejdůležitější události rejstřík nového druhu po způsobu rejstříku společenstev, nýbrž zapisuje se vše do rejstříku obchodního. (Mot. příl. 236 strana 60.)

Proto platí dle § 102 v příčině ohlášek, oznámení a sdělení soudu obchodnímu a v příčině činnosti soudu toho v ohledu tom předpisy:

a) obch. z. čl. 12.—14. a §§ 10—15 a 18 úv. z. k. obch. z. o rejstříku čl. 15.—27. o obch. firmách, pokud ovšem zákonem o spol-tech nejsou změněny,³⁾

¹⁾ Randa 296, poz. 19. d. — ²⁾ Totéž §§ 8, 40 něm. z.

³⁾ Srov. §§ 9—16 něm. z. obch., jež svou všeobecnou dikcí dobře se hodí též na spol-ti s r. o.

b) min. nařiz. ze dne 9. března 1863 č. 27 ř. z. §§ 18—30, o tom, jak se se záležitostmi na rejstřík obch. vztahujícími nakládá;

c) ustanovení organizačního zákona a jednacího řádu pokud o zápisech jedná, tedy § 37 č. 12. org. z. o vyřizování věcí firemních bez usnesení, § 55 téhož z. o vyřízení jich kanceláří § 78 j. ř. o denníku firem, § 264 od. 4. o značce spisové, § 276 o spisech firemních, konečně slíbeny ještě další předpisy o vedení rejstříku ve formě nařízení:

A) Spol-ti s r. o. vyžadují tudíž tak jako ostatní společnosti obch. zák. ku svému vzniku (právní existenci) a změna stanov ku svému právnímu účinku, zápis v rejstřík a sice onoho soudu obchodního, v jehož obvodu společnost své sídlo má (§ 2 odst. 1.) a nestává tudíž prve, než zapsána — společnost (ne smlouva) jako taková § 2 odst. 2. Zápis má ráz konstitutivní a ne pouze deklaratorní. Kdo dříve jménem spol-ti jedná, předsevzma ku př. financování společnosti nejso ani členem,¹⁾ ručí osobně a rukou společnou a nerozdílnou dle čl. 55. obch. zák. (Srov. § 2 od. 2. zák.)²⁾

B) Zápis původní i změna stanov § 49 od. 2. resp. zápis jiných v zákoně naznačených pro spol-ti důležitých okolností děje se na základě ohlášky všemi jednateli³⁾ podepsané, k níž dle § 9 připojeny:

1. stanovy notářským aktem (§ 74 a násl. n. ř.) vyhotovené ev. změna⁴⁾ jich osvědčením notářským stvrzená (§§ 76 lit. g, 87 not. ř.) a výkaz o tom, že platně k místu přišla. (§ 51 odst. 1.)

2. Seznam společníků ohlašujícími podepsaný, aby pro případ ručení za nesprávnost udání, nebylo pochybnosti o identitě jednatele ohlašujícího. Podpisu všech členů pro obtíže s tím spojené se nevyhledává a je pro obsáhlé jich ručení zbytečným. (Mot. ku §§ 9, 10 str. 90.)

V seznamu tom uvedeno budiž jméno, povolání, bydliště a obnos každým ze společníků převzatého zákl. vkladu a naň učiněné splátky ev. dle § 64 od. 1. při požadování dalších platů na

¹⁾ Bílý l. c. 114. — ²⁾ Totéž § 7, 11 a 40 něm. z.

³⁾ Srov. § 78 něm., dle § 79 nemohou k tomu pokutami býti doháněni dle § 14 obch. z. ze dne 10. května 1897. Srov. § 39 od. 2. něm.

⁴⁾ § 54. něm.

tyto vklady plně nesplacené, udání výše požadované splátky. Zápis všech členů v rejstřík byl by pro spol-ti nejen obtížným, pro útraty publikace drahým, ale i následkem uveřejnění listy veřejnými škodlivým. (Mot. I. c. str. 61.)

3. Seznam jednatelů s uvedením jich jmén, povolání a bydliště a nejsou-li stanovami jmenováni — výkaz o jich jmenování v ověřené formě.

4. Při společnostech koncessi vyžadujících (§ 3 od. 2.) státní listina koncessní v originale a v ověřeném opise § 9.¹⁾

V přihlášce musí obsaženo býti vyjádření, že obnos vkladu základního, jenž v hotovosti placen býti má, v obnosu ze seznamu patrném hotově zaplacen a že jak zaplacené obnosy, tak i předměty, jež dle stanov nemají v hotovosti na vklady základní věnovány býti, se nalézají ve volné dispozici jednatelů.²⁾

Zároveň mají jednatelé svůj podpis před soudem rejstříkovým znamenati aneb znamenání to ve formě ověřené podati.³⁾

Soud obchodní má dle § 11 úplnost a zákonnost ohlášky každé (tedy i změny stanov § 51 od. 2. neb ohlášky dle § 55 odst. 1. a j.) a příloh jejích, tedy i stanov zkoumati, zejména zda tu zákonných (normativních) podmínek zápisu jest a má pak o zápisu rozhodnouti.

Do rejstříku zapíše se celá smlouva (stanovy), pak jednatelé a obnos na základ. kapitál složených platů.

C) Ku zápisu v rejstřík mají ohlášení býti dále jednatelé, jakož i proti dosavadní v obch. z. uzákoněné zvyklosti změna a zaniknutí jejich práva společnost zastupovati, je-li jich více, forma, jak tuto zastupovati oprávnění (§ 18 od. 5.), při čemž doklad o jich jmenování aneb o změně v příčině jich nastalé v ověřené formě připojení sluší. Noví jednatelé mají před soudem znamenati aneb znamenání to v ověřené formě podati soudu § 17.⁴⁾

D) Při společnostech obchody bankovními se zabývajících, má bilance valnou hromadou schválená ku zápisu v rejstřík oznamována býti (a sice jedná-li se o tuzemskou provozovárnu hlav. závodu společnosti cizozemské, též bilance tohoto hlavního závodu

¹⁾ Srov. § 8 č. 1., 3., 4. něm. ohledně jednatelů stanovami nezřízených stačí udání legitimace.

²⁾ Totéž § 8 od. 3. něm. — ³⁾ § 8 od. 4. něm. — ⁴⁾ § 39 něm.

cizoz. § 112 od. 2.), při čemž podán býti má výkaz o tom, že bilance ta jednateli v listech k tomu určených a není-li jich, tedy v listech pro uveřejňování zápisů v rejstřík vůbec stanovených uveřejněna (§ 22 od. 5.).¹⁾ Tím má zejména širokému obecenstvu jakási ochrana býti poskytnuta. (Motivy str. 66.)

E) Dle § 30 od. 5. mají jednatelé ihned jména členů dozorčí rady a veškeré změny v jich sestavení soudu obchodnímu za účelem zápisu v rejstřík oznámiti, podobně dle § 53 od. 1. usnesení na zvýšení základního kapitálu. Zápis poslední předpokládá, že zvýšený základní kapitál převzetím zákl. vkladů je kryt a uplacen dle předpisů §§ 610, 13 a 14.²⁾

K ohlášce této připojeno býti má:

1. Prohlášení o převzetí zákl. vkladů ve formě notářského aktu aneb v ověřeném opisu jeho.

2. Seznam osob nové vklady základní přejímajících, ohlašujícími podepsaný, v němž uveden obnos každým z nich převzatého zákl. vkladu, naň učiněné platy, dále při převzetí nového základního vkladu dosavadním společníkem, nynější celkový obnos tím kterým společníkem převzatého základního vkladu.

F) Všichni jednatelé mají dále dle § 55 od. 1. ohlásiti za účelem zápisu v rejstřík obch. obmýšlené snížení zákl. kapitálu, načež soud ten o ohlášce dle § 11 rozhodne.³⁾

Skutečná změna stanov na základě snížení základního kapitálu může ohlášena býti ku zápisu v rejstřík teprve po uplynutí lhůty § 55.

Ku přihlášce této změny stanov připojití třeba 1. výkaz o právě dotčené vyhlášce, 2. výkaz, že přihlásivší se věřitelé byli uspokojeni resp. zajištěni, 3. prohlášení, že všem známým věřitelům sdělení dle § 56 odst. 2. se stalo a že jiní, než zaplacení neb zajištění věřitelé se v zákonní lhůtě nehlásili.

4. Seznam společníků opravený dle usnesení o snížení § 26 od. 3. —

G) Jednatelé mají dle § 59, připojíce potřebné přílohy, u soudu hlavního závodu ohlásiti ku zápisu v rejstřík též zřízení závodu pobočního.

¹⁾ § 41 od. 4. něm. — ²⁾ § 52 z., § 244 obch. z. něm.

³⁾ § 57 něm. pokutou k tomu dle § 79 dohánění býti nemohou, ani dle § 14 obch. z. § 79 z. něm. Parisius-Crüger u. § 57.

Byla-li tato ohláška přímo u soudu pobočního závodu podána, postoupena buď soudu závodu hlavního. Soud závodu hlavního má zřízení závodu pobočního¹⁾ v rejstříku svém poznamenati a, je-li ku vedení rejstříku závodu pobočního jiný soud příslušným, témuž ohlášky s vyhotovením stanov, znamenáním jednatelů resp. osob jiných ku znamenání neb spoluznamenání oprávněných — potvrdě souhlas se zápisem v rejstříku zaslati. Tento soud poboč. závodu má provést zápis, nestává-li dle jeho stavu překážky a má usnesení o tom učiněné soudu hlavního závodu sděliti a zápis uveřejniti.

Pozdější ohlášky mají dle § 60, týkají-li se výhradně pobočního závodu, dít se u soudu pobočky, jinak u soudu hlavního závodu, tento pak, jedná-li se o ohlášku, netýkající se toliko hlavního závodu a je-li pro pobočný závod jiný soud příslušným — po provedení zápisu ve svém rejstříku ohlášku samu, sděliv mu doslov zápisu soudu odbočky, zaslati má spolu se znamenáním firmy a ostatními přílohami pro soud ten potřebnými. Na to provede soud odbočky zápis, vyrozumí o tom společnost a vyhlásí ev. změnu.

Účinky jež spojeny jsou s vyhláškou v rejstříku, nastávají však v tomto případě již vyhláškou v rejstříku hlavního závodu, § 60 od. 4.

H) Aby zápis v rejstříku obchodním a přílohy zápisu tomu za základ sloužící zákonným předpisům odpovídaly, poskytnuta soudu obchodnímu resp. finanční prokuratuře v zákoně tomto dalekosáhlá pravomoc vůči společnostem těm, jednak ustanovením § 87 o prohlášení rozpuštění společnosti, jednak § 43 o prohlášení zmatečnosti usnesení na změnu stanov zapsaného v rejstřík.

Vyslovena-li zmatečnost usnesení právoplatně, má soud z moci úřadu zápis zmatečný vymazati a uveřejniti jak výrok, tak zápis za zmatečný prohlášený.

Prohlášeno-li rozpuštění společnosti, má soud obchodní, uveďa důvod rozpuštění je v rejstříku z moci úřadu vyhlásiti.

¹⁾ Srov. § 58 něm.

²⁾ Srov. § 12 něm. stačí připojení soudem hl. závodu ověřeného obsahu stanov a seznamu společníků, ale při zápisech v rejstřík platí tu v § 12 od. 2. naznačené úlevy, srov. též § 39 od. 2. 59. něm.

Ź) Jinaké rozloučení společnosti, totiž uplynutím času (§ 84 č. 1), neb usnesením společníků notářským osvědčením (§ 84 č. 2), aneb usnesením za účelem fúze s akciovou společností (§ 96), neb jinou spol-tí s r. o. (§ 84 č. 3), má ohlášeno býti ihned jednateli ku zápisu v rejstřík. Správním úřadem učiněné prohlášení (§ 84 č. 5) zrušení společnosti má, jakmile nabylo moci práva, sděleno býti soudu obchodnímu. Soud pak zapíše rozloučení ve všech případech a sice v případě zrušení společnosti vyhlášením konkursu, neb usnesením soudu dle § 87 z moci úřadu v rejstřík a v těchto dvou případech poznamená také způsob rozloučení (§ 88 od. 2.)¹⁾

Neuposlechnou-li jednatelé vyzvání soudu, aby dle své povinnosti podali ohlášku rozloučení společnosti (dle § 84 č. 1, 2, 3) určí se jim lhůta nová s tím, že po jejím uplynutí rozloučení z moci úřadu zapsáno a likvidatoři jmenováni budou soudem. Před tím však mají soudem jednatelé a dle uvážení jeho jeden neb více provozováním obchodu nepověřených společníků vyslýcháno býti (§ 88 od. 3.).

Soudně zřízení likvidatoři zapsáni jsou v rejstřík z moci úřadu (§ 89 od. 4.), jinak zřízení (totiž dle zákona — jednatelé, stanovami — osoby jiné) sami přihlásiti se mají. (§ 92 od. 1., § 17.)²⁾

Zruší-li se společnost dle § 95 od 1., totiž proto, že stát, země neb obec veškeré podíly za účelem zrušení společnosti nabude aneb veškeré jmění, dluhy jako celek smlouvou převezme a prohlásí, že vstupuje ve veškeré závazky společnosti, že vzdává se likvidace a že postará se o to, pak-li smlouvou převzato bylo jmění a dluhy, že společníci upokojeni budou, má připojeno býti přihláše prohlášení všemi zákonnými náležitostmi ku své platnosti opatřeně, totiž schválení obec., okresním zastupitelstvem neb zem. výborem v příčině převzetí (pokud se obce neb země) místodržitelstvím, pokud se státu týče, povinností právě dotčených a jedná-li se o převzetí smlouvou, tedy tato a usnesení společníků je schvalující § 95 od. 2.)³⁾

Se zápisem zrušení zároveň má firma vymazána býti.

¹⁾ Srov. § 65 něm. a sice ne jednateli, ale likvidatory.

²⁾ § 67 něm.: první likvidatoři — jednateli — změna neb skončení jich pravomoci nimi samými ohlášena býti má.

³⁾ Srov. § 31 obec. zřízení, § 56 zák. o okres. zastup.

Přechod jmění a dluhů společnosti datuje se dnem zápisu § 95 od. 3.

K) Konečně má zapsáno býti v rejstřík usnesení akciové společnosti, že se dle § 97 mění ve společnost s r. o.; také toto usnesení teprve zápisem nabývá právní účinnosti.¹⁾ Jaké výkazy ohlášení takového, jež do 1 měsíce od učiněného usnesení státi se má, připojeny býti mají, o tom doleji.

Ohláška tato děje se tak jako jiná ohláška společnosti s r. o. a sice u obchodního soudu příštího sídla společnosti.

Soud vyřídí ohlášku dle § 11 resp. 12, není-li soudem rejstříkovým pro bývalou akciovou společnost, sdělí ji onomu soudu za účelem zápisu. Zároveň se zápisem usnesení na změnu ve společnost s r. o. má akciová společnost z rejstříku vymazána býti § 98.

Dnem zápisu společnosti v rejstřík jest tato oprávněna nakládati s jměním akciové společnosti. V příčině stávajících právních poměrů vůči osobám třetím změnou tou ničeho se nemění (§ 99).

Ohláška osobou k ní dle §§ 9, 51, 53, 56, 107 (společnosti § 9, změny stanov § 51, zvýšení kapitálu zákl. § 53, snížení jeho § 56, cizoz. společnosti § 107), povinnou v opisu i s přílohami má sdělena býti po provedeném zápisu soudem rejstříkovým fin. prokuratuře v sídle společnosti; opis takový je kolku prostý. Fin. prokuratura může pak odporovati zápisu rekusem § 102.

L) Cizozemské společnosti s r. o. mohou obchody ve provozárně tuzemské provozovati, pak-li dříve, než provozovati obchody započnou — vymohou si v sídle provozovárny tuzemské zápis téže v tuz. obch. rejstříku. Ku ohlášce připojiti sluší: 1. opis smlouvy, 2. znamenání osob ku znamenání firmy provozovárny tuzemské oprávněné, v ověřené formě, 3. výkaz o okolnostech v § 108 č. 1—4 naznačených, o nichž doleji pojednáno.

O ohlášce té platí předpisy §§ 11 a 12.

Veškeré další ohlášky dle zákona vyhledávané má zástupce tuzemský učiniti a řídí se účinek změn skutečností v rejstříku zapsaných ohledně tuzemských provozováren okamžikem v tuzemsku nastalého zápisu.

¹⁾ §§ 80, 81 něm.

Stal-li se zápis proti předpisům § 108 shora popsaným, prohlásiti se má k návrhu fin. prokuratury zrušení společnosti dle § 113 resp. 43 zák.¹⁾

Rovněž platí předpis § 102 v příčině sdělení ohlášky shora dotčený § 114.

O ručení a trestech jednatelů pojednáno v části o jednatelích a v části o předpisech trestních.

Co se týče přidržování příslušných činitelů ku ohlášení pokutami, srov. čl. 26, 45 obch. z., §§ 12, 13 úv. z. k obch. z. a § 61 od. 3. tohoto zákona.

O vyhláškách při společnostech s r. o.

Smlouva o společnosti s r. o. má soudem obchodním ve výstahu býti vyhlášena a sice:

1. den uzavření smlouvy § 12 č. 1;
2. firma a sídlo společnosti § 12 č. 2;
3. předmět podniku § 12 č. 3;
4. výše zákl. kapitálu a obnos naň učiněných splátek § 12 č. 4²⁾;
5. ev. předpisy stanov o tom, jak vyhlášky společenské uveřejňovány býti mají § 12 č. 5;
6. při společnosti ke koncessi povinné, datum schvalovací listiny § 12 č. 6;
7. obsahují-li stanovy omezení v příčině trvání společnosti, dobu, kdy společnost končí § 12 č. 7;
8. podrobné a přesné naznačení osoby společníků a předmětů majetkových společností převzatých, pak cena peněžité, v jaké tyto předměty převzaty a na srážku základního vkladu počítány, pak výhody některému členu zvláště poskytnuté, ač-li o tom všem stanovy jednájí § 6 od. 4., § 12 č. 8³⁾;
9. jméno, povolání a bydliště jednatelů (nikoli společníků) a způsob v stanovách určený, jakým prohlašují vůli svou (§ 12 č. 9) resp. v jaké formě spol-t zastupovati budou § 18 od. 5.

¹⁾ § 273, 13 14 něm. obch. z. a § 77 z. něm. o spol-tech s r. o.

²⁾ Poslednější přijato dle návrhu komise Práv. J., I. c., str. 306.

³⁾ § 5 od. 4. a § 10 od. 3. něm.

Změny stanov v bodech č. 1—8 nastalé rovněž vyhlášeny býti mají § 51 odst. 2., 3.¹⁾

Při odbočkách má soud odbočky vyhlásiti pouze okolnosti pod č. 2, 3, 4, 5, 7 a 9 uvedené (srovn. § 59 č. 1—6 a § 12 č. 2, 3, 4, 5, 7, 9).

Také změny stanov pokud se odboček týkají resp. zápisů vyhlášených, mají uveřejněny býti § 60 od. 3. V listech, v nichž soudem hlavního závodu vyhláška se stala, tato odpadá § 60 od. 3.²⁾

Dále vyhlásiti sluší fusi spol. t. s r. o. v akciovou neb jinou spol. t. s r. o. § 96, dále změnu akciové společnosti ve společnost s r. o. § 98 od. 2.³⁾ Při cizozemských společnostech, jež podle předpisů §§ 107 a násl. v tuzemsku provozárnu zařídily, vyhlášeny budtež okolnosti shora pod č. 2—7 a 9 resp. v § 12 č. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 naznačené (srov. § 110 č. 1—7) a sice místo jednatelů (§ 110 č. 7, § 12 č. 9) jméno, povolání a bydliště pro tuzemsko zřízených zástupců, jakož i způsob, jakým prohlašovati budou vůli svoji, co o odbočkách shora řečeno, platí též o dalších provozárnách oněch cizozem. společností (§ 111 od. 3.).

Při společnostech tuzem. i cizozemských v tuzemsku provozárnu majících § 112, při nichž předmět podniku jsou obchody bankovní (ale toliko při takových) předepsáno v § 22 od. 5, že musí bilance, jakmile se o ní společníci usnesli, jednateli v listech k uveřejňování zápisu v rejstřík obch. a pak-li v stanovách určeny pro vyhlášky společnosti nějaké veřejné listy, tedy v těchto vyhlášena.⁴⁾

Při cizozem. též bilance jejich hlavního závodu v cizozemí.

Mimo to vyhlášeje se, je-li pro ně v stanovách forma určena, svolání valné hromady § 38 od. 1.,⁵⁾ dále po vždy zmatečnost usnesení v rejstřík zapsaného rozsudkem neb usnesením soudním prohlášená a sice z moci úřadu (§ 44) v listech shora při společnostech bankovní obchody provozujících naznačených, obmyslené snížení kapitálu základního zároveň se slibem a praesumpcí § 55.⁶⁾

¹⁾ § 54 něm.

²⁾ § 12 od. 2. něm. s omezením v příčině výhrad. § 5 od. 4., ač-li zápis během 2 let po zápisu hl. závodu se stal.

³⁾ § 293, 10, 14 obch. z. něm. — ⁴⁾ § 41 od. 4. něm.

⁵⁾ § 45 od. 2. něm. — ⁶⁾ § 58, 59 něm.

Uveřejnění skutečného snížení kapitálu po uplynutí právě dotčené lhůty, jakož i zvýšení¹⁾ kapitálu zákon výslovně nepředpisuje, dle § 51 rozumí se ale samo sebou.

Dále uveřejnění sluší na žádost jednatelů požadování dalších platů na základní vklady plně nezaplacené, při čemž uveden budiž obnos, jenž od všech společníků se vyžaduje § 64 od. 1., to vše za účelem ochrany věřitelů.

Zrušení společnosti, ať se stane jakýmkoliv způsobem v §§ 84, 86, 87, 95 a 111 naznačeným teprve po provedení likvidace (srov. též § 113 posl. odst.) resp. převzetí státem, zemí neb obcí (dle § 95) vyhlásí se soudem tím způsobem, že se výmaz firmy vyhlásí v listech shora ohledně bilance bankovních společností naznačených, § 22 a § 93 od. 2.²⁾

K uveřejňování zápisů v rejstřík obchodní ustanoven je úřední list: Prager Zeitung, Pražské Noviny a Wiener Zeitung, jakož Zentralblatt für Eintragungen in das Handelsregister. Pro pražský list stanovena výnosem c. k. min. praesidia ze dne 17. března 1906 č. 157 P. L. slovní sazba 5 h za jednoduchou, 8 h za dvojí, 10 h za trojí vyhlášku. Srov. § 11 úv. z. k obch. z. Pro Zentralblatt stanovena sazba v min. nařízení ze dne 10. prosince 1901 č. 40 věstníku min. práv.

O představenstvu resp. jednatelích a jich náhradnících

Společnost s r. o. jakožto osoba právnická nutně potřebuje orgánu, jenž by za ni vně i vnitř jednal. Mezi tyto náležitosti především jednatelé. Zákon předpisuje, že společnost s r. o. jednatelé mítí musí a nelze tudíž stanovami nutnost toho odstraniti.³⁾

1. Kdo může býti jednatel.

Jednateli resp. jich náhradníky mohou býti toliko fysické ku právním jednáním způsobilé osoby, tudíž osoby mužského i ženského pohlaví, zletilé neb za zletilé prohlášené, zajisté i osoby přes 20 roků staré, jimž správa jmění svěřena (§§ 151, 246 ob. zák. obč.) — ať jsou členy společnosti čili nic, — nikoli ale obchodní firmy neb právnické osoby. Ve stanovách mohou za jed-

¹⁾ § 10 obch. z. něm. ano. — ²⁾ § 65 něm. — ³⁾ Bílý, I. c., 246.

natele zvoleni býti společníci, ale toliko pro dobu trvání jich společenského poměru § 15 odst. 1.¹⁾

Pouze ti, kdož ve společnosti (obch. práva neb s. r. obm.) neb společenstvu konkurenčního odboru se účastní jako osobně zavázaní společníci aneb zaujímají místo v představenstvu neb dozorčí radě jako jednatelé, mohou se v jiné společnosti s r. o. státi jednatelem pouze v souhlasu s touto společností.

Souhlas takový může v stanovách všeobecně býti vysloven, předpokládá se tehdy, bylo-li při zřízení společníka za jednatele ostatním společníkům známo takové účastenství na cizí korporaci a nicméně si nevyhradili, aby osoby ty tohoto účastenství se vzdaly.

Takovéto svolení je ale vždy odvolatelné.

Zřízení jednatelů, již zákaz shora dotčený překročili, může odvoláno býti, aniž by tito měli nároku náhradního, naopak může společnost na nich náhradu škody žádati. Provozuje-li jednatel obchody na své neb cizí jméno proti takovému zakazu ve společnosti, v níž je jednatelem, má společnost ještě dalších práv v § 24 naznačených.

Práva ta pomíjí ve 3 měsících od té doby, kdy všickni členové dozorčí rady aneb není-li zřízena, ostatní jednatelé o okolnosti tato práva zakládající se dověděli, — zajisté ale v 5 letech § 24.

Co nastati má pro případ, že není tu dozorčí rady a že tu je buď jen jeden právě onoho překročení svých práv se dopustivší jednatel aneb dopustili-li se překročení všichni, o tom se v zákoně nejedná; budou muset patrně nastupovati členové, již se o tom dovědí, obecnoprávní žalobou o náhradu škody, ač-li jakou škodu utrpí.

Jednatelem (náhradníkem) nemůže býti člen dozorčí rady neb úředník společnosti (§ 30 od. 3.).

¹⁾ Dle Randy, I. c., str. 276 poz. 6a) mají se osobami k práv. jednáním způsobilými rozuměti toliko osoby plně způsobilosti k právním činům používající. V osnově obsažené označení »eigenberechtigt« bylo dle příl. č. 272 cit. prot. pans. sn. str. 7 nahrazeno hořejším slovem »handlungsfähig«. Srv. § 6 od. 2. Spol-t není při volbě jednatelů obmezena: Parisius-Crüger 8. vyd. St. 46.

2. Počet jednatelů.

Počet členů představenstva (jednatelů) není v zákoně předsán, může býti jeden neb více jednatelů, ano mohou býti nimi všichni členové, již v čas usnesení tohoto článku stanov ku společnosti náležejí (§ 15 od. 2.).¹⁾

3. Zřízení a odvolání jednatelů.

Toto děje se buďsi již stanovami, tu pak může zřízení jednatelů státu, zemí neb jiné veřejné korporaci (obci, okresu a j.) býti vyhrazeno.

Jinak zřizují se jednatelé pozdějším usnesením společníků. Volba nových jednatelů není změnou stanov, pročež nevyhledává náležitostí § 49 a násl.

Toliko byli-li ustanoveni jednatelé stanovami, může, aby právo na jednatelství bylo zajištěno (Motivy str. 64), obmezena býti přípustnost odvolání jich na důležité důvody, jako hrubé porušení povinností neb nezpůsobilost ku konání povinností, § 16 od. 2. Jinak jsou jednatelé vůbec usnesením společníků povždy odvolatelní, avšak vyhrazeny jsou jim nároky náhradní ze stávajících smluv (§ 16 od. 1.).⁴⁾ Při jmenování, odvolání svém mohou se jednatelé v hlasování na valné hromadě účastniti § 39 od. 5.²⁾ Státem, zemí neb jinou veřejnou korporací zřízení jednatelů ani dle stanov z důležitých důvodů, ani jinak usnesením společníků nemohou býti odvoláni (§ 16 od. 3.).

Dozorčí rada je jako při společenstvech oprávněna, ač-li se nejedná o jednatele dle stanov státem, zemí neb jinou veřejnou korporací zřízené, je sesaditi a v tomto případě jakož i v případě, že jednatelé jsou zaneprázdněni,³⁾ čeho zapotřebí ku dalšímu vedení obchodu, zaříditi, § 32 od. 4.

Je-li tu důvodu ku sesazení jmenovaných privilegovaných jednatelů, má dozorčí rada to ohlásiti korporaci, ku jich jmenování oprávněné.

¹⁾ § 6 od. 1. něm. — ⁴⁾ Totéž § 38 něm.

²⁾ Dle judikatury něm. práva: Parisius-Crüger u § 47 poz. 4. to sporno. Ustanovení rak. z. § 39 od. 5. něm. právo nezná. Srov. § 47 od. 4. a § 38 od. 2. něm.

³⁾ Dle § 248 něm. obch. z. a § 52 zák. o splt. může rada dozorčí pouze na jistý, předem určený čas někoho za náhradníky jednatelů ustanoviti.

Mimo to má ale dozorčí rada ihned valnou hromadu svolati § 32 od. 5. Vzhledem na autonomii spol-ti schvalovati sluší, že ani soudu ani jinému veřejnoprávnímu orgánu nepřisluší jmenovati neb sesaditi jednatelē.³⁾ O důvodnosti sesazení v případě § 16 od. 2. ovšem soud rozhoduje.⁴⁾

4. Zápis a znamenání jednatelů.

Každý dotyčný jednatel, změna a zaniknutí jeho práva ku zastoupení společnosti má ohlášeno býti ihned ku zápisu v rejstřík s ověřeným výkazem jich zřízení.⁵⁾

Zároveň mají nově zřízení jednatelē svůj podpis před soudem znamenati aneb podati znamenání to v ověřené formě.

Nebyla-li změna aneb zaniknutí práva k zastoupení v rejstřík zapsáno, může obě osobám třetím toliko tehda namítáno býti, pak-li se prokáže, že jim to bylo známo, když se o záležitost obchodní smlouvaly.

Bylo-li ale ohlášeno obé v rejstříku, musí osoba třetí této okolnosti proti sobě průchoďu dopustiti, ač-li není okolnostmi odůvodněna domněnka, že osoba ta záležitost obchodní umlouvající o změně neb pominutí tom ani nevěděla, ani věděti nemusila § 17 od. 2. zák., resp. čl. 46. obch. z.

Zpravidla jest ku znamenání jednatelů jménem společnosti třeba účastenství všech jednatelů, ač-li stanovy nic jiného neustanovují § 18 od. 2.

Znamenání děje se tím, že znamenající ku firmě svá jména připojí.⁶⁾

Stanovy mohou ale, je-li tu více jednatelů určití, že je oprávněn ku znamenání tomu toliko jeden z jednatelů, spolu s prokuristou, jenž ku spoluznamenání firmy jest oprávněn čl. 41. od. 3. obch. z.

Také tento způsob zastupování více jednateli má býti zároveň se zápisem jich zvolení zapsán do rejstříku a uveřejněn (§ 18 od. 5.).

5. Poměr jednatelů vůči společnosti.

Jednatelē zastupují společnost před soudem i mimo soud § 18 od. 1.; jejich poměr ku společnosti má povahu smlouvy

³⁾ Srov. Bílý, I. c., str. 331 poz. 2. — ⁴⁾ Parisius-Crüger u § 38 poz. 1.

⁵⁾ § 39 něm., účinek řídí se dle § 15 obch. z. něm.

⁶⁾ Srov. § 35 od. 1. něm.

mandatní, — je-li odměna vymíněna — námezdní §§ 1002 a násl. a 1151 a násl. ob. z. obč.

Vyjádření, doručení předvolání a jiných spisů pro společnost určených má právní účinek, stalo-li se kterékoli osobě, jež ku znamenání neb spoluznamenání firmy je oprávněna, § 18 od. 4.¹⁾ Ve sporech společnosti vyslychání dle § 373 od. 3. c. ř. s. (slova: »von einer anderen Gesellschaft«) jednatelē jako strana.²⁾

Společnost nabývá právními jednáními jednateli jménem společnosti uzavřenými práv a závazků, při čemž lhostejno, zda jednání to výslovně jménem společnosti uzavřeno, aneb že se tak státi má z vůle účastníků souditi lze.³⁾

Jednatelē jsou však povinni vůči společnosti dodržovati veškerá obmezení v příčině práva společnost zastupovati, kterážto obmezení buď v stanovách, neb usnesením členů, aneb v nařízení dozorčí radou vydaném pro jednatelē závazném ustanovena byla.

Proti osobám třetím nemá ale obmezení jich práva ku zastoupení žádného právního účinku (§ 20 od. 2.).⁴⁾

To platí zejména tehdy, pak-li zastoupení pouze na jisté obchody neb druhy obchodů se vztahuje, aneb za jistých okolností, po jistou dobu neb na jistém místě díti se má, aneb pak-li vyžaduje se souhlas společníků, dozorčí rady aneb jiného orgánu společnosti pro jisté obchody (§ 20 od. 2.).⁵⁾

Je-li tu více jednatelů, může jednotlivý jednatel toliko, je-li tu nebezpečí v prodlení, ku jednatelství náležící jednání sám předsevzítí, jinak ač-li, stanovy nic jiného neobsahují, pouze všichni společně. § 12 od. 2.⁶⁾

Ano i tehdy, je-li dle stanov každý jednatel ku jednatelství o sobě oprávněn, musí na základě odporu (veta) jednoho z jednatelů od takového jednání k jednatelství náležitěho upuštěno býti, ač-li stanovy nic jiného nenaznačují § 21. Jednání takové

¹⁾ Srov. § 35 od. 2. — ²⁾ Srov. Bílý, I. c., str. 248.

³⁾ § 36 něm. Proto navrhovala komise Pr. J., I. c., str. 306, aby jednatelē, kde se jedná o zastoupení spl-ti na venek, nazývání byli zástupci spol-ti — což právem nepřijato v zákon.

⁴⁾ § 37 něm. — ⁵⁾ Doslovně § 37 něm.

⁶⁾ Dle osnovy § 21 rozumělo se v pochybnosti oprávnění jednotlivce ku jednání, což ve správě č. 272 pans. sn. str. 7 změněno.

přes veto některého z jednatelů je ale pro spol-t závazné (Motivy str. 8).

Jednatelé stávají se pro případ likvidace společnosti zpravidla jejími likvidatory¹⁾ (§ 89 od. 2., bližší viz doleji v části o likvidaci).

6. O právech a povinnostech jednatelů.

A) Pokud jednatelé sami o sobě aneb ve spolku s ostatními jsou oprávněni společnost zastupovati, za ni závazná jednání právní uzavíratí a pro ni znamenati, o tom v předešlém odstavci pojednáno.

Mimo to zmíniti se sluší o následujících právech jednatelů:

Jednatelům přísluší stejná práva s ostatními společníky (o nich doleji pojednáno).

Jednatelé mají právo hlasovací na val. hromadě i tehdy, koná-li se volba jich, neb mají-li odvolání býti (§ 39 od. 5).

Titěz mají právo podati žalobu pro zmatečnost usnesení valné hromady dle § 41, pak li usnesením tím něco nařízeno, čímž by ku náhradě škody byli povinni neb trestnými se státi mohli § 41 od. 4.²⁾

Dále mají právo žádati, aby slyšení byli před tím, než jmenováni jsou revisoři dle § 45, oni prohlašují dle § 66 od. 2., po marném uplynutí dodatné lhůty ku zaplacení vkladu společníky za vyloučené, podobně při vymahání doplateků dle stanov § 73.

Jednatelé mají dále před tím, než se soudem obchodním společností odepřené svolení ku převodu závodního podílu dle § 77 suppluje, slyšení býti, podobně před tím než z moci úřadu pro neuposlechnutí jich vyzvání, aby za výmaz společnosti žádali, soud výmaz nařídí a likvidatory jmenuje § 88 od. 3.

B) Dalekosáhlé jsou povinnosti jednatelů.

1. především jsou povinni ohlásiti společnost v rejstřík obchodní a sice ohlášku tu musí všichni podepsati § 9; o dalších náležitostech této ohlášky pojednáno shora.

Při tom ručí jednatelé společnosti za falešným udáním způsobenou škodu osobně a rukou společnou a nerozdílnou § 10 od. 4.³⁾

¹⁾ § 66 něm. — ²⁾ Srov. § 75 něm.

³⁾ Návrh komise J. Pr., I. c., str. 306, že zástupci spol-ti ručí spol-ti za správnost svých udání rukou společnou a nerozdílnou — právem jako dle §§ 24 a násl. zbytečný nepřijat v zákon. Srov. §§ 78, 79, 82 něm.

Nároky náhradní promlčují se v pěti letech od zápisu společnosti.

Smíry a vzdání se ohledně takových nároků nemají právních účinků, pokud náhrady ku ukojení věřitelů je třeba § 10 i. fin.

Podobně jako zápis společnosti, tak téz zápis změny stanov § 51, obmyšlené snížení zákl. kapitálu § 55 od. 1., skutečné snížení § 56, ohláška odbočky § 59, požadování usnesených dalších platů na vklady základní § 64 zrušení společnosti uplynutím času aneb usnesením členů § 88 — má jednateli ku zápisu v rejstřík obchodní ohlášeno býti.

O zvláštním druhu ručení jednatelů vůči věřitelům pro případ podání falešného výkazu o ukojení neb zajištění věřitelů a prohlášení se o výsledku vyzývacího zřízení v příčině snížení kapitálu zákl. dle § 56 pojednáno v kapitole o snížení kapitálu zákl.

Za škodu věřitelům způsobenou opomenutím ohlášení neb falešným udáním v příčině požadování dalších platů na vklady základní způsobenou ručí jednatelé.¹⁾ Také tyto nároky promlčují se v 5 letech ode dne, kdy poškozená strana o tomto požadování dalších platů vyrozuměna § 64 od. 2.

Následky neohlášení zrušení společnosti § 88 od. 3. vypsány při ohlášce zrušení.

2. Mají jednatelé o to pečovati, aby byly vedeny knihy společnosti § 22 od. 1.²⁾

3. Mají ve třech prvních měsících každého závodního roku, jenž s rokem kalendářním kryti se nemusí, závěrku účetní za uplynulý rok obchodní sestaviti.

Tato krátká lhůta pravidelně stačí, poněvadž tato nová forma společenská má na mysli podniky hlavně malého objemu. (Motivy str. 65.) Lhůta ta může dle potřeby ve stanovách na 6 měsíců a při společnostech, jejichž podnik provozováním obchodů v zámořských končinách se obírá, na 9 měsíců býti prodloužena § 22 od. 2.³⁾ Lhůta ta nevztahuje se na definitivní stanovení bilance společníky. Lhůty ty určeny, aby nutnost prohlásiti konkurs nebyla zbytečně oddalována. (Motivy str. 65.)

4. Záleží-li předmět podniku v provozování obchodů bankovních, má bilance, jakmile usnesením společníků schválena, býti

¹⁾ § 9 od. 1. něm. — ²⁾ § 41 od. 1. něm. — ³⁾ Totěz § 41 od. 2., 3. něm.

jednateli způsobem v § 22 od. 4. ku zápisu v rejstřík ohlášena a v listech tam naznačených vyhlášena.¹⁾

Vyhlášení bilance v každém případě pokládá se obchodníky za obtížné, a pro jich soutěž v tu- i cizozemsku škodlivé, proto od povinnosti té upuštěno. (Motivy str. 66.)

5. Jednatelé (je-li jich více než jeden) nesmí bez svolení společnosti konkurenční obchody provozovati t. j. obchody v odboru společnosti na vlastní neb cizí jméno uzavřítí, ani býti osobně zavázanými společníky společnosti stejného odboru aneb zaujímati místo v představenstvu a dozorčí radě neb jako jednatelé.²⁾

Svolení k tomu se strany společníků může v stanovách všeobecně uděleno býti. Mimo to svolení to praesumuje se, byla-li při jmenování společníka jednatelem známa jeho činnost toho druhu neb účastenství se a nebylo výslovně vymíněno, aby se toho vzdal.

Svolení takové je ale vždy odvolatelné.

Jednatelé, kteří překročí tento zákaz, jsou vždy odvolatelní, aniž by jim škoda z toho povstala, nahrazena býti musila § 24 od. 3.

Mimo to může společnost náhradu škody požadovati aneb na místo toho může žádati, aby o obchodech jménem vlastním tím kterým jednatelem podniknutých se za to pokládalo, že jsou jménem společnosti uzavřeny; ohledně obchodů na cizí účet jednatelem předsevzatých může společnost vydání obdržené za to odměny aneb postup nároku na tuto odměnu požadovati § 24 od. 3.

Toto právo společnosti pomíjí ve praeklusivní lhůtě 3 měsíců ode dne, kdy všichni členové dozorčí rady, aneb není-li takovéto, ostatní jednatelé o skutečnosti toto právo odůvodňující se dověděli, zajisté ale v 5 letech od vzniku jeho § 24 od. 4.

Ku náhradě škody povinni jsou toliko dle § 25 od. 4., nevymohli-li si před tím souhlas dozorčí rady, aneb není-li jí, tedy všech ostatních jednatelů.

¹⁾ § 41 od. 4. něm.

²⁾ Podobně § 43 od. 2. něm. Parisius-Crüger 8. vyd. u § 43 poz. 1. a tam cit. rozhodnutí.

Odpor, který v tomto předpisu je vůči všeobecnému znění § 24 od. 1. obsažen, že jednatel bez svolení »spol-ti« obchody takové předsevzítí nesmí, mohl býti odstraněn způsobem, jak komisse Práv. Jednoty (str. 306) navrhovala totiž, že třeba svolení všech společníků. Tím odstraněna by byla nutnost zavést žalobu dle § 48 pro tento případ. To se však bohužel nestalo.

6. Jednatelé mají při svém jednání vůči společnosti užítí opatrnosti řádného obchodníka § 25 a poruší-li svou povinnost, ručí rukou společnou a nerozdílnou za škodu z toho povstalou § 25 od. 2.¹⁾

Zejména ručí za škodu v následujících případech, pakli:

a) proti předpisu zákona aneb stanov jmění společnosti se rozdělí, zejména vklady základní neb doplatky společníkům úplně neb z části se vrátí, úroky a podíly na zisku vyplatí, pro společnost vlastní podíly obchodní se nabývají, do zástavy přijmou, aneb se konfundují (eingezogen) (§ 25 od. 2. č. 1),²⁾

b) potom, kdy za vyhlášení konkursu žádati povinni byli, platy se konaly. (§ 25 č. 2.)

Je-li zřízen toliko jeden jednatel, aneb je-li jich více, nesmí uzavíratí bez svolení dozorčí rady neb ostatních jednatelů se spol-tí samou obchody jménem vlastním neb cizím a stalo-li se tak, ručí také tito za škodu, kterou společnost z toho utrpěla.

Vykonávání práv spol-ti pro tento případ příslušících, není obmezeno (je-li toliko jeden jednatel, pro jeho zvýšenou zodpovědnost) na praeklusivní lhůtu 3 měsíců. (Motivy str. 65.)

Pokud takovéto náhrady k ukojení věřitelů třeba, nezrušuje se povinnost jednatelů ku náhradě proto, že jednajíce vykonávali usnesení společníků § 25 od. 5.

Nároky náhradní promlčují se v 5 letech a nemají smíry a vzdání se v příčině jich žádného účinku, pokud náhrada taková k ukojení věřitelů se požaduje § 25 i. f., § 10 i. f.

Mimo to přísluší členům spol-ti v příčině těchto nároků t. zv. právo menšin v § 48 naznačené.

7. Jednatelé povinni jsou vésti matriku členů (knihu podílů) po způsobu § 26 a každoročně na základě této matriky v měsíci

¹⁾ § 43 od. 1., 2. něm.

²⁾ Srov. § 31 od. 6. něm., 33 od. 1. něm., 43 něm.

lednu seznam členů soudu obchodnímu sdělovati způsobem tam naznačeným.¹⁾

Také za správnost udání v matrice, v seznamu a prohlášení ručí jednatelé společnosti způsobem shora ad 6 naznačeným § 26 od. 4., § 10 od. 4.—6.²⁾

Promlčení jich náhradních nároků počíná podáním seznamu aneb prohlášení soudu obchodnímu § 26 od. 4.

8. Jednatelé jsou povinni, svolati valnou hromadu, ačli stanovy nic jiného neustanovují, každoročně nejméně jednou, pak v případech v zákoně a v stanovách naznačených, dále vyžaduje-li toho zájem společnosti, zejména objevilo-li by se, že pozbyto bylo poloviny kapitálu základního, konečně vyžadují-li toho společníci, jichž základní vklady $\frac{1}{10}$ neb v stanovách určenou menší část základního kapitálu repraesentují, udavše důvod písemně (§§ 36 od. 2. a 37 od. 1.).

V případě ztráty polovice základního kapitálu povinni jsou jednatelé také o tom učiněné usnesení valné hromady obchodnímu soudu oznámiti.

O dalším způsobu pozvání členů, o tom, co nastává, pakli tomuto vyzvání organové k svolání valné hromady oprávnění nevyhověli, pojednáno v části o valné hromadě.³⁾

9. Jednatelé jsou povinni dále podávati výklad a vysvětlení revisory požadovaná, ač-li mimořádně taková zřízení § 46.

Výsledek pak revise (zprávu revisorovu) mají spolu s dozorčí radou ohlásiti při nejbližší valné hromadě za účelem usnesení se o ní § 47 od. 3.

10. Jsou povinni vyhlásiti způsobem v § 55 resp. § 22 naznačeným obmýšlené snížení kapitálu základního, o čemž shora při ohlašování.⁴⁾

11. Jakmile seznají v době mezi koncem závodního roku a dobou usnesení se společníků o závěrce účetní, že stav jmění společnosti nastalými ztrátami aneb snížením hodnoty podstatně a jak se zdá, nikoli přechodně zmenšen byl, mají jednatelé vylou-

¹⁾ Důležitost této matriky pěkně popisuje Bílý, l. c., str. 250.

²⁾ Srov. § 40, Liste der Gesellschafter, § 14 něm. obch. z.

³⁾ § 49 něm. od. 1., 2., 3., § 50. — ⁴⁾ §§ 58 a 79 něm. z.

čiti z rozdělení zisk dle bilance se jevící, odpovídající poměru snížení a přenéstí jej na účet běžícího závodního roku § 82 od. 5.

12. Ručí za platy, jež společníkům proti předpisům zákona, stanov neb usnesení společníků placeny byly § 83 od. 2.¹⁾

13. Ručí za to, že ihned, jakmile společnost platy zastaví, o tom soudu konk. týž den ústně neb písemně dle § 194 k. ř. zpráva podána bude (§ 85 od. 1. zák.), jakož i za to, že ostatním s tím dle ř. konkursního §§ 195 a 196 spojeným povinností vyhověno bude, totiž že předloženy budou knihy obchodní ku dispozici soudu a bilance, aneb sděleny překážky, jež tomu vadí, aby těmto předpisům vyhověno a že jakmile odstraněny, jim vyhoví.²⁾

O přečinech, jež se mohou jednatelé dopustiti dle §§ 122, 123 viz doleji.

O radě dozorčí.

Zákonodárce vzhledem na podstatu spol-tí s r. o. nechtěl zavésti nad nimi kontrolu státem jmenovaným orgánem.

Zavedení kontroly orgány autonomními (svazy) zdálo se témuž býti pro nedostatek zkušeností, než se utvoří tyto spol-ti, předčasným a býti na úkor zřizování těchto spol-tí.

Poněvadž kontrol. orgánu ale potřebí, zejména je-li tu větší zákl. kapitál a více členů, tak že nelze s bezpečností počítati na kontrolující jich činnost, proto zavedl zákonodárce v jistých výmínečných případech oblig. radu dozorčí. (Motivy, příl. 236 str. 67).

Rada dozorčí je při společnostech s r. o. obligatorní pouze tehdy, převyšuje-li kapitál základní 1,000.000 K a je-li při tom členů více jak 50, dále v případě § 94 doleji naznačeném, jinak je fakultativní, může ale nemusí zřízena býti. § 29.³⁾

Jest litovati, že, ač nestává obligatorní revise, nebyla zavedena vůbec obligatorní rada dozorčí a zřízení takové závisí od nahodilé okolnosti, jak velký jest kapitál zákl. a kolik je členů a nikoli na předmětu spol-ti neb na tom, zda toliko osoby příbuzné či cizí též členy jsou.⁴⁾

¹⁾ § 31 od. 6. něm., § 43 — ²⁾ § 64 něm.

³⁾ Jinak dle něm. práva § 52, dle něho je dozorčí rada vždy fakultativní zřizuje se toliko, nařizují-li to stanovy.

⁴⁾ Sr. Bílý, l. c., 251 a násl. a návrh komise str. 306 ku § 28.

Rovněž litovati sluší, že nechráněna minorita členů aspoň ve formě § 37 od. 6. akciového regulativu, že totiž stanovy obsahovati musí předpis, že $\frac{1}{3}$ členů může zvláštní volbu jednotlivých tří členů rady dozorčí žádati a že, pakli $\frac{1}{3}$ hlasů při předchozích volbách marně pro určitou osobu odevzdána, tato osoba bez dalšího hlasování za zvolenou se pokládá.¹⁾

Předpisy o radě dozorčí jsou vízící, nemohou stanovami změněny býti: arg. § 29: »gelten die folgenden Bestimmungen.«

Tím hleděl zákonodárce zabrániti, aby nemohla smlouva společenská radě dozorčí již předem oprávnění jí příslušící odníti a aby nestala se tato rada dozorčí pouhým orgánem na oko ku klamání obecnstva, zejména věřitelů. (Mot. str. 68.)

Co do počtu členů rady předeepsán zákonně počet »3«.

Členové rady dozorčí resp. jich náhradníci § 33 od. 1., § 27 mohou býti členy společnosti, ale nemusí nimi býti, musí ale býti fysickou osobností ku právním jednáním způsobilou. Tu platí vše to, co shora o osobě jednatelů řečeno.

Nemohou zvoleni býti za členy rady dozorčí ať se jedná o obligatorní či fakultativní (Motivy, str. 9) jednatelě, jich náhradníci a úředníci společnosti, pak ony osoby, jež s osobou nevolitelnou jsou svazkem manželským spojeny neb nalézají se v poměru příbuzenském neb švakrovském v linii vzestupné, sestupné neb pobočné do 2. kolena, čímž zaručeno povolání schopných a nestranných sil.

Bývalí jednatelé jsou volitelní teprve po obdržení absolutoria (§ 30 od.).

Radu dozorčí volí členové obyčejnou většinou hlasů (čímž napravena býti měla nehybnost shora dotčené ciferní hranice pro zřízení doz. rady) (§ 50 od. 2.) a sice první až do usnesení o první roční bilanci, další na tři roky správní. Usnesením o třetí roční bilanci končí jich funkce § 30 od. 2.

Není-li dozorčí rada zvolena aneb není-li úplnou, má soud obchodní k návrhu některého účastníka (společníka neb spolučlena rady) společnost ku jmenování neb doplnění dozorčí rady do 3 měsíců vyzvati a po marném uplynutí této lhůty, až do volby nové sám členy dozorčí rady jmenovati. § 31 od 1.

¹⁾ Randa, Hand. R. 2, B. 5, 139.

Není-li podán návrh, zůstane společnost bez rady dozorčí, ač-li není tato obligatorní, neboť tu vždy z moci úřadu soud obchodní, není-li zvolena ve lhůtě právě dotčené volí. § 31 od. 2.

Mimořádně jmenuje soud obchodní radu dozorčí i tehdy, byla-li společnost nařízením správního úřadu zrušena a ním nařízeno, že orgánové společnosti ihned činnost zastaviti mají.

Tato rada dozorčí jmenována v tomto případě i tehdy, není-li ustanovení její v stanovách předeepsáno a má tato rada nejen jí příslušející úkoly, nýbrž i to co vyhrazeno usnesení členů vykonávati. § 94 od. 2.

Úřad dozorčí rady je kdykoli bez důvodů, ovšem s výhradou náhradních nároků, usnesením společníků odvolatelným (§ 30 od 4), třeba ale k tomu většiny $\frac{3}{4}$ odevzdaných hlasů, ač-li stanovy nic jiného (t. j. buďsi menší neb větší počet hlasů) nepředpisují, čímž zaručena možnost v čas odstraniti osoby k úřadu neschopné neb nepoctivé.

Samo sebou pomíjí členství v radě dozorčí tím, že nastala okolnost volitelnost vylučující, § 30 od 4. i. f. aneb usnesením o třetí roční bilanci, jak shora naznačeno.

Jména členů rady dozorčí a změny v jich sestavení mají ihned jednateli soudu obchodnímu býti oznámeny § 30 od. 5.

Okolnost, zda rada dozorčí zřízena, má vliv též na znění stanov v příčině práv členů.

Pouze je-li dozorčí rada zřízena, smí totiž býti obsažen ve stanovách předpis, dle něhož vyloučeno neb obmezeno právo členů nahlédnouti v knihy a spisy před valnou hromadou ve smyslu § 22 jinak jim příslušící.

Co se týče práv a povinností rady dozorčí¹⁾ má tato:

1. dohlížeti na jednatele, na jich činnost ve všech oborech správy a při tom užiti péče řádného obchodníka.

Proto má se o běhu záležitostí společnosti přesvědčiti, může povždy od jednatelů zprávy požadovati, může všemi svými členy aneb jednotlivci z nich knihy a listiny společnosti, stav pokladny

¹⁾ Dle něm. § 52 má rada dozorčí též práva jako při akciových společnostech dle §§ 243 od. 1., 2., 4., 244—248, 249 od. 1., 2. obch. z. něm. s obměnou, že nároky náhradní proti ní promlčují v 5 letech.

společenské a stav zásob (Effekten), dlužních úpisů a zboží prohlédnouti.

Má zkoumati závěrku účetní, výroční zprávu a návrhy na rozdělení zisku a valné hromadě společnosti o tom před usnesením se o ní zprávu podati.

Za účelem úpravy úkonů svých kontrolních jest povinna rada dozorčí instrukci vydati. Mimo to mohou ale nařízenými na základě nabytých zkušeností pro společnost vůbec a pro společnosti jistých kategorií zvláště ustanoveny býti zásady pro výkon povinností rady dozorčí § 32 od 2., 3, čímž odstraněna ingerence společnosti na tento důležitý obor dozorčích orgánů a zamezena leda-bylost provádění jich úkolů.¹⁾ Při tom budou jednak obchodní komory, jednak rada živnostenská (Industrierat) na potaz brány.

2. Zejména oprávněna je rada dozorčí sesaditi jednatelē, ač-li nebyli dle stanov státem, zemí neb jinou veřejnou korporací zvoleni, pak jiné zmocněnce a úředníky společnosti a má v tomto případě, jakož i když tito jsou zaneprázdněni učiniti opatření, aby prozatímně obchody dále provozovány býti mohly.

Je-li tu důvodů ku sesazení jednatelů privilegovaných (státem, zemí neb jinou korporací veřejnou jmenovaných) má to ihned této korporaci ohlásiti § 32 od 4. Jakmile jednatelē sesazení byli, má dozorčí rada ihned svolati valnou hromadu společníků § 32 od 5.

3. Má právo svolati valnou hromadu vůbec, kdykoli se jí to v zájmu společnosti býti zdá, řádnou valnou hromadu pak, ač-li k tomu stanovami je povolána § 36 od 2.

4. Členové rady dozorčí mají právo hlasovací na valné hromadě i tehdy, jde-li o jich volbu do rady neb za likvidatory aneb o jich odvolání co takových § 39 od 4.

5. Titěz oprávněni jsou dle § 41 ku žalobě pro zmatečnost usnesení valné hromady, pak-li usnesením tím něco nařízeno, čímž by ku náhradě škody byli povinnováni neb trestnými by se státi mohli.

6. Mají býti před jmenováním revisorů slyšeni § 45.

7. Mají právo i tehdy, není-li tu případu § 88 od 3. (ustanovení likvidatorů soudem, poněvadž jednatelē vyzvání tomu v pro-

¹⁾ Sr. Bílý, I. c., 253.

dloužené lhůtě nevyhověli) z důležitých důvodů na místo stanovami neb usnesením členů volených likvidatorů aneb vedle nich jiné jmenovati.

8. Nejsou-li zvláštní plnomocníci společníky voleni, vede rada dozorčí spory společnosti proti jednatelům. Pokud ale jedná se o zodpovědnost vlastních členů rady dozorčí, může žalovati sama jednatelē bez, ano i proti usnesení společnosti. § 32 od 8.

Všeobecně platí v příčině práv členů rady dozorčí, že nemohou, ani práva, ani povinnosti jim příslušné na jiné osoby převáděti, neb je úřad jejich ryze osobní, jsou orgány důvěry společníků resp. soudu. — Rada dozorčí má nárok na odměnu, ač-li stanovami jí takou určují. O této rozhoduje obyčejná většina hlasů (§ 39 od 1.) podobně i o změně stanov odměnu tu snižující. § 50 od 2.

Stanovami mohou ještě dalších práv členům dozorčí rady poskytnouti.

Co se týče povinností: jsou členové rady dozorčí povinni tak jako jednatelē užiti péče řádného obchodníka při jednání svém a ručí za škodu porušením svých povinností způsobenou společností rukou společnou a nerozdílnou (§§ 25, 33 od 1.), po případě též s jednatelē rukou společnou a nerozdílnou. (§ 33 od 2.)

Zejména platí také o ručení dozorčí rady to, co v příčině jednatelů ad 6. shora řečeno dle § 25, č. 1., 2. srov. § 33 od 1. jakož i přísluší členům spol-ti v tomto ohledu právo menšin dle § 48.

Zvláště zmiňuje se zákon v § 47 od 3. o povinnosti rady dozorčí, aby spolu s jednatelē při svolání nejbližší valné hromady ohlásili na denní pořádek této zprávu o provedené revisi k usnesení se členů o ní a že se musí při této valné hromadě jak jednatelē, tak také i rada dozorčí o krocích ku odstranění objevených protizákonností neb vad vyjádřiti. Konečně povinna je dozorčí rada zprávu valné hromadě o nárocích náhradních, jež společnosti po případě přísluší (§ 47 od 3.) podati.

Kdy se členové dozorčí rady přečinu dopustiti mohou a jak za to trestáni jsou, o tom doleji v části o předpisech trestních.

O zmocněncích, úřednících, prokuristech, opatrovnících a jiných funkcionářích společnosti s r. o.

Ku provozování obchodů společností a zastoupení jich při tomto provozování mohou zvláštní zmocněnci a úředníci ustanoveni býti. Při tom řídí se oprávnění jich dle plné moci, již obdrží.

Tato vztahuje se v pochybnostech na veškerá právní jednání, jež provádění takových obchodů zpravidla s sebou přináší § 28 od. 1. K udělení obchodní plné moci pro celé provozování závodu třeba usnesení společníků § 35 č. 4.

Prokuristu zřizují, ač-li stanovy nic jiného neustanovují, všichni jednatelé dohromady, byť dle smlouvy společenské kolektivní zastoupení třeba nebylo,¹⁾ odvolati může prokuristu každý jednotlivý jednatel. (§ 28 od. 2.)

O tom, zda vůbec prokura uděliti se smí, rozhoduje usnesení společníků § 35 č. 4.

O prokuře platí všeobecné předpisy obchodního zákonníka čl. 41—56. Srov. § 61 z. o spol.-tech s r. o.

V případě podání žaloby pro zmatečnost usnesení společníků proti společnosti a podají-li žalobu tu jak jednatelé, tak i členové dozorčí rady, aneb není-li tu rady dozorčí aneb jiného zástupce společnosti, má pro společnost soud obchodní dle § 42 od. 1. opatrovníka (kuratora) zříditi.

Mimo to vystupují při společnostech s r. o. ještě revisoři, výmínečně, o nichž v následujícím odstavci, dále likvidatoři, o nichž při zrušení společnosti, konečně zástupci cizozemských společností pro tuzemský závod, o nichž doleji v dotyčných částech pojednáno bude.

O tak zvaných revisorech.

4) O druzích revise.

Dle znění § 1. zák. ze dne 10. června 1903 č. 133 ř. z. nelze vztahovati povinnou revisi také na společnosti s ručením obmezeným, anýž nejsou ani společenstvy, ani spolky před platností

¹⁾ Dle § 46 č. 7 něm. toliko není-li v stanovách něco jiného předepsáno. valná hromada.

zákona 9./4. 1873 č. 70 ř. z. zřízenými, třeba, že mohou sledovati účely v § 1. zákona o společenstvech naznačené.

Zákon o společnostech s r. o. zná nicméně jiné druhy revise, totiž revisi dobrovolnou (účetní), nařízena-li usnesením společníků ku prozkoumání roční bilance (§ 45 a cont.) a pak výmínečně revisi nucenou.¹⁾ Pro zvláštní způsob ručení při spol.-tech s r. o. nemohou společníci odsouzeni býti k tomu, aby bezbranně přihlíželi ku ohrožení jmění společenského nepořádným hospodařením jich orgánů. Proto poskytuje zákon jisté menšině společníků právo, by jako mimořádný orgán nastupovala a sice návrhem t. zv. nucené revise (Motivy str. 12.)

Tato revise nucená nastupuje tehdy, pakli návrh, aby zřízení byli revisoři znalečtí ku prozkoumání roční bilance, byl usnesením společníků odmítnut. Tu může totiž soud obchodní v sídle společníků k návrhu společníků, jichž základní vklady repraesentují $\frac{1}{10}$ kapitálu základního, jmenovati jednoho nebo více revisorů ze seznamů, jež dle nařízení vydánu býti majícího sestaveny budou. (§ 46 od. 3.)

Vyhovění návrhu tomu předpokládá osvědčení, že staly se nepoctivosti aneb hrubé porušení zákona aneb stanov.

Dříve než tito revisoři jmenování, mají býti jednatelé a členové rady dozorčí slyšení. (§ 45 od. 4.)

Také může k návrhu jmenování revisorů býti učiněno závislým na složení jistoty, jejíž výši soud dle volného uvážení ustanoví. (§ 45 od. 5.)

Společníci, již se udánlivě nepoctivosti aneb hrubého porušení zákona neb stanov dopustili, nemohou po čas trvání revise své podíly závodní bez svolení společnosti sciziti.

B) Práva a povinnosti revisorů společností s r. o.

Revisoři mají dříve, než nastoupí svůj úřad, složiti přísahu, že budou povinnosti jim přináležející věrně plniti a že zachovají

¹⁾ Divíme se, že vzhledem ku nutnosti stálých revisí v cizině uznávané (viz pojednání o t. zv. Acontants v Sev. Americe a Anglii, Treulandgesellschaften v Němcích, v příloze národohosp. Nár. Listů č. 89 ze 31./3. 1906) a motivům, jež nucenou revisi hospod. a výrob. společenstev přivedly, také u společnosti s r. o. nucená stálá revise nezavedena. Srov. též návrh komise Práv. Jednoty str. 307 v příčině oněch, obchody dle § 56 od. 1—4 (§ 62) provozujících spol.-tí. Srov. Motivy str. 67. Něm. právo nezná revisory ve smyslu našeho zákona.

v tajemství veškeré jim ku vědomosti došlé okolnosti provozování obchodu neb závodu se týkající — vůči každému § 45 i. f. (pod pokutou do 2000 K dle § 126). Srov. § 12 z. o revisích, § 27 výkon nař. k němu ze dne 24./6. 1903 č. 134 ř. z.

Revisoři mají právo nahlédnouti v knihy, doklady účtů a inventáře, požadovati na jednatelech, členech dozorčí rady a na kterémkoli zřízenci účetním ve společnosti zaměstaném vysvětlení a objasnění, i mohou stav pokladny společenské, jakož i stav zásob, dluhopisů a zboží zkoumati.

Požadovaná vysvětlení a objasnění musí od těch, kdož ku jich podání vyzváni byli, bez odkladu a podle pravdy podána býti § 46.

Dozorčí rada má vždy přibrána býti ku revisi. (Srov. totéž § 6 zák. o povinné revisi společenstev a § 18 a násl. výkon. nař.)

Soud může dle své vůle dovoliti, aby přibrán byl ku revisi jeden neb více navrhovatelů, aby totiž tito upozorniti mohli na nepoctivosti aneb hrubé porušení zákona neb stanov, které následkem nesprávných manipulací vinníků nelze na první pohled seznati.

Revisoři povinni jsou podati jednatelem a členům dozorčí rady ihned zprávu o výsledku provedeného zkoumání, v níž naznačeno býti má, zda vyhověno všem v příčině provádění revise jimi projeveným přáním. Totiž zda obdrželi potřebných vysvětlivek, dovoleno-li jim do písemností a dokladů společnosti nahlédnouti a p., zejména pak, zdali poslední roční bilance pravdě odpovídající a správný obraz o finančním stavu společnosti poskytuje. (§ 47 od. 1.)

Revisoři mají právo na odměnu, již jim soud obchodní určí (§ 46 od. 2.)

C) Co nařízeno býti má ve společnosti po provedené revisi?

Do revisní zprávy mají právo nahlédnouti navrhovatelé v místnostech obchodních.

Jednatelé a dozorčí rada jsou povinni při svolání nejbližší příští valné hromady zprávu revisorů na denní pořádek uvést. V této valné hromadě musí zpráva doslova býti přečtena.

Jednatelé a dozorčí rada musí se o výsledku revise a o krocích, jež ku odstranění eventuelně objevených protizákonností aneb vad zavedeny byly, vyjádřiti. § 8 z. o revisích.

Mimo to má rada dozorčí valné hromadě zprávu podati o nárocích náhradních event. společnosti náležejících.

Objeví-li se ze zprávy revisorů, že hrubě zákon neb stanov porušeny, musí valná hromada ihned svolána býti.

Tím odstraněna v příčině společenstev stávající pochybnost a zabezpečeno včasné předsevzetí kroků ku odstranění zjištěných nepořádků § 47 od. 3. (Srov. § 8 zák. o nuc. revisi společ.)¹⁾

Soud, nestalo-li se dohodnutí mezi zájemníky, rozhodne dle výsledku revise, kdo náklady provedení revise nésti má, zda navrhovatel, či společnost, či oba poměrně. (§ 47 od. 3.) Tím hledí se zabrániti event. chikanování společnosti.

Objeví-li se návrh na revisi dle výsledku jejího neodůvodněným, a může-li navrhovatelům zlý úmysl, aneb hrubá nedbalost přičítána býti, ručí navrhovatelé mimo to společnosti osobně rukou společnou a nerozdílnou za škodu, která jí tímto návrhem povstala. Škoda ta srazí se ovšem především s jistoty, byla-li nějaká položena. (§§ 43 od. 5. a 47 od. 4.)

O valné hromadě.

A) Pojem. Valná hromada (shromáždění společníků) je jako při společenstvech nejvyšším suverenním orgánem, jímž společníci svou vůli prohlašují v případech, kde dle zákona aneb dle stanov usnesení jich třeba.

Zákon připouští, aby všichni společníci v jednotlivém případě pouze písemně s dotyčným usnesením býti majícím ustanovením svůj souhlas projevíli aneb aspoň souhlas s tím, že se bude písemně hlasovat.²⁾ Nepřipouští se ale tento mimořádný způsob učiniti všeobecně přípustným přijetím ustanovení stanov, dle něhož

¹⁾ Srov. můj spis o zákonu o revisi výdělkových a hosp. společenstev a jiných spolků 1905 str.38. a pojednání tam obsažené o významu »nejbližší příští valné hromady«.

²⁾ Totéž § 48 něm.

svolení ku písemnému hlasování aneb toto samo jednou provždy se nahraňuje.¹⁾

Jakým způsobem účinek písemního hlasování stížen, o tom viz při způsobu hlasování.

B) Kým, kam a jak často a jakým způsobem se svolává valná hromada?

a) Svolávají ji především jednatele,²⁾ pokud podle zákona, aneb stanov k tomu též jiné osoby, ku př. plnomocníci obchodní, dozorčí rada a j. nejsou oprávněni. (§ 36 od. 2.)

Nesvolali-li orgánové k tomu povinní valnou hromadu na písemní udáním účelu opatřený návrh spol-ků repraesentujících $\frac{1}{10}$ kapitálu základního neb dle stanov určené menší části téhož — do 14 dnů po podání tohoto návrhu, mohou tito oprávnění společníci, udavše, jak se věc sběhla, sami valnou hromadu svolati.³⁾

Dozorčí rada má právo a povinnost svolati valnou hromadu jednak, jakmile odvolání jsou jednatele a pokud za to pokládají, že to je v zájmu společnosti (§ 32 od. 5.), zejména též ihned, objeví-li se, že zprávy revisorů, že hrubě zákon neb stanovy porušeny.

b) Valná hromada svolána býti má do sídla společnosti, ač-li v stanovách něco jiného není předepsáno, ku př. v hlavní město dotyčné země nebo v sídelní město.

c) Pravidelně svolávána býti má nejméně jednou ročně, mimo to, vyžaduje-li toho zájem společnosti, zejména ihned, jakmile se objeví, že polovice kapitálu základního ztracena (§ 36 od. 2.), žádají-li toho společníci repraesentující $\frac{1}{10}$ kapitálu neb v stanovách k tomu určenou menší část kapitálu základního (§ 37 od. 1.),⁴⁾ pak byli-li jednatele odvoláni (§ 32 od. 5), konečně ve všech jiných případech, v nichž to stanovy předpisují.

d) O způsobu svolání rozhodují především stanovy, není-li tam žádného předpisu, mají jednotliví členové (společníci) doporučeným dopisem býti vyrozuměni, avšak musí mezi posledním dnem vyhlášky, neb dnem podání na poštu a dnem valné hromady nejméně doba 7 dnů se nalézati, jinak trpí veškeré jednání zmatkem dle § 41. č. 2, jež žalobou pro zmatečnost uplatňovati lze.

¹⁾ Srov. č. 236 příl. k sten. prot. panské sněm. str. 69.

²⁾ Srov. § 49 něm. — ³⁾ Totéž § 50 něm. — ⁴⁾ Totéž § 49 něm.

Při tom musí denní pořádek (účel valné hromady) při svolání co možno určitě býti naznačen a obmyslí-li se změna stanov, tedy podstatný obsah této změny.¹⁾

C) O čem se usnáší valná hromada?

Předpisů nutně vízicích jest v zákoně velmi málo a uznává týž po většině úplnou autonomii společnosti v příčině upravení svých poměrů vnitřních.

Valná hromada smí se usnáseti toliko o tom, co na denním pořádku při svolání se nalezalo aneb co se tam dostalo na písemní návrh společníků, jichž základní vklady $\frac{1}{10}$ neb ve stanovách určený menší díl kapitálu základního repraesentují, jimi podepsaný s udáním důvodů, podaný ve třech dnech od posledního ohlášení valné hromady neb od podání doporuč. dopisu o svolání valné hromady, v němž navrhují, aby určité předměty na denní pořad této valné hromady se dostaly. (§ 38 od. 3.)²⁾

Mimo tyto případy může se usnáseti valná hromada o čemkoli, pakli jsou všichni společníci přítomni aneb zastoupeni, jakož i o tom, že svolána býti má nová valná hromada. (§ 38 od. 4.)³⁾

Ku činění návrhů a ku rokování bez usnášení se není třeba, aby věc ohlášena byla na denní pořádek valné hromady. (§ 38 od. 5.)

O některých předmětech toliko na valné hromadě usnesení se státi může, o některých sice může, ale připouští se ve stanovách i upravení jich jinakým způsobem.

Zvláště třeba usnesení valné hromady společníků v následujících případech:

1. pokud jedná se o zkoumání a schválení účetní závěrky, rozdělení čistého zisku, pak-li tento zisk dle stanov rok od roku dle usnesení společníků rozdělen býti má (jinak platí předpisy stanov a není-li jich, má společník dle zákona nárok na poměrný podíl zisku), pak udělení absolutoria jednatelům a dozorčí radě (§ 35 č. 1.)⁴⁾ Prvevším rozumí se též usnesení na vytvoření rezervního fondu (Motivy str. 69).

¹⁾ § 51 něm. vždy dopisem dopor. do 8 dnů doručeným od. 1., 2.

²⁾ Srov. §§ 50 od. 2., 51 od. 4. něm. — ³⁾ § 51 od. 3. něm.

⁴⁾ § 45 č. 1 něm.: určení roční bilance a rozdělení zisku z ní plynoucího.

2. ku požadování platů (doby a výše jich) na základní vklady (§§ 35 č. 2. a 63 od. 1.),¹⁾ ač-li z. vklady již plně nezaplaceny,

3. ku vrácení doplatků (§ 35 č. 3.),²⁾

4. k rozhodnutí o tom, zda prokura aneb obchodní plná moc ku celému provozování závodu někomu udělena býti má (§ 35 č. 4.),³⁾

5. k opatření za účelem zkoumání a dohlížení na provozování závodu (§ 35 č. 5.),⁴⁾

6. k uplatňování náhradních nároků, jež společnosti ze zřízení neb obchodování proti jednatelům, jich náhradníkům neb dozorčí radě přísluší, jakož i zřízení zmocněnce ku processu, nemůže-li společnost ani jednatelem, ani dozorčí radou zastoupena býti, poněvadž ku př. spor s nimi se vede (§ 35 č. 6.),⁵⁾

7. k uzavírání smluv, jimiž společnost zařízení již stávající neb teprve zavedenu býti mající ku provozování jejich závodu sloužící, aneb věci nemovitě nabyti má za obnos $\frac{1}{5}$ kapitálu základního převyšující, jakož i změna těchto smluv k tíži společnosti, nejedná-li se o nabytí nemovitosti dražbou nucenou (§ 35 č. 7.).

Z těchto předmětů může pouze ohledně oněch pod č. 2., 4., 5. uvedených dovoleno býti, ustanovení stanov, že o nich usnesení společníků netřeba.

8. Ku jmenování a odvolání jednatelů⁶⁾ a jich náhradníků (§§ 15, 16 od. 1., §§ 27, 32 od. 5.), členů dozorčí rady,⁷⁾ a jich náhradníků (§ 29), snížení jednatelům neb členům dozorčí rady dle stanov příslušící odměny⁸⁾ (§ 50 od. 2.),

9. ku změně stanov (§ 49), zvýšení (§ 52 od. 1.) a snížení kapitálu základního (§ 54 od. 1.),⁹⁾ zavedení a zvýšení doplatků (§ 50 od. 4.),

10. ku dobrovolnému zrušení společnosti (§ 84 č. 2.),¹⁰⁾

11. ku volbě likvidatorů jiných, než jednatelů (§ 89 od. 2.),¹¹⁾ ač-li stanovy něco jiného nenařizují, a odvolání jich,

12. ku fusi s akciovou společností aneb s jinou společností s r. o. dle § 96 a j. v.

¹⁾ § 46 č. 2. něm. — ²⁾ § 46 č. 3. — ³⁾ § 46 č. 7.

⁴⁾ § 46 č. 6. něm. — ⁵⁾ § 46 č. 8. — ⁶⁾ 46. č. 5.

⁷⁾ § 52 něm. § 243 od. 1. a 4. obch. z. něm.

⁸⁾ § 52 něm. a § 245 od. 3. obch. z. něm. ohledně dozorčí rady.

⁹⁾ § 53 něm. — ¹⁰⁾ § 60 od. 1. č. 2. něm. — ¹¹⁾ § 66 od. 1. něm.

Stanovami mohou, až na shora dotčené výminky libovolně předměty, o nichž usnesení valné hromady potřebí jest, rozšířeny neb sníženy býti. (§ 35 odst. posl.)¹⁾

D) Kdy je způsobilá valná hromada k usnášení se?

Způsobilou k usnášení je toliko, je-li nejméně $\frac{1}{10}$ zákl. kapitálu na valné hromady zastoupena, ač-li stanovy nic jiného neustanovují.²⁾

Avšak i tu jako při společenstvech, není-li k usnášení způsobilou, má s poukazem na tuto nezpůsobilost svolána býti valná hromada druhá, poněvadž to zákon nezapovídá, tedy ihned na pozdější hodinu (§ 38 od. 4.), jež obmezena na denní pořádek prvéjší valné hromady.

Tato, ač-li stanovy nic jiného neobsahují, je k usnášení způsobilá bez ohledu na obnos zastoupeného kapitálu.³⁾

Vzhledem ku shora popsánému ručení za druhého společníka pro nedoplatek a vzhledem na důležitost usnášení se valné hromady doporučuje se, aby v stanovách nařízeno bylo aspoň určení druhé valné hromady na jiný den, aneb vůbec vyloučení možnosti usnášení se bez minimálního zastoupení základního kapitálu.

E) O způsobu hlasování.

Každý člen společnosti má nejméně jeden hlas, při tom ale 100 K převzatého (třeba nezaplaceného) vkladu základního poskytuje jednoho hlasu.⁴⁾

Zlomky pod 100 K se nečítají (§ 39 od. 2.).

Hlasování děje se buďsi osobně neb plnomocníkem.

Plná moc musí býti písemní, na vykonávání hlasovacího práva svědčící. (§ 39 od. 3.)⁵⁾

Pouze zákonní a stanovami ustanovení zástupci ku právním činům nezpůsobilých neb právnických osob, nepotřebují plné moci.

Z hlasování ve svém neb v cizím jméně vyloučen ten, kdo sprostěn býti má usnesením takovým nějaké povinnosti, aneb komu prospěch nějaký připadnouti má, rovněž jedná-li se o právní

¹⁾ § 45 něm. — ²⁾ Něm. právu neznámo.

³⁾ Srov. poz. 1.; ovšem může totéž v stanovách určeno býti.

⁴⁾ § 47 od. 2. něm. 100 M podílu poskytuje 1 hlas. — ⁵⁾ § 47 od. 3.

jednání s ním jako společníkem, aneb o zavedení neb skončení sporu mezi ním a společností zahájeného § 39. od. 4.¹⁾ Přítomnost těchto osob při val. hromadě takové ovšem vyloučena není (Mot. str. 11.)

Pouze tehdy, jedná-li se o jmenování člena za jednatele, člena dozorcí rady aneb likvidatora, obmezení to neplatí. (§ 39 od. 5.)

Při hlasování písemním pouze v jednotlivém případě přípustném musí všichni společníci písemně a jednohlasně svůj souhlas buď s věcí, o níž usnesení se státi má, aneb aspoň s tím, že písemně hlasováno býti může, vysloviti.

Bylo-li jednohlasně usneseno, že o věci písemně hlasováno býti smí, třeba pak k usnesení o věci té většiny v zákoně neb v stanovách předepsané, kteráž počítá se nikoli dle počtu odevzdaných hlasů, nýbrž dle sumy všem členům náležejících hlasů (dle poměru 100 K na 1 hlas. Motivův příl. č. 236 str. 68.)

F) Jaká většina třeba k platnému usnášení se?

a) Pravidelně stačí, ač-li stanovy jiného nepředpisují, jednoduchá většina odevzdaných hlasů § 39 od. 1.²⁾ (srov. § 50 od. 2.) ku př. ku jmenování i odvolání jednatelů a členů dozorcí rady, snížení těchto přináležející odměny, zrušení společnosti a j. Na přítomné, již se hlasování nesúčastnili, se nehledí.

b) $\frac{3}{4}$ odevzdaných hlasů třeba k uzavírání smluv shora ad 7 naznačených, dále ku změně stanov § 50 od. 1.³⁾ (leč jedná-li se o změnu, zde ad α , β uvedenou). Tento předpis nemůže stanovami odstraněn býti, naopak ale možno tamtéž určit, že změna ta vázána je na další náležitosti, § 50 od. 1. Téže většiny třeba ku usnesení o zvýšení kapitálu základního (§ 52 od. 1.) a snížení jeho (§ 54 od. 1.), pak ku zpeněžení jmění společenského scizením jeho jako celku likvidatory (§ 90 od. 4.).

c) Jednohlasnosti třeba, má-li se písemně hlasovati o věci vůbec, aneb při hlasování o tom, zda písemné hlasování se v tom kterém případě přípouští (§ 34),⁴⁾ při ústním pak hlasování v následujících případech:

α) ku změně předmětu v stanovách ustanoveného, ač-li pro případ ten stanovy jinak nepředpisují (§ 50 od. 3.);

¹⁾ Srov. § 47 od. 4. něm. — ²⁾ § 47 od. 1. — ³⁾ Srov. § 53 od. 2.

⁴⁾ § 48 od. 2. něm., jinak Parisius-Crüger u § 48 poz. 2.

β) jedná-li se o zvětšení plnění, jež společníci dle stanov konati mají,¹⁾ aneb o zkrácení práv jednotlivým společníkům dle stanov příslušících (t. zv. práv a povinností jedinců), tu potřeba souhlasu všech dotčených společníků. (§ 50 od. 4.) Dle motivův příl. 236 str. 82 rozuměti sluší plněním ve smyslu § 50 od. 4. nejen ona v § 8 naznačená, nýbrž též úhradní doplatky.²⁾ Jak jich nové, ve stanovách neobsažené zavedení tak zvýšení vyžaduje jednohlasného usnesení všech členů;

γ) pokud ustanoven býti má ve stanovách neb měněn býti má předpis o míře, v jaké platy na základní vklady konati se mají § 50 od. 5.;³⁾

δ) pokud jedná se o fusi společnosti s r. o. v akciovou společnost neb v jinou společnost s ručením o. § 96.⁴⁾

G) Usnesení valné hromady, jakož i písemně učiněná usnesení společnosti mají ihned ve zvláštní protokol zapsána býti, aby pro společnost nejdůležitější usnášení se trvale zjištěna byla; do protokolu toho společníkům po čas úřed. hodin nahlédnouti dovoleno, tento nemusí býti notářem sepsán. (Srov. § 87 not. ř. při akc. spol.-tech.)

Mimo to má každému ze společníků, hned po odbývání valné hromady aneb po hlasování písemní cestou obsah, učiněných usnesení a den, kdy totéž do knihy protokolu zapsáno v opisu jednatele podepsaném doporučeným dopisem zasláno býti. (§ 40 od. 2.)

Pozbyla-li společnost poloviny zákl. kapitálu, mají jednatele usnášení valné hromady o tom učiněné (§ 36 i. f.) ihned soudu obchodnímu oznámiti.

Tím není předepsáno, co se s tímto oznámením u soudu díti má.

Dle slibu min. práv komisi pans. sněmovny o zákonu o spol. s r. o. daného (viz sten. protokol z 27. února 1906 57. zas. str. 1226) vydáno bude prováděcí nařízení, jímž toto usnesení jako jiné spisy rejstříkové účastníkům přístupným učiněno bude.

¹⁾ § 53 od. 3. něm. — ²⁾ Srov. Parisius-Crüger u § 53 pozn. 5.

³⁾ §§ 55 něm. a 53.

⁴⁾ Při fusi dle § 80 od. 4. něm. třeba většiny $\frac{3}{4}$ ve val. hrom. zastoupeného z. kapitálu. Pro zrušení spol. ti usnesením vyžaduje se dle § 60 č. 2 něm. většina $\frac{3}{4}$ hlasů odevzdaných, ač-li stanovy něco jiného nepředpisují. Dle § 77 třeba jednohlasnosti ku nápravě zmatečnosti.

Opravné prostředky proti usnesením valné hromady.

1. vůbec,
2. zaneseným v rejstřík zvlášť.

Zda opravné prostředky ad 2. uvedené v příčině společenstev přísluší, je v teorii i praxi velesporné,¹⁾ pročež vítati sluší ustanovení zákona o společnostech s r. o., jež tento ústav upravuje. Opr. prostředek ad 1. žaloby zavedla při spol-vech teorie i praxe.

Poněvadž, jak motivy (str. 11) praví, každému společníku přísluší právo dohlížeti nejen na dodržení smlouvy spol-ké, nýbrž i zákona a sice nejen v zájmu vlastním, nýbrž i v zájmu spol-ti samé, zavedena žaloba pro zmatečnost dle § 41 a násl.

ad 1. Do 1 měsíce od zapsání usnesení společníků do knihy protokolů, mohou totiž jednak společníci, již se ku valné hromadě dostavili a proti usnesení odpor do protokolu podali, aneb společníci se nedostavivší, již ku valné hromadě neoprávněným způsobem nebyli připuštěni, aneb jimž vadami při svolání zabráněno bylo, aby se dostaviti mohli, při písemném hlasování pak společníci, votem svým odporující, neb při tomto hlasování opomenutí (§ 41 od. 3.), dále jednatelé, rada dozorčí a je-li předmětem usnesení opatření, dle něhož jednatelé aneb členové dozorčí rady ku náhradě škody povinni aneb trestnými by se stali, každý jednotlivý jednatel neb člen dozorčí rady, žalobu pro zmatečnost usnesení společnosti z těchto důvodů podati:

a) má-li se o usnesení dle zákona o společnostech aneb dle stanov za to míti, že se nestalo k. př. vzdání se neb smíry v příčině náhrady škody, za niž jednatelé pro falešné udání v příčině vkladů základních dle § 10 č. 4 aneb vůbec dle § 25 ručí, neb vydávání ročních kuponů dividendových a pod. (dle § 75 od. 4.);

¹⁾ Dle rozhodnutí sbírky A. Cl. č. 1880 a Nowak č. 227. Neue Folge I. je c. k. finanční prokuratura ve veřejném zájmu oprávněna do povolení zápisu protizákonného si stěžovati. Jinak Randa Hand. R. I, str. 104, pozn. 166 a II. str. 83. Srov. cirkulářem c. k. vrch. z. s. pro král. české ze dne 27. ledna 1906 čís. 1763/1/6, uveřejněný výnos c. k. min. spravedlnosti ze dne 19. ledna 1906 čís. 27.310/5, dle něhož protizákonný předpis stanov vůbec v moc práva vejítí nemůže, tak i rozhodnutí č. 791 úřední sbírky (příloha k věstníku min. sprav.), jinak ale A. Cl. č. 1938.

b) porušeny-li by usnesením vízící předpisy zákona aneb odporují-li zněním stanov, aniž by při usnášení se předpisy o změně stanov zachovány (§ 41 čís. 2.) ku př. předpisy §§ 6, 10, 12, 22 a j. Srov. § 50 od. 1.

Mluvíme tu o nezhojitelné zmatečnosti usnesení.

Zmatečnost ta zápisem usnesení toho v rejstřík obchodní se nezhojí § 43.

Lhůta ku podání žaloby té je praeklusivní,⁴⁾ do doby 1 měsíce bude se moci bdělý interessent s dostatek přesvědčiti o tom, jak usnesení učiněno a jak zní.

Nebyl-li společník, jednatel, člen dozorčí rady, vyrozuměn udělením opisu usnesení valné hromady s udáním dne zápisu do knihy protokolů, ač-li vadami při svolání zabráněno jim se dostaviti, pak asi, ač o tom zákon nemluví, počítati sluší 1 měsíční lhůtu ku podání žaloby pro zmatečnost teprve od té doby, kdy se o zápisu doví.

Obmezením žaloby na určitou lhůtu seslabena účinnost její.

Lhůty ale třeba, aby odstraněna byla v čas pochybnost, zda usnesení valné hromady platiti má či nic.²⁾

Žaloba tato podává se na společnost.

Společnost zastoupena z pravidla jednateli, žaluje-li jednatel, dozorčí radou, žaluje-li jak jednatel, tak dozorčí rada aneb není-li žádné dozorčí rady, aneb jiného zástupce společnosti, má soud obchodní opatrovníka (kuratora) společnosti zříditi § 42 od. 1.

Žaluje-li toliko dozorčí rada bez jednatelů, pak ovšem zastoupena býti může společnost jednateli.

Kurátorem může býti člen společnosti neinteressovaný, i osoba třetí.

Příslušným pro žalobu tu je výlučně obchodní soud sídlá společnosti.

(V osnově a usnesení panské sněmovny stálo: »že soud sídlá společnosti výlučně ku vykonávání obchodní pravomoci věcně příslušný«, tudíž též okresní soud je příslušným, v návrhu národ. hospod. komise změněno pak ve »Sborový soud«; proto neužit jinak v zákoně se objevující termín »soud obchodní«.)

⁴⁾ Tak Randa I. c. str. 84 a Motivы str. 71.

²⁾ Srov. Motivы příl. č. 236 str. 71.

Soud může dále ku návrhu (nikoli z moci úřadu) vyzvati žalobce ku složení žalobní kauce, jako jistotu pro škodu společnosti hrozící, aby zneužití žaloby té bylo vyvarováno a sice ve výši soudem dle volného uvážení určené.

Tu pak ohledně lhůty ku složení, přísěžného stvrzení nezpůsobivosti k tomu a následků nesložení platí předpisy civ. ř. soudního ohledně jistoty žalobní. § 42 od. 3. c. ř. s.

Dle § 60 civ. ř. s. má totiž soud, jakmile návrhu na složení kauce místa dá, určití lhůtu ku jejímu složení neb ku přísěžnému stvrzení, že ji žalobce složití s to není. Ku přísěžnému tomuto stvrzení má žalobce v dané lhůtě u soudu procesního dle § 60 od. 2. civ. ř. s. žádati za ustanovení roku. Tento rok může též v bydlišti neb místě zdržování se žalobce býti odbýván.

V usnesení o vyzvání ku složení jistoty neb přísěžnému stvrzení nemohoucnosti složení její, má soudem dle § 60 od. 3. žalobci sděleno býti, že pro případ marného uplynutí lhůty prohlášeno bude k návrhu žalovaného, že žaloba vzata zpět, (aneb byl-li podán návrh během řízení oprávného, že se za to pokládá, že opravný prostředek byl vzat zpět).

Obé děje se usnesením po ústním neb písemním slyšení žalobce. (§ 60 od. 3. civ. ř. s.)

Podle znění § 42 od. 3. zák. o společnostech s r. o. pochybně zůstává, zda platí též předpisy civ. ř. s. o způsobu jistoty v § 56, c. ř. s., o výminečném osvobození cizozemců od povinnosti dáti jistotu § 57, o následcích podaného návrhu na složení jistoty § 61, doplnění jistoty a osvobození od složení jistoty při osobách práva chudých požívajících § 64 č. 2 c. ř. s., č. 3; dle výslovného znění § 42 od. 3. posl. věta zákona citovaného asi neplatí předpisy ty.

Lépe by bylo bývalo citovati vůbec předpisy civ. ř. s. o složení jistoty.

Jest se ale diviti, že nyní opět zavádí se předpisy o nutnosti složení kauce žalobní v zákoně novém, ačkoli v obyčejných sporech dle civ. ř. s. pouze na žalobce cizince obmezena a ustanovení ta následkem Haagské konference vůbec praktického významu pro velkou většinu sporů pozbyla.

Každý společník může ke sporu přistoupiti na vlastní útraty jako vedlejší intervenient dle §§ 17 až 20 civ. ř. s.

Soud může během sporu provedení usnesení v odpor vzatého prozatímním opatřením zastaviti dle § 384 ex. ř., ač-li osvědčeno bylo, že z toho společnosti hrozí nenahraditelná škoda.

Rozsudek zmatečnost prohlašující § 42 od. 4. působí pro a proti všem společníkům § 42 od. 5.

Za škodu neoprávněným odporováním (žalobou) usnesení společnosti povstalou ručí žalobci, jimž zlý úmysl aneb hrubé zavinění přičítati lze, osobně a rukou společnou a nerozdílnou § 42 od. 6.¹⁾

ad 2. Do usnesení v rejstřík obchodní zapsaného, postrádá-li toto notářského osvědčení, ač jím mění se stanovy, aneb byl-li usnesením v obch. rejstřík zapsaným předpis stanov, jež tyto dle § 4 zák. obsahovati musí, totiž firma a sídlo společnosti, předmět podniku, výše základního kapitálu a obnos každým ze společníků na kapitál ten placenu býti majících zákl. vkladů, změněn způsobem předpisu zákona tohoto odporujícím, ku př. ohledně firmy v odporu s §§ 5, 96, 97, 101, ohledně předmětu podniku v odporu s § 1 od. 2., ohledně kapitálu základního v odporu s §§ 6, 13, 14, 52, 54 a násl. 58, § 97 č. 4 a j., ohledně zákl. vkladu v odporu s §§ 6, 8, 13, 14, 52, 57 a j., má soud obchodní k návrhu a sice kdykoli i po právoplatnosti usnesení toho podanému c. k. finanční prokuraturou zmatečnost tohoto usnesení vysloviti a tím odepríti uznání existence spol-ti aspoň pro budoucnost.²⁾ Žádost není obmezena na určitou lhůtu § 43 od. 1.

¹⁾ Dle § 75 něm. zná něm. z. všeobecnější žalobu pro zmatečnost. Neobsahují-li stanovy podstatné náležitosti § 3 od. 1. (firmu a sídlo, předmět, obnos z. kapitálu, obnos každým spol-kem placenu býti majícího vkladu z.), aneb je-li některá z těchto náležitostí zmatečnou, může vůbec každý spol-ník a je-li zřízena rada dozorčí, každý člen rady d. žalobou žádati za prohlášení zmatečnosti spol-ti. Při tom platí předpisy §§ 272 a 273 něm. obch. z. o žalobách proti usnesením val. hromady akciov. spol-tí (zastoupení jednatelem neb doz. radou, uveřej. v listech, ev. žádání kauce, působnost rozsudku, zápis rozsudku v rejstřík, ručení žalobců za zúmyslnou škodu). Při tom může ale vada týkající se předpisů o firmě, sídlu a předmětu podniku jednohlasným usnesením spol-ků napravena býti § 76. Jakmile zapsána zmatečnost spol-ti v rejstřík obch., platí ohledně skoncování poměrů spol-kých předpisy o rozloučení spol-ti. Působnost jednání právních, ve jménu spol-ti s osobami třetími předsevzatých, zmatečností dotčena není. Společníci mají slíbené platy konati pokud toho ku splnění závazků uzavřených třeba.

²⁾ Randa, H. R. St 299.

Proti povolení zápisu všeho druhu může si c. k. finanční prokuratura dle § 102 od. 4. stěžovati a tak jich výmaz z rejstříku přivoditi.

Aby c. k. finanční prokuratura tohoto práva užití mohla, předpisuje § 102, že oné v sídle společnosti se nalézající c. k. finanční prokuratuře opis původní ohlášky stanov a usnesení na změnu jich s opisem příloh, vyhotovený těmi, kdož to ohlašují, soudem rejstřík vedoucím zaslán býti má. Opisy ty jsou kolku prosté.

Soud má, jedná-li se o zmatečnost zápisu v rejstřík dle § 42, společnost ku písemnému vyjádření se vyzvati a podle stavu věci k odstranění zmatku přiměřenou lhůtu určití a zároveň v rejstříku obch. poznamenati zavedení řízení toho.

Mnohé z vad těch těžko bude lze napravit na př. vady formelní, nedostatek z. kapitálu a p.¹⁾

Lhůta ta může z důležitých příčin býti prodloužena.

Neodstraněna-li zmatečnost ve lhůtě dané, má vyjádření učiněné dáno býti finanční prokuratuře ku prohlášení se a tato, jako i společnost má k roku volána, při němž soud (patrně senát) po ústním probrání věci o zmatečnosti dle zásad řízení nesporného rozhodne tudíž bez soudce laika § 7 od 2. j. n.

Zákon pokládá řízení nesporné asi proto za vhodné, poněvadž soud dle §§ 11, 12 v řízení tom zkoumá platnost ohlášky a o ní rozhoduje.²⁾

Usnesení pokud možno při roku vyneseno a oběma stranám v písemném vyhotovení dodáno býti má § 42 od. 3.

Ode dne doručení počíná běžeti lhůta ku odporování jemu prostředky opravnými řízení nesporného, totiž odporem ev. stížností do 14 dnů od doručení podanou.

O této soud obchodní rozhodnouti může a neuzná-li to za vhodné předloží ji soudu vrchnímu, § 9 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, č. 207 ř. z. Soud smí dle § 11 cit. pat. hleděti také na opožděnou stížnost.

V rozkladu a stížnosti uváděti lze nové, t. j. mezi průběhem řízení neuvedené, skutkové okolnosti a průvody, § 10 pat.

Podpisu advokátů netřeba § 5 pat. Rekurs má účinek suspensivní (odkládací), § 12 pat.

¹⁾ Randa, cit. Srov. § 76 něm. — ²⁾ Bílý, str. 325. Motivy, str. 71.

Ze změňujícího rozhodnutí stolice II. připouští se rekurs revisní na soud III., ze souhlasného rozhodnutí stolice druhé toliko nesrovnává-li se vyřízení soudu I. a II. patrně se zákonem, aneb odporuje-li spisům aneb je samo zmatečným, § 16 pat.

O výmazu za zmatečné prohlášeného usnesení pojednáno v odst. o zápisech v rejstřík.

Sejde-li se žaloba dle § 42 s návrhem dle § 43, přeruší se jednání o prvější dle § 190 c. ř. s. (Motivy str. 71).

O právní povaze společnosti s r. o.

Aby o společnosti řeči býti mohlo, vyžaduje se sdružení aspoň dvou osob ku př. manželů.

Společnost s r. o. jest právnickou osobou¹⁾ není souhrnem společníků,²⁾ nýbrž může jako taková samostatně práv a povinností nabývati, může zejména nabývati vlastnických a jiných věcných práv, zajisté též realních břemen na nemovitostech i movitostech.

Zákon, § 61 nepřesně, patrně demonstrativně tu mluví toliko o věcných právech na pozemcích.³⁾

Společnost jako taková může u soudu žalovati a žalována býti.

Žaluje-li, platí tu všeobecně předpisy o příslušnosti věcné resp. místní, zejména § 49 č. 1, 3, 4, 5, 6, 51, č. 1—5, 52, 53 až 64 a násl., §§ 75, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 91—99, 101, 104 j. n. pak zákona o soudech živnostenských ze dne 27./11. 1896, č. 218 ř. z. §§ 4 a 5.

Žalována může býti u obchodního soudu sídla svého společnost z obchodů dle § 51 č. 1 a § 75 j. n., ze sporů v § 39 úv. pat. k obch. z. dle 51 č. 2 j. n., z poměrů vztahujících se na ochranu známek, vzorů, modelů, privilegií dle § 51 č. 4 j. n., obchodů, jež se vztahují na loď mořské a jízdu po moři § 51 č. 5, dále ze směnek dle § 51 č. 3 event. u obch. soudu místa platebního. (Srov. § 89.) Jinak platí všeobecné předpisy jur. normy o věcné

¹⁾ Randa, Handl.-R. 2 B. str. 272. — ²⁾ Bílý, str. 282.

³⁾ Srov. čl. 111 obch. z. od. 1. § 12 z. o společenstvech a § 15 něm. z. o sp. s r. o., jež doslovně zní stejně jako § 61 našeho z.

a místní příslušnosti a zákona o soudech živnost, pokud na společnosti se vztahovati mohou.

Za závazky společnosti ručí jmění společenské věřitelům, nikoli společníci sami. Není tudíž přímého poměru právního, mezi věřitelem a společníkem v příčině nároku prvnějšímu příslušícího. Proto nekryje se název s podstatou a měla by se společnost zvatí kapitálovou společností bez ručení členů s obmezenou povinností k úhradě.¹⁾

Společnost jest obchodní společností ve smyslu práva obchodního, jest to nový útvar společnosti obchodní.²⁾

Ustanovení obchodního práva, pokud zákonem o společnostech s r. o. nejsou modifikována, platí o těchto společnostech bez ohledu na výši daně výdělkové dle § 7 úv. z. k obch. z. a cís. nař. ze dne 11. července 1898 č. 124 ř. z. pro kvalitu obchodníka plného práva požadované, zejména tedy ona o knihách obchodních čl. 28—40 srov. čl. VII. č. 4 a 5 úv. z. ku c. ř. s. (o vedení potřebných knih pečovati mají jednatelé § 21 od. 1.) a § 295 civ. ř. s. pak o prokuře čl. 41—47 s obměnou § 18 od. 3. a § 28 od. 2. zák. resp. § 35 č. 4, podobně předpisy o firmách, totiž čl. 15—27 obch. z., pokud nejsou nahrazeny neb změněny § 4 č. 1, §§ 5, 9, 11, 12, 51, 55, 59, 98, 101 zákona o společnostech s r. o.

Tím odstraněna kontroverza v příčině společenstev následkem nejasného znění v § 13 zák. o společenstvech, zejména anomalie v příčině důkazu obchodními knihami dle § 22 zák. o společenstvech od 2. stávající.

Dále platí ovšem o společnostech těch předpisy o obchodních plnomocnících čl. 48—56 a pomocnících čl. 57—65, pak obchodních dohodcích čl. 66—84 obch. z. s obměnou § 28 od. 1. a 2., § 35 č. 4 zák. o společnostech, zejména pak platí o nich celá kniha čtvrtá obch. z. o obchodech.

Následkem toho spory o nárocích, jichž se na základě tohoto zákona domáháno, mají povahu sporů obchodních.

¹⁾ Srov. Nothnagel, str. 82, Randa, l. c., 270, Bílý, 283, Staub, str. 22, IV. Dle komise Práv. Jed. l. c. 304: »Společnost s obmezeným ručením kapitálovým«.

²⁾ Podobně § 13 něm. a § 17 něm. z. o společenstvech, avšak dle něm. »pokládá« se (»gilt«), není ale společností obch. Parisius-Crüger poz. 3. u § 13.

Stávají-li pro jis'é podniky zvláštní předpisy, podrobeny jsou společnosti s r. o. tu- i cizozemské¹⁾ také těmto předpisům § 62 od. 1. ku př. řádu živnostenskému podniky živnostenské, řádu dopravnímu podniky železniční, paroplavební a p.

Státního schválení (koncesse) třeba v příčině smlouvy společenské toliko při společnostech, jež mají za předmět nabytí neb provozování určité koncesse železniční, vydávání zástavních listů a založených (fundovaných) bankovních dlužních úpisů, získávání a dopravu vystěhovalců.

Má-li se státi některé z práv dotčených odvětví obchodních dodatně předmětem podniku společenského, může změněná smlouva společenská teprve tehdy v rejstřík obchodní zapsána býti, vymožena-li státní koncesse (schválení smlouvy té).

Při společnostech, jež již dříve ke koncessi povinnými byly, jest třeba koncesse též ku zápisu kterékoli změny smlouvy společenské § 49.

Státního povolení ku následujícímu provozování podniku třeba zvláště:

1. ku vydávání majiteli znějících dluhopisů,
2. ku vydávání dílčích dlužních úpisů, třeba by na jméno zněly,
3. ku vydávání pokladničních poukázek,
4. ku přijímání záručitelných vkladů na knížky neb lístky ukládací § 62 od. 2. (Srov. o družích společnosti.)

Státního povolení třeba ku fusi akciové společnosti ve společnost s r. o., podobně ku změně spolku dle cís. pat. 27. listopadu 1852 ve společnost s r. o., ku změně těžírstva ve společnost s r. o. pouze schválení horním hejtmanstvím § 101.

Společnost zastoupena soudně i mimo soud jednateli.

Jakým způsobem tito vůli svou prohlašují a znamenají o tom v odstavci o jednatelích pojednáno.

Vyjádření a doručení obsýlek společnosti děje se právoplatně, stalo-li se osobě ku znamenání neb spoluznamenání společnosti oprávněné § 18 od. 4.

Způsob hospodaření společnosti jeví se v závěrce účetní.

¹⁾ Randa, str. 305.

Touto rozumíme účet zisku a ztrát uvedením všeho, co v posledním obchodním roku na aktivech a passivech přibylo.

Od toho zdánlivě liší se bilance, jež veškerá aktiva a passiva na konci roku vykazuje.

Že tento rozdíl je zdánlivý a že tudíž právem promiscue oba významy: »účetní závěrka« a »bilance« v zákoně se užívají (srov. §§ 22 od. 2. a 4. a 5., §§ 23, 30, 32 od. 1., §§ 82, 112) vychází z úvahy, že do závěrečného účtu zapisuje se jako první položka saldo zisku aneb saldo ztrát z předešlého roku převzaté, tak že výsledek jak účetní závěrky tak bilance je týž.¹⁾

Pro velkou důležitost bilance a pro spor v teorii i praxi v příčině zásad,²⁾ dle jakých tato sestavena býti má, panující, lze velice vítati ustanovení § 23 zákona, dle něhož hlavní zásady této bilance jsou po způsobu něm. práva naznačeny, jakož i §§ 22 a 112 od. 2. o předepsaném vyhlášení bilance v jistých případech.³⁾

Pro sestavení bilance platí tyto předpisy⁴⁾, § 23:⁵⁾

1. Předměty, s nimiž se na burse neb trhu obchoduje, směřjí uvedeny býti na nejvýše v ceně bursovní neb tržní oné doby, za kterou účetní závěrka sestavena. Převyšuje-li tato cenu nákupní neb zřizovací, tedy na nejvýše v této ceně uvedeny býti směřjí.

2. Jiné majetkové předměty mají na nejvýše v ceně nákupní neb zřizovací uvedeny býti.

3. Předměty určené nikoli ku dalšímu scizení, nýbrž trvale ku provozování obchodu, směřjí na nejvýše v ceně nákupní neb zřizovací uvedeny býti.⁶⁾

V této ceně mohou uvedeny býti i tehdy, mají-li nyní menší cenu, avšak pak třeba, aby obnos snížení jejich ceny odpovídající mezi stav passiv uveden byl, aneb základ (Fonds) snížení tomu odpovídající jako položka passivní přiveden byl.

¹⁾ O tom Staub, § 41 pozn. 27.

²⁾ Srov. v příčině společenstev hosp. a výdělkových důkladný spis Dr. K. Chluma: O podmíněném osvobození výdělkových hospodářských společenstev od daně výdělkové v Praze, str. 17 až 30.

³⁾ § 41 něm. od. 4.

⁴⁾ Srov. § 33 pojišťovacího regulativu min. nař. 5./3. 1896, č. 31 ř. z.

⁵⁾ Do zákona o společenstev s r. o. přidány teprve v panské sněmovně, srov. příl. 272 str. 8, v osnově nebyly. Srov. též návrh komise Pr. J. str. 310.

⁶⁾ § 42 č. 1 něm.

4. Základní kapitál má mezi passiva uveden býti,¹⁾ rovněž i každý rezervní (obnovovací) fond, jakož i celkový obnos zaplacených doplatek (Nachschüsse), pokud upotřebením není odepsání dotyčné položky passivní odůvodněno.

Nároky z doplatek uvedeny v aktivech a zároveň jim odpovídající obnos kapitálový v passivech § 74 od. 6.²⁾

5. Z porovnání všech aktiv a passiv plynoucí zisk, aneb ztráta má na konci bilance zvláště uveden býti.³⁾

Útraty zřízení a správy mají mezi passiva uvedeny býti § 7 od. 3.⁴⁾

Co do jednotlivostí je sporno dle právě citovaného § 23 č. 4 zda uveden býti má mezi passiva celý kapitál základní, či jen ten, jenž splacen byl.

Jsme toho náhledu, že vzhledem na znění cit. § 23 č. 4 a obdobné ustanovení § 84 od. 1. zákona o společenstvech, dále § 49 odst. posl. akciového regulativu ze dne 20. září 1899 č. 175 ř. z. a § 33 č. 2. pojišťovacího regulativu (min. nař. 5./3. 1896 č. 31 ř. z.), dlužno asi v passivech uvést celý kapitál i když nezaplacen celý a v aktiva pak podíly základní nesplacené. (Tak Chlum cit. str. 21 pozn. 12.)

Bilance sestavena býti má likvidatory ihned při počátku likvidace a potom každý hospodářský rok.

Zvláštní bilance sestavena býti musí, aby tvořila podklad pro přeměnu společnosti akciové ve společnost s r. o. § 97.

Bilance musí vyhlášena býti pouze při společnostech bankovní (nejen směnárni,⁵⁾ jak v osnově § 22 od. 5. stálo) obchody provozujících, po případě též cizozemského závodu hlavního (§ 112) a sice způsobem v § 22 naznačeným a má též soudu obchodnímu oznámena býti.

Jiného druhu bilance se neuveřejňuje a netřeba proto snad se obávati poškození zájmu věřitelů,⁶⁾ poněvadž stav finanční situace společnosti s dostatek patrným bude z knihy podílů dle § 26 vedené, do níž každému, kdož zájem osvědčiti může, tudíž zejména věřiteli nahlédnouti dovoleno.

¹⁾ § 42 č. 4 něm. — ²⁾ § 42 č. 3. — ³⁾ § 42 č. 5. — ⁴⁾ § 42 č. 2 něm.

⁵⁾ Srv. § 41 od. 4 něm. — ⁶⁾ Srov. Randa na str. 278 pozn. 7 a).

Seznají-li jednatelé neb rada dozorčí v době mezi koncem roku závodního a usnesením společníků o účetní závěrce, že ztenčil se stav jmění nastalými ztrátami neb znehodnoceními podstatně a ne toliko přechodně, je část zisku dle bilance se jevící, odpovídající utrpěnému ztenčení z rozdělení vyloučena a má přenesena býti na účet běžícího roku závodního § 82 od. 5. Bude věcí stanov, aby bližší podrobnosti zejména na př. že rozdělení to vyloučeno býti má, přesahuje-li ztráta 10% kapitálu z. a že tu nastati musí úhrada požadováním doplatků neb snížením kapitálu z., a j. v. ustanovovaly (srov. komisse Pr. J. str. 307.)

Podrobné pojednání o bilanci vůbec, bilanci společenstev a společností s r. o. zvláště, naléztí lze v důkladném spisu Dr. K. Chluma: K nauce o bilanci výdělkových a hospod. společenstev s r. obmezeným, ve Knihovně sborníku věd právních a státních, řada státovědecká č. 8 vydaném, pročež na ni poukazujeme.

Společnost může se domáhati:

1. zaplacení na svých členech:

a) vkladu základního dle stanov neb usnesení společníků §§ 6, 10, 13, 63 a 70,

b) doplatků v stanovách nařízených § 72. (Věřitelé spol-ti nemohou spol-t nutiti, aby doplatky vyžadovala, a sice ani v konkursu spol-ti),¹⁾

c) příspěvků na členy dle § 83 od. 3. rozvržených;

2. náhrady škody na jednatelích:

a) z falešného udání v přihlášce dle § 10 od. 4. obsaženého,

b) předsevzali-li obchody konkurenční bez svolení spol-ti ve smyslu § 24 — ev. může žádati, aby pokládaly se obchody ty jako jejím jménem uzavřené a jedná-li se o obchody v cizím jméně učiněné vydání hodnoty za to obdržené neb postup nároků, aneb předsevzali-li obchody jménem vlastním neb cizím se spol-tí bez onoho souhlasu § 25 od. 4,

c) z porušení povinností jednatelů vůbec a zejména v případech § 25 č. 1, 2 shora při jednatelích popsáných,

d) z vedení knihy podílů a ze seznamu a prohlášení dle § 26 od. 3;

3. náhrady škody na členech dozorčí rady dle § 33 resp. 25.

¹⁾ Nothnagel, l. c., 94 a pozn. 22.

Odepřeno-li usnesením společníků — společnosti, aby se náhrady v případech 2. a 3. domáhala, aneb nebylo-li o nárocích těch, ač ohlášeny, hlasováno, mohou tyto nároky náhradní uplatňovati společníci jednu desítinu zákl. kapitálu repraesentující žalobou dle § 48;

4. náhrady škody na příjemcích a jednatelích, pak-li platy proti předpisům stanov, aneb proti usnesení spol-ti konány byly §§ 83, 92, zejména pak-li doplatky dle § 74 od 4. vráceny byly, ovšem pouze pokud z. kapitál tím snížen.¹⁾

Všechny tyto nároky přísluší též proti likvidatorům v likvidaci spol-ti § 92 a promlčují v 5 letech; v poslednějším případě č. 4 promlčení nenastává, prokáže-li se, že k náhradě povinnému neoprávněnost placení známa byla.

Konečně zmíniti se sluší o právech spol-ti býti vyslýchánu před prohlášením usnesení za zmateční dle § 43, právu projevití souhlas s převodem neb dělením podílu závodního § 76, ev. i proti soudnímu povolení převodu oznámití povolení převodu osobě ní naznačené § 77 a o záповědi nabytí vlastní podíly závodní (v zájmu zachování integrity z. kapitálu,²⁾ leč v případě § 81 věta druhá.³⁾

O společnicích a jich právech a povinnostech.

Zákon neobsahuje předpis o tom, kdo společníkem býti může, pročež tvrditi lze, že jím býti může každá fysická osoba, tu i cizozemec § 33, jakož i právnická osoba, jež má způsobilost k právům⁴⁾ §§ 17, 18 obec. z. obč., dále i veškeré společnosti (veřej., kom., komand. na akcie), i společenstva, ježto mají samostatné jmění společenské a jednotnou repraesentaci, tak, že vůči osobám třetím se pokládají za celek podobně jako osoby právnické a mohou jako celek veškerých práv nabytí a v závazky vejítí (srov. §§ 111, 164, obch. z., § 12 zák. o společenstvech), dále akciové a konečně spol-ti s r. o., jež právnickými osobami jsou, (čl. 213 obch. z. a § 61 z. o spol-tech s r. o., § 1 zák. o nuc. revis. ze dne 10. června 1903 č. 133 ř. z.).

¹⁾ Srov. návrh komisse Pr. J. str. 307. — ²⁾ Bílý, l. c., 291.

³⁾ Něm. právní předpisy citovány již v dotýčných částech.

⁴⁾ Srov. Tilsch, Právník 1898. S. 565: O poměru mezi způsobilostí osob dle práva obč. atd.

Co se týče osob fyzických, jež nejsou působivé k právním činům, t. j. nezletilci, choromyslní a marnotratníci, uzavírají jménem jich smlouvu společenskou jich zákonní zástupci a vyhledává se k tomu dle § 233 věta posl. ob. z. a §§ 187 a násl. nesp. patentu soudního schválení. Srov. výminky v §§ 151, 246, 247 obč. z.

Co se týče osob právnických, zmiňuje se zákon zejména o státu, zemi, obci a jiných veřejnopráv. korporacích v § 16 od. 3., § 32 od. 4., že může jmenovati jednatele a § 95.

Na místo práv. osoby a společností obch. práva uzavírají smlouvu zákonní repraesentanti, starosta, zem. výbor, ministerstvo, osobně ručící společníci, představenstvo resp. jednatelé,¹⁾ povždy šetříce předpisů dle zákona neb stanov pro uzavření takovéto smlouvy stávajících t. j. vyžádavše si ev. schválení nadřízeným orgánem (obec., okres., zem. výborem, sněmem, říš. radou, valnou hromadou při akc. spol., společenstvem a spol-tí s r. o.).

Smlouva společenská může nařizovati jako při společenstvech, že členové musí býti buďsi jistého povolání, v obvodu jistého místa sídletí neb nemovitosti míti, býti tuzemci, pouze muži neb pouze ženy a p.

Co se týče práv, sluší rozeznávati ona, jež vykonávati může:

1. každý jednotlivý společník jako takový,
2. veškerost společníků,
3. určitý počet jich, tak zv. právo menšin (Minderheitsrechte).

Povždy předpokládá se, že není společník zvláštním funkcionářem společnosti (jednatelem, prokuristou, plnomocníkem, členem dozorčí rady, revisorem, likvidátorem, kurátorem), neboť o těch platí zvláštní předpisy co do jich práv i závazků, o nichž zvláště pojednáno.

Práva jednotlivému společníku přináležející:

Společník má ve společenském jmění vklad základní (o něm shora pojednáno).

Společníku náleží náhrada nákladů se založením společnosti spojených, avšak toliko v rámci maximalního obnosu v stanovách vytčeného (§ 7 od. 1.).

¹⁾ Staub, l. c., u § 2 pozn. 12—17. pro něm. právo.

Společníku přináleží jeho vkladu zpravidla odpovídající podíl závodní, kterýž jej oprávnjuje ku poměrnému podílu ve správě a užíticích, jakož i ku hodnotě jmění zrušené společnosti.

Týž může volen býti za jednatele § 15, člena dozorčí rady, ač-li mu nevadí zákonní překážka § 30 od. 3. a za jiného funkcionáře.

Dle § 22 má právo na výtisk roční závěrky ihned po jejím sestavení a může pak během týdnu před valnou hromadou ku zkoumání této závěrky určenou aneb před uplynutím lhůty k písemnému hlasování stanovené nahlédnouti do knih a papírů společenských § 22 od. 4.

Do stanov smí pojat býti předpis, že toto právo nahlédnutí společníkům nepřisluší, aneb že jen v obmezenější lhůtě je vykonati mohou, neb že jiným obmezením podlehá — toliko tehdy, má-li dle stanov zřízena býti rada dozorčí (§ 22 od. 4.).

Dále má člen (společník) právo nahlédnouti do matriky společníků (Anteilbuch) v úředních hodinách kdykoli (§ 26 od. 1.).

On může hlasovati a návrhy činiti ve val. hromadě (o tom v dotyčné kapitole).

Každý společník může podati za podmíněk § 41 od. 3. žalobu pro zmatečnost usnesení valné hromady, ev. může přistoupiti ku sporu jiným zahájenému jako vedlejší intervenient § 42 od. 5.

Při zvýšení kapitálu základního má právo převzítí nový vklad základní a sice, není-li v stanovách nic určeno, s předností před ostatními ve 4 nedělích ode dne usnesení a v poměru ku dosavadním vkladům § 52 od. 3.

Společník má právo na čistý výnos společnosti dle roční bilance se jevící jako přebytek aktiv po odrážce passiv, ač-li dle zákona § 82 od. 5., stanovami aneb usnesením společníků není vyloučeno přebytek ten rozdělovati § 82 od. 1., poněvadž ku př. z něho různé fondy rezervní (pro ztráty závodu, kursovní, pro případ stávky a p.) se tvořiti mají.

Rozdělení tohoto přebytku děje se, není-li zvláštních předpisů o tom ve stanovách, dle poměru zaplacených základních vkladů (§ 82 od. 2),¹⁾ avšak vydávání kuponů dividendových, na něž by roční zisk byl vyplácen se zapovídá a nemá účinku (§ 75 od. 4.).

¹⁾ Srov. § 29 něm. dle závodních podílů, což spíše pojmu spol-ti odpovídá. Srov. Neukamp. H. f. R. Die Geschäftsanteile, str. 20.

Úroky určité výše nesmějí společníkům ani vyhrazeny, ani vyplaceny býti § 82 od. 3.

Zejména nezná zákon placení úroků za dobu přípravy podniku až do počátku plného jeho provozování (t. zv. stavební úroky, Bauzinsen) dle čl. 217 při akc. spl-tech přípustné.¹⁾

Za opětuující se plnění, k němuž společník dle stanov vedle zák. vkladu se zavázal (§ 8), může též žádati náhradu i když dle roční bilance není čistého zisku a sice náhradu tu dle měřítka v stanovách určeného, aniž by náhrada ta směla převyšovati cenu těchto plnění § 82 od. 4.

Společníci mají právo, jednají-li při tom in bona fide, ponechati si jen vyplacený podíl na zisku, ač vyplacen proti předpisu zákona, stanov, neb usnesení společníků § 83 od. 1.

Jim náleží, nebyl-li podíl závodní prodán, po prohlášení jeho kaducity dle § 66 a násl. v poměru k jich příspěvku, nárok na zisk a likvidační přebytek na tento podíl připadající event., byl-li dodatně záv. podíl prodán, mají vráceny býti jim z výtěžku příspěvky jimi konané.

Po rozloučení společnosti mají společníci právo na část jmění po ukončení věřitelů zbývající a sice dle výše stanovami určené ev., není-li takového předpisu, dle poměrů zákl. vkladů (správněji podílů závodních) § 91 od. 3. — ovšem teprve po uplynutí 3 měsíců od uveřejnění likvidatory učiněného vyzvání na věřitele dle § 91 od. 1.

Práva veškerosti společníků náležitá.

Těmito rozumíme práva, jež shromáždění společníků (valné hromadě) přináležejí.

Tu podle zákona musíme rozeznávat ona, o nichž:

1. toliko valná hromada usnésti se může § 35 čl. 1, 3, 6, 7, pak § 72 o požadování doplatků, § 49 změně stanov, § 52 zvýšení a § 54 snížení kapitálu z, § 84 č. 2 zrušení společnosti, č 84 č. 3 fuse akciové neb jiné společnosti s r. o. ve společnost s r. o.;

2. se tato sice usnášeti může, ale také připuštěno, aby ve stanovách usnášení to bylo vyloučeno k. př. v případech § 35

¹⁾ Randa, l. c., str. 20.

č. 2, 4, 5, pak v mnohých jiných v zákoně na různých místech uvedených případech k. př. jmenování a odvolání jednatelů §§ 15, 16 a členů dozorcí rady, §§ 29, 30 obmezení jednatelů v příčině jednání dle § 20, v příčině souhlasu s postoupením neb dělitelností podílu závodního § 76, 79 a j. v., o nichž v dotyčných částech zvláště pojednáno.

Veškerost členů je vůbec nejvyšším orgánem vůle společnosti, jenž může nastupovati jako orgán kontrolující, nařizující a zakazující a vůli jiných orgánů doplňující, pokud toto právo jemu odňato nebylo zákonem neb stanovami.¹⁾

Práva určitému počtu členů společnosti náležitá.

Sem náleží práva spoluvlastníků podílu závodního zejména dědiců, spolumajitelů jednoho vkladu základního, o nichž při z. vkladu resp. podílu závodním pojednáno.

Dále rozumí se tím t. zv. právo menšin, Minderheitsrechte a sice:

a) v širším slova smyslu,

b) v užším slova smyslu.

Těmito právy, jak praví Grünhut (D. Juristen, Ztg. S. 781)²⁾ má se čeliti tomu, aby minorita nebyla nucena bezbranně k tomu přihlížeti, jak její řádní orgánové za konnivence (souhlasu) většiny své povinnosti porušují.

ad a) V zákoně na více místech poskytuje se těm, jichž základní vklady $\frac{1}{10}$ neb dle stanov určenou menší část kapitálu základního repraesentují zvláštních práv k. př. dle §§ 37 od. 1., § 38 od. 3, § 89. a j. v. O těchto právech bylo v části o valné hromadě pojednáno.

ad b) Právem menšin v pravém slova smyslu rozumí se právo poskytnuté společníkům, jichž závodní podíly $\frac{1}{10}$ kapitálu základního, nikoli jinou menší část repraesentují, nastupovati jako mimořádný orgán společnosti ku přidržení řádných orgánů ku konání povinnosti a to v těchto případech:

1. podáním návrhu na jmenování revisorů dle § 45 a násl., o tom v odstavci o revisorech,

2. jedná-li se dobývání náhradních nároků společnosti proti jednatelům aneb členům rady dozorcí dle §§ 10, 25, 27, 33, pří-

¹⁾ Staub, l. c., § 46 pozn. 1. — ²⁾ Randa, l. c., str. 285.

sluších, žalobou dle § 48, bylo-li domáhání se těchto nároků pro společnost usnesením společníků odepřeno, aneb o návrhu k tomu směřujícím, ač v čas (§ 38 od. 3.) u jednatelů ohlášen, usnesení se nestalo.

Toto právo menším připojeno do zákona teprve v komisi panské sněmovny, jak se zdá spolupříčiněním komise Práv. Jednoty, str. 307.¹⁾

Žaloba ta ve praeklusivní lhůtě 3 měsíců ode dne nastalého neb znemožněného usnesení podána býti musí.

Po dobu sporu toho nepřipouští se zcizení žalobcům příslušícího závodního podílu bez souhlasu společnosti.

Žalobci jsou povinni žalovaným k jich návrhu pro škodu jim hrozící, jistotu dáti, jejíž výše soudem dle volného uvážení určena budiž.

Tu platí vše to co, o jistotě při žalobě dle § 41 bylo řečeno. (Srov. § 42 od. 3.)

Objeví-li se žaloba býti neodůvodněnou a může-li žalobci při podání žaloby přičítán býti zlý úmysl, aneb hrubé zavinění, má žalovanému nahraditi škodu; při čemž více žalobců dle § 1302 obč. z. ručí rukou společnou a nerozdílnou § 48.

O povinnostech společníků.

Každý společník musí při založení spol-ti míti jeden podíl nejméně 500 K (výjimkou § 13 č. 1 a § 14, 200 K) obnášející, na nějž $\frac{1}{4}$ nejméně 250 K (100 K) ihned zapláceno býti musí. Podíl ten společník beze vší výhrady do společenského jmění přináší.

Týž povinen je doplatiti jím převzatý vklad z. v plné výši dle znění stanov neb usnesení společníků, rovněž beze vší výhrady § 63 a neplatí-li, poněvadž se jedná o povinnost zákonní, povinen platiti úroky z prodlení (patrně zákonních 5%) eventuálně konv. pokutu a jest vydán následkům v §§ 66 a násl. vyznačeným při vkladech z. blíže popsáním (prohlášení kaducity, prodej podílu závodního).

Za nedoplatek svůj ručí i po prohlášení podílu záv. za propadlý, za spolučlena ručí dle § 70 jako zákonní náhradní rukojmí (Schadlosbürge).²⁾

Společník je povinen platiti doplatky úhradní ve smyslu stanov § 72 za následků §§ 66—69 tak, že ačkoli nestává po

¹⁾ Srov. čl. 268, 269 obch. z. — ²⁾ Nothnagel, I. c., 83.

právu závaznost jeho vůči věřitelům, hospodářsky jeho postavení se od komanditistova podstatně neliší.¹⁾

Týž ručí také za platy na závodním podílu váznoucí v čas zcizení § 78 od. 2., patří-li podíl více oprávněným, tedy za platy ty ručí dle § 80.

Společník nesmí požadovati vklad z. zpět a musí vrátiti to, co proti předpisu zákona, smlouvy společenské aneb usnesení společníků mu vyplaceno, vyjma bona fide²⁾ přijatý podíl na zisku § 83 od. 1. a nelze-li vrácení na povinnících obdržeti, ručí dle §§ 83 od. 2. a 3. spolu s ostatními.

Konečně je povinen konati opětuující se plnění, k nimž se vedle vkladů zákl. zavázal dle stanov § 8, při čemž mu dle měřítko v stanovách určeného přísluší za to odměna cenu dávek těch nepřevyšující dle § 82 od. 4. nehledě na to, zda roční bilance zisk vykazuje čili nic.

Pokud jsou společníci funkcionáři společenskými, mají povinnosti jim dle zákona resp. stanov ev. (při členech rady dozorčí) dle instrukce jim uložené, o nichž v dotýčných odstavcích pojednáno.

O zrušení společnosti s r. o.

Společnost s r. o. zrušuje se pravidelně z těchto důvodů § 84:

1. uplynutím doby v stanovách určené,³⁾
2. usnesením členů, stvrzeným notářským osvědčením. Také jediný člen, jenž veškeré z. vklady převzal, může se prohlásit, že chce spol-t tu zrušiti,⁴⁾

¹⁾ Nothnagel, str. 77 poz. 1., jenž praví, že je společník pouze deckungs- a ne haftpflichtig.

²⁾ Bílým, I. c., 292, projevený náhled, že ani společníka takového (bona fide) nesluší se závazností vyjmouti, poněvadž může bilance zevně toliko býti správnou, byl dle osnovy § 76 odůvodněným; úpravou § 83. že pouze pokud platy kapitál z. zmenšen, za zmenšení tohoto kapitálu ručí členové, odstraněna pochybnost stávající a musí tudíž třeba bona fide přijal plat nějaký jako zisk, vrátiti to, jakmile kapitál z. tím zmenšen. Dle něm. § 30 nesmí jmění ku zachování kap. zákl. potřebné společníkům vráceno býti a dle § 31 musí proti předpisům těm učiněné platy vráceny býti, ale ručí za to nejdříve společníci, ti mohou pak se regressovati na jednatelích, pokud platy ty zavinili. — ³⁾ Srov. § 60 č. 1 něm.

⁴⁾ § 60 č. 2 většinou $\frac{3}{4}$, ač-li stanovy jiného neobsahují.

3. fusí s akciovou společností aneb jinou společností s ruč. ob. § 96,

4. vyhlášením konkursu,¹⁾

5. opatřením správního úřadu,²⁾

6. usnesením obchodního soudu,

7. převezme-li stát, země neb obec (nikoli jiné veřej. korporace, § 95 od. 1. a contr. § 15 od. 3.) nikoli ale také pouze jednotlivý společník všechny závodní podíly za účelem zrušení společnosti, aneb veškeré jmění a dluhy společnosti smlouvou a prohlásí, že vstupuje ve veškeré závazky společnosti § 95.

Zrušení usnesením soudu je v našem právu zcela nově zavedeno a jest důsledkem dalekosáhlé ingerence soudu v zákonu tom poskytnuté v příčině těchto společností.

Mimo tyto důvody mohou ve stanovách ještě jiné zrušovací důvody předeepsány býti § 84 od. 3.,³⁾ což vzhledem na soukromý základ společnosti s r. o., při níž idea individualismu a kolektivismu v harmonický celek sloučena, schvalovati sluší.⁴⁾

Takovéto případy mohou býti zejména: úmrtí společníka, jenž je duší podniku, doba po kterou patent, jehož využitkováním společnost stojí a padá, trvá, trvání koncesse při síle vodní ano i výpověď společníka a p. (Motivy str. 90). Nepřípustno však ustanovení stanov, dle něhož se vystoupení a vrácení vkladu z. povoluje (Motivy tamtéž). K usnesení zrušovacímu třeba jednoduché většiny hlasů, ač li stanovy kvalifikovanou nepředepisují.

Státního schválení usnesení zrušovacího třeba pouze při společnostech, jež mají za předmět nabytí neb provádění koncesse železniční dle § 3. Srov. § 84 od. 4. a sice vzhledem na důležitý veřej. zájem, jež má stát na dalším provozování železnice (Mot. str. 91).

¹⁾ § 60 č. 4, avšak zruší-li se řízení donuceným narovnáním, neb k návrhu dlužníka, mohou se společníci dohodnouti na pokračování spol-tí.

²⁾ § 60 č. 3, 62 pak-li ohroženo je veřej. dobro, tím že společníci protizákonná usnesení učiní aneb protizákonná jednání jednatelemi výslovně schválí.

³⁾ Totéž § 60 i f něm.

⁴⁾ Dle § 60 č. 3 resp. § 61 něm. Žalobu na zrušení podati může také menšina $\frac{1}{10}$ kapit. zákl. repraesentující, stalo-li se dosažení společ. účelu nemožným aneb, radí-li jiné v poměrech spol-ti ležící důležité důvody k zrušení jejím.

Co se týče jednotlivých těchto druhů zrušovacích, sluší se zvláště zmíniti pouze o případech č. 3 fusí, č. 4 vyhlášení konkursu, čís. 5 opatření správního úřadu a č. 6 usnesení soudu obch.

ad 3. O t. zv. fusí.

Přejde-li veškeré jmění společnosti s r. o. jako celek i s dluhy na akciovou společnost proti tomu, že poskytnuty jsou akcie poslední společnosti, aneb na jinou společnost s ruč. ob., proti poskytnutí podílů závodních — nastává fuse. — Tím přestává původní společnost existovati. K usnesení takovému třeba, ač-li stanovy nic jiného neobsahují, jednohlasnosti členů.

Likvidace v tomto případě odpadá, vzdají-li se jí strany § 96. Také k tomuto vzdání se likvidace třeba jednohlasnosti.

Při tom platí obdobně předpisy o fusí akciové společnosti čl. 247 totiž:

a) Jméni společnosti, jež zrušena býti má, spravuje se odděleně po tak dlouho, až věřitelé jsou zaplacení neb pojištěni.

b) Dosavadní soudní příslušnost společnosti zrušené, trvá po čas oddělení správy, správa vede se novou společností.

c) Jednatelé nové společnosti neb představenstvo akc. společnosti poslední ručí za provedení oddělené správy osobně a solidárně.

d) Zrušení společnosti má pod pokutou ohlášeno býti ku zápisu v rejstřík.

e) Trojnásobné vyzvání věřitelů listy k tomu určenými dle čl. 209 č. 11 a 243 může odpadnouti, aneb ponecháno býti na dobu pozdější, avšak spojení jmění obou společností státi se může teprve po zaplacení dluhů původní společnosti čl. 245, 247 č. 5.

Povždy třeba ku fusí s akc. spol-tí státního schválení (čl. 247 od. 1.).

ad 4. O zrušení společnosti vyhlášením konkursu.

Jakmile společnost platy zastaví,¹⁾ mají jednatelé soudu konkursnímu (obchodnímu) §§ 191 a násl. konk ř. až 253 ihned ústně neb písemně oznámení o tom učiniti, dále mají soudu tomu knihy obchodní ku jeho dispozici, jakož i bilanci předložiti, aneb

¹⁾ Srov. § 63 něm.

sděliti překážky, jež tomu vadí, že se tak nemůže státi a jakmile překážky minou, tomu vyhověti.

Jednatelé ručí za přesné splnění této povinnosti (§ 85 od. 1.).

Nepodali-li všichni jednatelé neb likvidatoři návrh na vyhlášení konkursu, má nicméně, aby co možno rychle konstatováno a realizováno bylo jmění společenské a v čas odstraněn takovýto nezdravý útvar národohospodářský,¹⁾ konkurs býti vyhlášen, bylo-li zastavení platů aneb předlužení osvědčeno.²⁾ Před tím, než soud konkurs v tomto případě vyhlásí, má ostatní jednatele resp. likvidatory vyslechnouti.

Pouze ony vyslechnouti netřeba, jimž předvolání pro jich nepřítomnost, aneb proto, že sídlí tak vzdáleni od sídla soudu, že by jim tato obsýlka týž neb druhý den doručena býti nemohla, aneb, kteří by pro neznámost svého pobytu veřejnou vyhláškou vyzvání býti museli. § 85 in. f.

O řízení konkursním platí všeobecně předpisy řádu konkursního o konkursu kupeckém §§ 191—253; tedy i o donuceném narovnání (jinak při společenstvech § 52 zákona o společenstvech).

Vyhlášení konkursu na jmění společnosti, vzhledem ku shora popsané podstatě společnosti nemá ovšem za následek (jako při společenstvech) vyhlášení konkursu na jmění jednotlivých společníků.

De lege ferenda, aby společnosti nahodile v tíseň peněžní se dostavši, jinak ale ku životu schopné dále trvati mohly, doporučuje se přijmouti ustanovení § 60 č. 4 něm. z., dle něhož společníci přes to, že konkursní řízení zahájeno, usnísti se mohou na tom, aby společnost dále trvala, byl-li konkurs donuceným narovnáním skončen.³⁾

ad 5. Zrušení opatřením správního úřadu.

Zrušení takové ze zájmů veřejných v zákon pojatých může nastati za následovních podmínek:

a) překročí-li společnost obor své působnosti předpisem zákona toho § 1 od. 2. stanovený (ať se tak stane projevem vůle jeho organů neb usnesením společníků,⁴⁾ § 86 č. 1. t. j. provo-

¹⁾ Srov. Motivy str. 91 a Bílý l. c. 324. — ²⁾ § 64 něm

³⁾ Srov. Bílý l. c. 235.

⁴⁾ Srov. Motivy str. 91 a Randa, H. R. § 298 poz. 21. Dle § 62 něm.

zující obchody pojišťovací aneb obírajíc se činností politických spolků ;

b) dopustili-li se jednatelé podniku společenského činu trestného dle zákona trestního a lze-li se podle způsobu spáchaného trestního skutku ve spojení s povahou podniku společenského obávatí při dalším jeho provozování zlého užívání. Tyto dva na volném uvážení nezáležející důvody zavedeny na místo širokého v osnově § 79 od. 1. uvedeného důvodu: »pakli se spol-t bezprávných veřej. dobru odporujících jednání dopustí« (Mot. str. 14.);

c) provozuje-li společnost bez státního schválení podnik, jenž má za předmět, buďsi nabytí neb provozování želez. koncesse, vydávání zástavních listů aneb založených bankovních dluhopisů aneb získávání a dopravu vystěhovalců § 3 od. 2. ;

d) dopustí-li se společnost, jež koncessi podléhá, přes to, že několikráte byla vyzývána neb jí opětne nařízení úřadem vydáno, v podstatných bodech překročení zákona neb stanov.

Vyslovuje pak zrušení společnosti :

a) jedná-li se o provozování obchodů pojišťovacích ministerstvo vnitra,

β) v případech a) b), jedná-li se o společnosti ku koncessi povinované, ministerstvo vnitra ve srozumění s úřadem koncessi udělujícím, u jiných společností zemský úřad politický v sídle společnosti,

γ) v případech c) d) úřad koncessi udělující.

Do opatření zemského politického úřadu připouští se rekurs na ministerstvo vnitra do 4 neděl, ev. na správní dvůr soudní a říšský soud.

V rozhodnutí polit. zem. úřadu má býti vysloveno, pokud rekurs má vzhledem na stávající veřejné ohledy účinek odkládací či nic, poněvadž by často výsledek třeba příznivě vyřízeného rekursu byl pochybný. Zákon nepřevzal nutnost zrušení spol-tí správ. úřadem dle čl. 242. č. 3., sníží-li se kapitál z. o 1/2, poněvadž tento způsob souvisí se systemem koncessním akciových spol-tí. (Mot. str. 90.) Svolání valné hromady pro tento případ a oznámení

srov. Parisius-Crüger 8. vyd. u § 62 poz., může zrušiti se spol-t, pakli veřejné dobro porušuje tím, že společníci protizákonná usnesení učiní aneb zúmyslně připustí, aby jednatelé protizákonná jednání provedli.

usnesení této obch. soudu dle § 36 od 2. dostatečných kaute poskytnete.

ad 6. Zrušení usnesením obchodního soudu. Aby zamezena byla existence spol-tí neodpovídajících zákonným předpisům z ohledů převážně veřejných předepsaným, zaveden tento druh zrušení spol-ti a nenastává tudíž povždy, kdykoli stanovy nějaký protizákonný předpis obsahují. (Motivy str. 92.)

K návrhu c. k. finanční prokuratury může soud obchodní v sídle společnosti vysloviti zrušení společnosti, postrádají-li stanovy notářského vyhotovení, neobsahují-li náležitosti § 4 (firmu a sídlo, předmět podniku, výši kapitálu základního, výši základního vkladu každého společníka) aneb pakli některá z těchto ustanovení předpisům zákona odporují,¹⁾ ku př. přenesli-li spol-t sídlo své do ciziny, aniž by podala výkaz v § 108 vyžadovaný a j. v. Členové spol-ti, jednatele a členové dozorčí rady mohou pohnouti fin. prokuraturu ku zahájení činnosti této, učiníce oznámení o některých z těchto vad § 87.

Pro řízení, jež předchází vyslovení zrušení tohoto, platí předpisy § 43 o prohlášení zmatečnosti usnesení v rejstřík obchodní zapsaného. Zejména poskytnuta lhůta ku odstranění vady ku př. ku sepsání smlouvy ve formě not. aktu, ku doplnění kapitálu z. a p.

Komise pan. sněmovny nepřijala žalobu minoritě $\frac{1}{10}$ kap. zákl. repraesentující dle § 61 něm. z. příslušící na rozloučení spol-ti, nelze-li docíliti účelu společenského, aneb je-li tu jiných v poměrech spol-ti ležících důvodů rozloučení — a sice proto, (Motivy str. 13), poněvadž by prý soud nesnadno správně důvody rozloučení posouditi mohl a přišel do pokušení právníký uzal rozetnouti, i myslela, že stačí, poskytnuto-li soudu právo nesouhlas spol-ti ku převodu podílu závodního v tomto ohledu nahraditi dle § 77.

¹⁾ Srov. § 75 něm. upravenou žalobu na zmatečnost a §§ 272, 273 něm. obch. z. Přes to, že zmatečnost vyslovena a zapsána v rejstřík, není tím dotčeno právních jednání jménem spol-ti s osobami třetími uzavřených. Společníci mají slíbené platy konati, pokud toho ku splnění podstoupených závazků třeba. Vůbec platí předpisy o rozloučení spol-ti. Pokud výměr zmatečnost vyslovující není právoplatný, mohou nedostatky býti napraveny. Parisius-Crüger u § 77 poz. Zákon náš upravil mnohem přesněji poměr spol-ti pro případ prohlášení zmatečnosti.

Nesdílíme obavy pronesené; právo § 77¹⁾ nikterak nenahrazuje žalobu cit. § 61, poněvadž minorita společníků není jednak chráněna proti majorisování tehdy, nenajde-li osoby, jež by převzítí chtěly závodní podíly její, mimo to ale může majorita spol-ti dle posl. věty § 77 výrok soudu applanovati. Tím není tudíž zabráněno existenci podniků nezdravých, účelu svému nesloužících. Proto de lege ferenda doporučujeme uzákonění žaloby § 61 něm., jak správně komise Pr. J. str. 308 navrhla.²⁾

ad 7. Zrušení převzetím podílů závodních neb jmění a dluhů společnosti jako celku státem, zemí neb obcí.

Tento způsob zrušení předpokládá buďší nabytí všech závodních podílů společnosti za účelem zrušení jejího, aneb smlouvu, dle níž veškeré jmění a dluhy společnosti jako celek se přebírají, a prohlašuje, že ve veškeré závazky společnosti stát, země, obec vstoupiti míní, že společníky zaplatí, v obou případech pak dočasný orgán prohlásiti má, že provedení likvidace se vzdává.

O náležitostech ohlášky v odstavci o ohláškách v rejstřík.

Při tom nastává praesumpce, že převod jmění a dluhů společnosti se děje v čas vkladu výmazu firmy v rejstřík. (§ 95 od. 3.)

O tom, jak a kdo ohlásiti má zrušení společnosti některým ze shora uvedených způsobů v rejstřík obchodní event. o zápisu z moci úřadu, pojednáno shora v části o ohláškách v rejstřík obchodní. § 88.

O likvidaci.

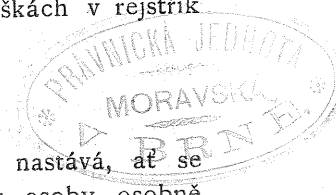
Likvidace je pravidelně obligatorní, neboť nastává, ať se jakýmkoliv způsobem společnost zruší, není tu osoby osobně ručící.

Likvidace odpadá v těchto dvou případech:

1. nabyli-li stát, země neb obec všech podílů závodních společnosti aneb převzal-li jmění zrušené společnosti i s dluhy smlouvou a prohlásil, že vstupuje ve veškeré závazky společnosti, že vzdává se provedení likvidace a pro případ převzetí smlouvou, že předse-

¹⁾ Grünhut, Deutsche Jur. Ztg. cit., st. 782: nazývá je «juristische Nothbrücke», v dohledné době svému ručení připraviti konec.

²⁾ Bílý str. 325.

vezme uspokojení společníků § 95 od. 1.¹⁾ Osobnost, jež jmění to přejímá, t. j. stát, země, resp. tím, že se vyžaduje schválení smlouvy dozorčími orgány u obce, poskytuje se dostatek garancie, že likvidace tu netřeba. (Mot. str. 90.)

2. Nastala-li fúze s akciovou neb jinou společností s r. o. a vzdaly-li se obě strany provedení likvidace § 96 (o fusi viz shora).

Likvidací rozuměti sluší souhrn úkonů osob zvláště k tomu určených za tím účelem, aby vnitřní i vnější poměry společnosti, jež nemá více práva na existenci, byly uspořádány.²⁾

Likvidátory rozenými jsou jednatelé, ač-li stanovami neb usnesením společníků není jedna neb více jiných osob k tomu určena.³⁾

Avšak soud obchodní může mimo případ, že neuposlechnou jednatelé příkazu ohlásiti zrušení společnosti dle § 88 od. 3., a případ zrušení spol-ti správním úřadem neb výrokem soudu § 94, k návrhu dozorčí rady aneb společníků, jichž základní vklady $\frac{1}{10}$ neb v stanovách určený menší díl zákl. kapitálu repraesentují, z důležitých důvodů vedle těchto likvidátorů neb na místo jich jiné osoby za likvidátory jmenovati.⁴⁾ § 89 od. 2.

Soudně jmenování likvidátoři mohou z důležitých důvodů soudem, likvidátoři soudem nejmenování usnesením společníků aneb je-li tu podmínka ohledně jmenování likvidátorů soudem v předešlém odstavci vytknutých (§ 89 od. 2.) k návrhu dozorčí rady aneb společníků $\frac{1}{10}$ kapitálu neb menší část dle stanov repraesentujících soudem kdykoli odvolání býti.⁵⁾

Bylo-li při zrušení společnosti výrokem správním úřadu (§ 94 od. 3., 2.) nařízeno, že orgánové společnosti svoji činnost ihned zastaviti mají, buďtež likvidátoři výhradně soudem obchodním jmenování.

Mimo to má soud obchodní, i když zřízení dozorčí rady ve stanovách se nevyhledává, tuto zříditi, již přísluší pak obsáhlá pravomoc, totiž jak jí, radě dozorčí, tak usnesení členů dle zákona vyhrazená. § 94 od. 2.

Jak jmenování, tak odvolání likvidátorů soudem zapisuje se do rejstříku obch. z moci úřadu.⁶⁾

¹⁾ Srov. stejně zásady § 304 něm. obch. z. při akciových spol-tech.

²⁾ Srov. Bílý I. c. str. 273. — ³⁾ Totéž § 66 od. 1. něm.

⁴⁾ Totéž § 66 od. 2. — ⁵⁾ § 66 od. 3. něm. — ⁶⁾ § 67 od. 3.

Co se týče pravomoci likvidátorů, ať zavedena likvidace následkem zrušení společnosti jakýmkoli způsobem, zejména tedy i výrokem správním úřadu neb soudu obchodního § 94 sluší podotknouti následovně:

V příčině likvidátorů platí předpisy o jednatelích shora naznačené,¹⁾ s některými odchylkami:

Zejména smějí likvidátoři bez svolení společnosti ve vlastním neb v cizím jméně obchody v konkurenčním oboru působnosti této společnosti provozovati, a mohou býti osobně ručícími členy společnosti konkurenční, aneb tam býti členem v představenstvu, v dozorčí radě neb jednatelem (§ 89 od. 5. a contr. § 24).

Je-li více likvidátorů, mohou jednání ku likvidaci náležitá s právním účinkem pouze kolektivně předsebrati, ač-li není ve stanovách dovoleno výslovně, že jednotlivci jednati mohou (čl. 136 obch. z. § 90 od. 1. zák. tohoto.)²⁾

Likvidátoři mají skoncovati běžné obchody, splniti závazky zrušené společnosti, pohledávky její dobytí, jmění společnosti zpeněžití, mohou nemovitosti z volné ruky i nevyžádajíce si souhlasu spol-ků prodati (arg. § 90 od. 1. a tam cit. čl. 137 od. 1. a ne 2.).

Oni zastupují společnost před soudem i mimo soud, mohou za ně smíry a kompromissy uzavíratí a za účelem skoncování běžných obchodů mohou též nové uzavíratí čl. 137 obch. z. od. 1., § 40 od. 1. zák. tohoto.³⁾

Titéž znamenají tím způsobem, že ku společnosti stávající, označené jako likvidační své podpisy připojí, čl. 139. obch. z., § 90 od. 1. zák. tohoto.⁴⁾

I tehdy, jsou-li soudně zřízení, mají přece uposlechnouti při provozování obchodů usnášení se členů ku př., že prodej nemovitostí pouze veřejnou dražbou se provésti má a p. § 90 od. 2.

Zejména vypsati mohou další splátky na plně nezaplacené zákl. vklady po zrušení (společnosti) pouze, pokud toho k ukojení věřitelů třeba. Platy ty mají dle poměru do zrušení konaných platů požadovány býti.

¹⁾ § 71 něm. — ²⁾ § 68 něm. — ³⁾ Srov. §§ 69, 70 něm.

⁴⁾ § 68 od. 3. něm.

Ku zpeněžení jmění společenského prodejem v celku je třeba usnesení většiny $\frac{3}{4}$ odevzdaných hlasů společníků (nikoli obyčejné většiny jak dle osnovy § 83 od. 5.).

Likvidatoři mají ihned při počátku likvidace a potom každý rok bilanci sestaviti § 91 od. 1.¹⁾ Srov. § 49 zák. o spol. obch.

Oni mají zejména v listech k tomu dle § 22 ustanovených zrušení společnosti vyhlásiti a vyzvati věřitele, aby se u nich hlásili.

Při tom má známým věřitelům bezprostředně o tom vědomost (do rukou) dána býti.

Peněz, jež tu při zrušení společnosti byly a jež po čas likvidace došly, má k ukojení věřitelů upotřebeno býti.

Nevyzdvižené dlužné obnosy, jakož i obnosy za nesplatné, sporné, neb nedospělé pohledávky mají zadrženy býti.²⁾

Jmění, jež po zaplacení a pojištění dluhů zbude, nesmí před uplynutím 3 měsíců ode dne vyhlášení shora dotčeného vyzvání věřitelů (t. zv. Sperrfrist), rozděleno býti mezi společníky.

Rozdělení to děje se, není-li tu zvláštních předpisů stanov podle poměrů zaplacených vkladů základních.³⁾

Obnosy, jež věřiteli neb společníky nejsou vyzvednuty, mají před skončením likvidace k soudu složeny býti § 91 od. 4.

Přes to, že likvidace se provádí, stává společnost po právu a sice až do skončení, nemění se tudíž ničeho na právním poměru společníků mezi sebou a poměru jich ku společnosti aneb na právech a závazcích i zodpovědnosti dozorčí rady, vyjma shora dotčené výminky při zrušení společnosti výrokem správ. úřadu a soudu pro zmatečnost § 94 a pokud dle účelu likvidace něco jiného se nevyhledává § 92.

Je-li tu důvodu § 86, pro který zrušení společnosti správním úřadem vysloveno býti může, může tento úřad zastaviti činnost organů společnosti, tedy i jiných likvidatorů z ohledů veřejných, když zrušena společnost z jiných v § 84 č. 1, 2, 3, 4, 6 naznačených důvodů, následkem čehož likvidatoři soudem obch. jsou

¹⁾ § 71 od. 2.

²⁾ § 73 něm., nelze-li zaplacení pohledávky toho času předsevzítí, aneb je-li spornou, smí rozdělení jmění se státi pouze, dána-li jistota věřitelům.

³⁾ § 72 něm.

jmenování a soud tento jmenovati má i radu dozorčí, třeba ve stanovách zřízení její se nevyžaduje s právomocí v § 94 od. 3. naznačenou.

Po skončení likvidace mají likvidatoři vykázaně, že obdrželi dle usnesení společníků absolutorium, žádati u soudu obchodního za výmaz likvidační firmy § 93 od. 1.

Obchodní soud má vyhlásiti výmaz v listech dle § 22 ku vyhláškám určených.

Knihy a listiny zrušené společnosti mají buďsi společníku některému, neb osobě třetí na dobu 10 let po skončení likvidace k uschování odevzdány býti.¹⁾

Osobu schovatele určují stanovy, usnesení společníků a není-li ani toho, soud obchodní.²⁾

Společníci a jich nástupci právní podrží právo nahlédnouti a užití knih a listin těch.

Věřitelé společnosti mohou soudem zmocnění býti k tomuto nahlédnutí § 93.³⁾

Objeví-li se později opět další jmění, jež rozděleno býti má, soud obchodní k návrhu účastníků (společníka neb věřitele) dosavadní likvidatory opět povolej aneb nové jmenuj § 93 od. 4.

O přeměně stávajících útvarů associačních ve společnosti s r. o.

Zákon pojednává pouze o třech druzích associačních útvarů, jež přeměnit se mohou ve společnost s r. o., totiž:

A) akciové společnosti,

B) spolcích na zisk dle zákona ze dne 26. listopadu 1852 č. 253 ř. z. a

C) o těžarstvech.

ad A) Pro těžkopádnost apparatusu akciových společností, zejména nutnost státního povolení k utvoření jich a značné tíži da-

¹⁾ § 74 něm.

²⁾ O různých případech, kdy soud řízením nesporným v právu obchodním nastupuje, jako čl. 105., 133., 145., 160., 172., 253., srov. Ott: O vývoji a předmětu řízení nesporného v počtě Randově podané českou fakultou právníkou k jeho 70. narozeninám dne 8. července 1904. Str. 390.

³⁾ § 74 něm.

ňové na ně uvalené, kteréžto vady při společnostech s r. o. ne-nalezáme, vítati sluší ustanovení zákona, jež usnadňuje přeměnu akciových společností ve pružnou novou společenskou formu, totiž společnost s r. o., aniž by třeba bylo likvidace, pouze zachovávajíc jistých opatrností k vůli bezpečnosti věřitelů a právům akcionářů.

Ku přeměně akciové společnosti ve společnost s r. o. třeba především usnesení společníků (obyčejnou většinou hlasů) ve formě not. osvědčení vyhotoveného, §§ 97 a 84 č. 2, dále zápisu přeměny v rejstřík obchodní.¹⁾

Teprve zápisem nabývá usnesení to právního účinku, srov. §§ 97 a 2 od. 2. z.; dále mají:

1. akcionáři společnosti akciové vyhláškou v listech dle stanov ku vyhláškám společnosti akciové určeným, aneb dopisem doporučeným býti vyzváni, aby se o tom vyjádřili, zda chtějí se účastniti společnosti částí jmění akciové společnosti na jich akcie připadající.²⁾

2. Účastenství děje se tím způsobem, že každý akcionář, jenž prohlásí souhlas, převezme obnos odpovídající jeho podílu na jmění akciové společnosti jako zákl. vklad.

Při tom musí v zákl. vklady změněné akcie obnáseti aspoň $\frac{3}{4}$ základ. kapitálu.

3. Na akcii připadající podíl na jmění akciové společnosti má podle bilance k tomu účelu pořízené vypočten býti, kterážto bilance valnou hromadou akciové společnosti většinou $\frac{3}{4}$ ve společnosti zastoupeného zákl. kapitálu schválena býti musí. V bilanci má vyšetřena býti cena jednotlivé akcie v čas bilance.

4. Základ. kapitál společnosti s r. o. nesmí menší býti, než kapitál akciové společnosti, aby zachována byla právní kontinuita akciové spol-ti, při tom musí vyhověno býti předpisům §§ 6, 13 a 14 o výši kapitálu (20.000 K resp. 200.000 K) a o vkladech (200 K, 500 K).

5. Pokud akcionáři převzetím vkladů se na společnosti s r. o.

¹⁾ Srov. § 80 něm., třeba většiny $\frac{3}{4}$ zastoupeného kapitálu z.

²⁾ Totéž § 80 něm. od. 3. Jak dalece osnova našeho zákona vůbec recipovala ustanovení zákona německého, srovnáno die §§ v motivech příloha 236, str. 105—107.

nesúčastní, musí kapitál kryt býti novými vklady základními v hotovosti plně splacenými osobami třetími.

6. Usnesení směňovací má přihlášeno býti ku zápisu v rejstřík obchodní u soudu obchodního sídla příští společnosti s r. o. a sděleno soudu rejstříkovému akciové společnosti, nejsou-li oba totožny.

Se zápisem změny má akciová společnost býti vymazána v rejstříku obch § 98. Blíží v oddílu o zápisu v rejstřík.

Faké jsou následky přeměny? Dnem zápisu společnosti s r. o. v rejstřík oprávněna jest tato nakládati s jměním původní akciové společnosti § 99. Nastává tu jakási universální succe ve jmění původní akciové společnosti ze zákona. (Motivy str. 15.) Držba i vlastnictví jmění movitého (pohledávek bez cesse, směnek bez indossace) i nemovitého přechází na novou společnost, aniž by třeba bylo zvláštních aktů převáděcích.

Vklad v knihách provede se na základě usnesení směňovacího a usnesení o zápisu změny v rejstřík.

Podobně i dluhy a jich zajištění ku př. rukojemstvím, přecházejí na novou společnost

Členu akciové společnosti (akcionáři), jenž se směny nezúčastnil, nepřevzav podíl základní nové společnosti, vyplacen bude obnos dle bilance valnou hromadou akciové společnosti dle § 97 č. 3 (na níž $\frac{3}{4}$ zákl. kapitálu repraesentujících akcionářů zastoupeno) schválené, na jeho akcii vypadající. Dalších nároků na společnost nemá, § 110.

Ve stávajících právních poměrech vůči osobám třetím, přeměnou tou nic se nemění, proto také likvidace prvotní společnosti akciové netřeba.¹⁾

Věřitelé jsou dostatečně kryti, poněvadž zákl. kapitál jest zachován, po případě nebyl-li při akciové společnosti úplně kryt, obnoven, vždyť noví společníci hotově a plně zákl. vklad zaplatiti musí,²⁾ proto také jich konvokace ku směně netřeba.³⁾

¹⁾ Nepřevzata konvokace a uspokojení věřitelů dle § 81 něm. od. 3., kteří se přihlásí a se změnou nesouhlasí a to právem, poněvadž nelze nutiti věřitele, aby přijal nového dlužníka; tomu odporuje zásada assignace v §§ 1401 a 1402 obč. z. vyslovená. Srov. Motivy str. 16.

²⁾ Srov. Bílý l. c. 329. — ³⁾ Tak i Bílý l. c.

Pohledávky podmínkou odkladací, neb rozvazovací, neb časem omezené, nestávají se splatnými.

Zahájený spor se přeměnou přerušuje⁶⁾ dle analogie § 155 c. ř. s. (smrtí strany), ač-li tu není advokáta aneb osoby processní plnou mocí ku jednání jménem akciové společnosti opatřené. Další řízení vypsáno §§ 156, 157, účinek přerušení v § 163 a násl. c. ř. s.

Na základě titulů exekučních na původní akciovou společnost znějících ku př. § 1 č. 1 exek. ř., rozsudků, usnesení a výměrů soudů civil., č. 2 plat. rozkazů řízení rozkazního a směneč., č. 3 rozkazů v upom. řízení, č. 4 soud. výpovědi, č. 5 smírů o nárocích soukromoprávních a jiných v § 1 ex. ř. naznačených, může exekuce pro novou společnost s r. o. povolena býti dle § 9 ex. ř., po vykázání se usnesením směňovacím a o zápisu v rejstřík.

ad B) Zákon pojednává dále v § 101 o přeměně spolků dle zákona spolkového čís. pat. ze dne 26. listopadu 1852 č. 253 ř. z. zřízených, ku dobytí zisku směřujících.

Jak ze zprávy národohosp. výboru sněm. poslanecké a usnesení panské sněmovny, č. 2520 příl. ku sten. protokolům sněm. posl. plyne, chtělo se tím prospěti koncessovaným spolkům hlavně hotelovým v Tyrolích, které podle své povahy jsou akciovými společnostmi a následkem judikatury správ. soudu jsou nuceny, aby přeměnily se v akciové společnosti dle akciového regulativu, ale poněvadž by pak zdanění těchto společností podlehalo, by tím velice utrpěly.

Ohledně těchto a podobných spolků dovoluje se zvláštní úleva při přeměně ve společnost s r. o., že totiž netřeba zřízení zvláštní smlouvy společenské, ač-li se usnese spolek ten do doby, než počne zákon o společnostech s r. o. platiti t. j. do 15. června 1906 na změnách stanov odpovídajících zákonu o společnostech s r. o., dále podrží celé své dosavadní jmění a usnese se na přeměnu ve společnost s r. o.

Usnesení to vyžaduje souhlasu všech jeho členů, sepsání ve formě notářského osvědčení a schválení státního dle § 21 čís. patentu ze dne 26. listopadu 1852 č. 253 ř. z.

⁶⁾ Staub § 81 poz. 3.

Komisse Pr. Jednoty (str. 309) navrhovala pro jistou dobu přechodní poskytnutí výhod v hlavě IV. osnovy (§§ 97—101 zákona) stanovených pro případ přeměny výdělkových a hosp. společností ve spol-ti s r. o. s modifikacemi povahou společností s r. o. podmíněnými a sice uváděla, že k ochraně věřitelů stačilo by:

a) vyhlášení podobné jako v § 49 od. 2. (55 zákona) při obmyšleném snížení z kapitálu a ustanovením,

b) že členové společnosti ručí věřitelům spol-va dále po dobu po kterou by ručili, kdyby v den zapsané přeměny podíly vypořádali (§§ 54, 55, 73—75, 77, 78 zák. o spol-vech),

c) že, kdyby během toho času spol-t nová upadla v konkurs má se, co se týče někdejších členů spol-va a věřitelů jeho zavésti řízení repartiční podle zákona o spol-vech a že má také místo žaloba věřitele na řečené členy;

d) že z. kapitál spol-ti rovnati se musí sumě závodních podílů upsaných před přeměnou § 90 č. 4.

Při tom by měl rezervní fond zvláště vydanými předpisy původnímu účelu statutárnímu trvale zachován býti — jinak vůbec by přeměna vyžadovali musela provedení řízení likvidačního.

Motivy (příl. 282 str. 16) výslovně uvádějí, že návrh této komise J. Pr. a obchodní komory pražské uvážen byl, nicméně provedení jeho v komisi nepřijato prý pro podstatný rozdíl v povaze akciové spol-ti a společností. Při normálních společnostech nemohla by prý ze zákonodárně politických důvodů taková přeměna doporučována býti, poněvadž prý při spol-vech mají vrstvy hospodářsky nejnižší stojící svépomocným sdružením se býti povzneseny a jich účely výdělkové a hospodářské podporovány, tedy splniti se mají též úkoly socialní, což při akciových spol-tech a spol-tech s r. o. místa nemá. Při přeměně by přes veškeré opatrnosti zákonodárce vyvarováno býti nemohlo otřesení bezpečnosti věřitelstva a poškození práv společníků.

Annormálním společnostvům, jež neprávem zřízena, aby obešla formu akciových spol-tí, volno prý se rozpustiti a zříditi novou spol-t. Při přeměně spolků dle čís. pat. z r. 1852 dle § 101 tyto důvody, jak shora vidno, nerozhodovaly.

Jest proto litovati, že neupravil zákon přeměnu společností hospod. a úvěrních vůbec, zejména ale oněch s ruč. neobmezeným

ve společnosti s r. o. Tím přispělo by se též ku řešení, dle zákona o společenstvech pochybné otázky, pokud dopouští se vůbec přeměna společenstev s r. neobmezeným ve společenstva s r. obmezeným.

Nemajíce příslušného předpisu zákona a nemohouce analogicky výminečného předpisu § 101 od. 1. a 2. užití na společenstva, tvrdíme ve smyslu cit. motivů, že změna obou druhů jak s ruč. obmezeným, tak neobmezeným ve společnost s r. o. provést se dá toliko následkem usnesení společenstva většinou v stanovách předepsanou (§ 36 č. 2 zák. o společenstvech) po provedení likvidace (§ 41 a násl. zák. o společenstvech) a po uzavření nové smlouvy ve smyslu § 4 a násl. tohoto zákona.

Podobně za přípustnou prohlásiti sluší přeměnu společnosti veřejné, komanditní a komanditní na akcie ve společnost s r. o. (arg. § 118) nicméně předpokládá se zrušení společnosti té, provedení likvidace a nová smlouva o společnosti s r. o.¹⁾

Zákon nepojal předpisy o změně spol-ti těch ve spol-tí s r. o. pro zcela různý společenský podklad (osobního ručení) při spoltech oněch (Mot. str. 94).

ad C) Totéž, co o spolcích dle cis. pat. 26. listopadu 1852 č. 253 ř. z. řečeno, platí také o *přeměně těžířstev* ku provozování hor, jež v čas vyhlášení zákona o spol. s r. o. t. j. 15. března 1906 již stávají, pouze s tou obměnou, že změna ta nemusí se státi do 15. června 1906 t. j. do doby, kdy zákon působiti počne a že třeba schválení horním hejtmanstvím, nikoli státní koncesse.²⁾

Neplatí to tedy ohledně těžířstev po 15. červnu 1906 zřízených, ta mohou seskupiti se dle zákona o společnostech s r. o. a patrně i ona, jež od 15. března 1906 až do 15. června 1906 povstanou.

Litovati jest, že zákon neposkytl ingerenci v příčině společnosti s r. o. obchodním soudům poskytnutou, ohledně takovýchto spol-tí dříve těžířských, hor. soudům, jak ku př. co do zápisu v rejstřík, tak co do rozhodování o zmatečnosti usnášení valné hromady dle § 41, aneb zmatečnosti usnesení dle § 43, a j. v.

¹⁾ Totéž pro něm. právo srov. Parisius-Crüger u § 80 poz. 2.

²⁾ Srov. komisse Pr. J. ku § 3.

Soudům obchodním a jich přisedícím soudcům laikům nebude se tu zpravidla dostávati potřebné zkušenosti v oboru hornictví.

Důležité výhody poplatkové a daňové poskytuje zákon při přeměně akciových a jiných druhů společností obchodních ve společnost s r. o., čímž zejména hleděno podporovati udržení obchodů již stávajících v rukách osob příbuzných se nalézajících. Srov. §§ 115, IV. 5 a—c, 117 a 118.

O ingerenci soudu a jiných veřejných orgánů na společnosti s ruč. obmezeným.

I. Ingerence soudu obchodního (nikoli okresního arg. § 42 od. 2) sídla společnosti jest dalekosáhlá.¹⁾

Vzhledem na povšechnou povahu spol. s r. o., totiž asociace kapitálu a individuí úzce různými vzájemnými právy i závazky spojených, kde jednotliví společníci již z nejvlastnějšího zájmu nebudou se pouze spoléhati na jednatele, nýbrž budou čilou bezprostřední účast bráti na podniku, neváháme říci, že snad až příliš na úkor autonomie společnosti patronance soudu nad hospodařením společnosti rozšířena.

O jednotlivých druzích ingerence soudu pojednáno v dotýcných odstavcích, zde toliko sumou na jednotlivé ty případy se poukazuje.

Soud obchodní zkoumá a usnází se o následujících přihláškách ku zápisu: stanov v rejstřík § 11 a změn jejich § 51, jmenování jednatele a jich právomoci § 17, bilance v případě § 22, členů dozorčí rady § 30, jistých usnášení valné hromady § 36 od 2., zvýšení a snížení kapitálu §§ 53, 55, zápisu odbočky § 59, požadování dalších platů na vklady zákl. § 64, odvolání likvidátorů § 89, konečně zřízení a zrušení cizozemské provozovárny dle § 113.

Soudu dodati sluší každého ledna toho kterého roku (pravý § 122 od. 2.) seznam společníků s udáním zákl. vkladu každého společníka, platů na ně konaných ev. vrácení těch platů § 26.

¹⁾ O něm. právu pojednáno v dotýcných odstavcích specialních ku př. o jednatelech, zvýšení, snížení, kap. z. a p.

Soud ten má právo i zvoliti za podmínek § 31 a § 94 od. 2. členy rady dozorčí po případě i z moci úřadu.

Obchodní soud projednává a rozhoduje o žalobách pro zmatečnost usnesení val. hromady dle § 41 a o zmatečnosti provedeného zápisu dle § 43, při prvnějších za podmínek § 42 od. 1. zřizuje pro společnost opatrovníka; konečně o žalobě menšin dle § 48, při čemž určuje jednak jistotu, jednak ev. škodu.

Týž jmenuje revisory za podmínek § 45, určuje jich odměnu § 46 od. 2. a rozhoduje o tom, kdo útraty revise nésti má § 47 od. 4.

Soud event. prodává podíl závodní dle říz. nesporného podle § 68 od. 3., ač-li nelze docílit zaplacení nedoplatků od předchůdců společníka aneb není-li takových vůbec.

Soud určuje odhadní cenu podílu závodního v případě prodeje jeho exekucí dle § 76 od. 3., povoluje převod podílu proti vůli společnosti za podmínek § 77.

Týž prohlašuje za podmínek § 87 resp. 4 zrušení společnosti k návrhu fin. prokuratury.

Týž zapisuje zrušení společnosti event. z moci úřadu § 88 od. 2. a 3. jmenuje a odvolává likvidatory za podmínek §§ 89 od. 2., 93 od. posl. a 94; ukládá pokutu revisorům dle § 126.

II. Sborový soud prvé stolice trestní právomoc vykonávající trestá přečiny dle §§ 121—123 vězení ev. pokutami na pachatelích (jednatelích, členech rady dozorčí, likvidátorech), o čemž srov. doleji předpisy trestní.

III. Dalším orgánem veřejným, jenž podstatnou ingerenci na společnosti s r. o. má, jest notář.

Poněvadž ve smlouvě společenské obsažen základ společnosti ve směru osobním i věcném (osob společníků, vkladů a kapitálu základního) uznávána potřeba předepsati pro ni a jí se týkající změny, jakož i jiné důležité události v životě společnosti formu solenní, notářskou.¹⁾

Formy notářské vyžaduje a sice:

A) notářského aktu, listiny to notářem sepsané, šetříc formálností notářským řádem předepsaných, při čemž listina v úředním

¹⁾ Srov. Bílý, I. c., str. 117 a Parisius-Crüger u § 2 něm., do něm. přijata podmínka teprve v komissi.

schování notáře zůstavena, pokud se týče v notářském archivu uložena býti musí, z nichž stranám toliko snímky se vydávají (V. hl. od. 1. §§ 52—69, 93 not. ř. ze dne 25. července 1871 č. 75 ř. z.):

1. vyhotovení smlouvy společenské § 4 od. 3,
2. prohlášení společníků aneb osob třetích, že přijímají nový vklad základní při zvýšení kapitálu zákl. § 52 od. 4,
3. převod závodního podílu mezi živými § 76 od. 1. resp. úmluva o povinnosti společníka ku příštímu postoupení podílu, § 76 od. 1.¹⁾

B) Osvědčení notářského: totiž potvrzení víry veřejného svědectví požívající o okolnostech v právnickém životě rozhodných (V. hl. 3. odd. not. ř. §§ 76, 83—88) třeba:

1. při usneseních valné hromady (³/₄ členů přítomných) na změnu smlouvy společenské²⁾, § 49, neb následkem toho na zvýšení kapitálu zákl. § 52 od. 1., neb snížení jeho § 54 od. 1.
2. při usneseních na rozloučení společnosti § 84 č. 2.
3. při usneseních na přeměnu akciové společnosti ve společnost s r. o. § 97 od. 1.

Dle stylisace § 97 pochybno, zda předpisy o rozloučení společnosti rozumí se ony zák. obch. čl. 242 č. 2., či tohoto zákona § 84 č. 2., jsme toho náhledu, že toliko poslední a že forma soudní pro usnesení toto vyloučena.

4. usnesení na přeměnu spolku dle cís. pat. 26. listopadu 1852 č. 253 ř. z. neb těžírstva ku provozování hor ve společnost s r. o. § 101.

Neuposlechnutí předpisů těch má za následek možnost podat žalobu pro zmatečnost dle § 41, event. navrhovati prohlášení zápisu v rejstřík za zmatečný dle § 43, ač-li soud přes tento nedostatek zápis v rejstřík provésti dal.

Zpravidla ovšem pro nedostatek formy notářské odepřen bude zápis v rejstřík, čímž dotyčná notářsky zjištěna býti mající skutečnost nenabude právního účinku.

¹⁾ Srov. § 15 od. 3., 4. něm. též soudně.

²⁾ Srov. § 53 od. 2. něm. též soudně.

Notář nesmí sepsati listinu vůbec, tedy ani nějakou druhu hořejšího, pokud se jedná o věc jeho choti a osob s ním příbuzenských do 4ho, neb švakrovským poměrem do 2ho neb adopcí spřízněnými, rovněž pokud se jedná o jeho vlastní věc aneb o opatření ve prospěch některých jmenovaných osob § 33 not. ř. Rovněž nesmí notář dle § 34 cit. z. sepsati listinu o zapovězených neb takových jednáních, o nichž tu je podezření, že strany je pouze na oko aneb k obcházení zákona, neb aby bezprávně poškodily osoby třetí, uzavřely, § 34, aneb věděl-li, že osoba jednání pro nezletilost neb z jiného důvodu uzavíratí nesmí.

Jest litovati, že nebyl v komisi panské sněmovny (příl. 272 str. 6) navrhovaný dodatek, dle něhož notáři povinni byli při sepsování not. aktu o smlouvě společenské osoby se smlouvající upozorniti (a že se tak stalo, v listině zjistiti) na subsidierní (vlastně neobmezené) ručení členů dle §§ 70, 74, 83, 92 za platy a doplatky na zákl. vklad, poněvadž je možno, že v čas hospodářských krisí jednotlivý člen bude museti své celé jmění obětovati, čehož by se, poučen byv, vyvaroval.

Neschvalujeme proto také, že náš zákon vyloučil možnost dle německého zákona přípustnou ve všech shora ad *A* a *B* uvedených případech soudně s tímtež účinkem sepsati dotyčná prohlášení.

Rovněž nelze schvalovati toto rozšíření činnosti notářů na úkor advokátů, jichž postavení bez toho novými processními zákony se podstatně zhoršilo, kteří, ač následkem mnohostrannější praxe své budou při zakládání společností i při jejich hospodaření za rádce přibíráni, nicméně smlouvu společenskou a vše to, co shora ad *A* a *B* uvedeno, sepsati nesmí s právním účinkem.

IV. Dalším orgánem důležitým svou ingerencí na činnost společnosti jest fin. prokuratura, jakožto zástupce veřejného práva.¹⁾

V osnovách ku zákonu o hospod. a v ýd ě l k o v ý c h s p o l e č e n s t v e c h p o m ý š l e n o d á t i s o u d ů m p o b o k p ů v o d n ě s t á t. n á v l a d n i c t v í, p a k f i n. p r o k u r a t u r u, j a k o ž t o o r g á n, j e n ž h á j i t i m á v e ř e j n ý z á j e m p ř i s p o l e č e n s t v e c h

¹⁾ Něm. právo tuto ingerenci nezná. ani stát. n á v l a d n i c t v o, j e m u ž v s p o r e c h r ů z n á i n g e r e n c e, s r o v. §§ 607, 619, 632, 666 civ. ř. něm. a j. v., se přiznává — zde nastupovati nemůže.

V judikatuře hájen několikráte v době nejnovější názor, že fin. prokuratura oprávněna jest ze zájmů veřejných i proti právoplatným zápisům si stěžovati.¹⁾

Tato myšlenka provedena v přítomném zákoně o společnostech s r. o. takto:

A) Finační prokuratuře má dle § 102 od. 3. po provedeném zápisu v rejstřík obchodní opis následujících přihlášek i s přílohami doručen býti:

a) zápisu společnosti § 9, *b)* změny společenské smlouvy § 51, *c)* zvýšení kapitálu zákl. § 53, *d)* snížení kapitálu základního § 56, *e)* tuzemské provozovárny cizozemské společnosti § 107.

Táž má právo odporovati povolenému zápisu rekuresem (§ 102 od. 4.).

B) Fin. prokuratura má právo podati návrh dle § 43 na prohlášení zmatečnosti zápisu v rejstřík a dle § 87 na zrušení společnosti vůbec, za podmínek tam naznačených a provozováren cizozem. společnosti zvláště za podmínek v § 113 naznačených.

Finanční prokuratuře, jež jak známo je různotvárnou agendou značně přetížena, přibude tímto značně působnosti, v oboru, ve kterém zkušenosti získati dosud měla malou příležitost.

V. Dozor státu vykonává se nad společnostmi, jež koncesse vyžadují § 3 od. 2. — úřadem koncessním z moci úřadu za účelem hájení veřejných zájmů § 103.

Zejména přísluší těmto úřadům v příčině jmenovaných společností, jakož i těch, jež dle § 62 státního povolení vyžadují:

1. schvalování smlouvy společenské a jejich změn,
2. ustanovení všeobecných pravidel pro hospodaření a účtování a vyžadování zpráv statistických,
3. dozor nad hospodařením společnosti, právo nahlédnouti za tím účelem do knih a listin společnosti, vyžadovati potřebné výkazy a vysvětlení od společnosti, právo vysílati ku všem shromážděním společníků a společenských orgánů své úřední zmocněnce, konečně

¹⁾ Pro rozhodnutí ve sbírce Adler-Clemens č. 1880, 2231 a výnos min. práv ze dne 29. dubna 1895 č. 5892 a ze dne 19. ledna 1906 č. 27.310/5, srov. zvl. ve sbírce věstníku min. práv č. 791.

4. záповěď usnášení aneb opatření, jimiž stanovy aneb obligatorní předpisy zákona porušeny aneb jimiž podmínky při udělení schválení stanov státní zprávou dané překročeny § 104.

Provozuje-li společnost s r. o. obchody pojišťovací jest min. vnitřně oprávněno provozování jich zastaviti.

Provozuje-li společnost s r. o. koncesi vyžadující, aniž by k tomu dle stanov oprávněna byla, aneb, aniž by státní schválení stanov dosáhla, některý z obchodů v § 3 od. 2. naznačených (nabývání neb provozování koncese železniční, vydávání zást. listů aneb založených bankovních dluž. úpisů, získávání a dopravu vyštěhovalců), má koncessní úřad právo provozování to zastaviti.

Co se týče železnic rozumí se pouze provozování konkrétní koncese a netřeba tudíž koncese ku podniku, jenž má za předmět vůbec stavbu aneb provozování jízdy na drahách železných (incl. lokálních, malodrah a silničních drah) (Motivy příl. 272 str. 5).

Pak-li zákonné předpisy provozovací, aneb podmínky při udělení povolení dané nejsou dodrženy, může úřad koncessní povolení odvolati.

Pokračuje-li se v provozování aneb provozují-li se obchody ty bez státního povolení, může koncessní úřad provozování to zastaviti § 106.

Sem náleží také právo úřadům správním dle § 86 příslušící za podmínek tam naznačených prohlásiti zrušení společnosti, o čemž shora pojednáno.

VI. Státu, zemi aneb jiné veřejné korporaci přisuzuje zákon také tak dalece ingerenci na společnost, že dovoluje, aby tyto orgány byly dle stanov oprávněny jednatele jmenovati § 15, což má za následek, že tito jednatele nemohou usnesením společníků ani z důležitých důvodů § 16 od. 3. odvolání býti, a že je nemůže také dozorcí rada dle § 32 od. 5. odvolati, nýbrž musí oznámiti dotýčné korporaci, je-li tu důvod ku odvolání.

Stát, země a obec smí mimo to veškeré podíly závodní převzít za účelem zrušení společnosti § 95.

VII. Ingerence finančních úřadů nastává pokud se jedná o vyměření a vybírání poplatků a daní. Srov. §§ 115—120.

VIII. Ingerence živnostenských úřadů řídí se povahou společnosti.

O připuštění cizozemských společností s r. o. v tuzemsku.

Společnosti s r. o. mající své sídlo mimo obvod platnosti tohoto zákona, mohou v tuzemsku obchody provozovati v provozovárně, ač-li před počítím provozování toho vymohou si vložení tuzemské provozovárny v rejstřík obch. Předpokládá se především, že jsou tu spol-ti druhů zákonem našim připuštěných (slova § 106: »der in diesem Gesetze bezeichneten Art.«), čímž vyloučeny jsou již předem společnosti pojišťovací a politické, aniž by to zvláště v zákoně výtčeno býti muselo § 1 od. 2. (srov. kom. Práv. J. str. 308).

Ku zápisu třeba přihlášky doložené ověřeným opisem smlouvy spol-ké a znamenání osob ku znamenání firmy tuzems. provozovárny oprávněných v ověřené formě § 107.

Odepříti sluší zápis, neprokáže-li spol-t:

1. že ve státě, kde sídlo své má, po právu existuje podle zákonů dotýčné země a tam skutečně a pravidelně činnost vyvíjí,

2. že ku veškerému provozování obchodů v tuzemsku zástupce ku platnému znamenání firmy tuzemské provozovárny ustanoven a že tento zástupce v tuzemsku bydlí,

3. že reciprocita v cizím státě ohledně tuzems. společností uznávána jest, že se totiž v cizině připouští provozovárny tuzemských spol-tí § 108.

Tento poslednější výkaz asi nebude první léta možno si opatřiti, ježto dosud žádných spol-ti v tuzemsku nemáme, proto bude museti vymoženno býti ve smyslu § 109 od. 2. povolení připuštění od min. vnitřně.

Pokud nestávají státní úmluvy aneb prohlášení vládní říšským zákoníkem vyhlášené, podle nichž se cizozems. spol-t podle zákonního svého podkladu jeví býti spol-ti způsobu v tomto zákoně naznačeného, aneb podle nichž reciprocita je zabezpečena, musí výkaz o tom podán býti prohlášením min. práv ve srozumění s dotýčným súčasťným ministerstvem.

Prohlášení to je pro soud závazným § 109. Co se vyhlašuje, o tom při vyhláškách pojednáno. Srov. § 110.

Všechny další ohlášky (mimo původní) ku zápisu v rejstřík náleží na zástupce spol, pro tuzemsko zřízeného, zejména tedy

také ohlášky dalších platů na zákl. vklady plně nezaplacené, pak změny zákl. kapitálu § 114.

Působení změn skutečností do rejstříku zapsaných, řídí se v příčině tuzemské provozovárny toliko dobou v tuzemsku nastalého zápisu § 111 od. 2.

Zřízeny-li v tuzemsku další provozovárny, označena má být první jako tuzemský hlavní závod, ostatní jako tuzemské pobočky. Ohledně tuzem. hl. závodu platí pak předpisy zákona o hl. závodech, o pobočkách tuzemských, pak ony o pobočkách vůbec § 111 od. 3., 59., 60.

Zástupce tuzemský má o tuzemských obchodech zvláštní řádné knihy vésti.

Při provozování bankov. obchodů platí ta zvláštnost, že má býti bilance uveřejněna dle § 22 a sice i ona hl. závodu cizozemského § 112 od. 2.

Také tuzemská provozovárna cizoz. spol. ti může z důvodů § 86 býti zrušena správním úřadem. Mimo to může zemským pol. úřadem, v jehož obvodu sídlo tuzem. hl. závodu se nachází, zrušena býti provozovárna:

1. přestala-li spol. t ve své domovině po právu stávat, aneb ztratila-li úplnou způsobilost ku nakládání se jměním, aneb toto vyloučeno z obchodu,

2. nestává-li zastoupení pro tuzemsko zřízené a nebylo-li ve 3 měsících ode dne vyzvání k tomu soudem obchodním zřízeno,

3. objeví-li se, že stát, k němuž spol. t náleží, nešetří reciprocity v příčině nakládání se spol. tmi stejného druhu.

Zrušení takové nastává k návrhu fin. prokuratury soudem obchodním, v jehož obvodu tuzem. hlavní závod své sídlo má, zejména byl-li zápis proti předpisu § 108 (výkazům tam naznačeným) povolen a nastává tu řízení dle § 43.

Obchody tuzemského závodu skončovány býti mají dle předpisů o likvidaci spol. ti s r. o. § 113.

Ohledně cizozem. spol. tí platí rovněž předpisy v příčině spol. tí ku koncessi povinných, pak §§ 62, 102—106, o nichž shora při ingerenci veřej. orgánů na spol. tí pojednáno.

Předpisy trestní.

A) Zákonem v spol. tech s r. o. zavedeno bylo několik nových přečinů a sice tyto tři druhy:

1. Kdo výslovně jako jednatel, člen dozorčí rady, aneb likvidátor k tomu působí, s tím souhlasí aneb tomu nepřekáží, aby společníkům podílů listy majiteli neb na řád znějící aneb poznámkou na přípustnost indossovatelnosti poukazující, neb kupony dividendové vydány byly § 121.

2. Kdo zúmyslně falešné udání ku klamání v příčině stavu jmění spol. ti s r. o. učiní, buďsi:

a) jako jednatel ve vyjádřeních za účelem zápisu spol. ti, aneb zápisu zvýšení, neb snížení zákl. kapitálu v rejstřík dle § 9 c. 2, 10, 53 aneb 56. ¹⁾

b) jako společník neb likvidátor v matrice podílů dle § 26 vedené, aneb v seznamu na základě něho soudu obchodnímu předloženém § 122.

3. Kdo zúmyslně jako jednatel neb likvidátor, člen dozorčí rady aneb zmocněnec spol. ti s r. o. v protokolech o schůzích, v účetních závěrkách, bilancích, zprávách obchodních aneb ve veřej. vyzváních ku zúčastnění se na podniku, stav jmění spol. ti falešně uvádí, aneb nějakou skutečnost zamlčí, jejíž zamlčení ²⁾ je s to, v příčině stavu jmění spol. ti někoeho v omyl uvést § 123.

Po vždy se předpokládá, že čin sám nespadá pod hledisko přísnějšího předpisu všeobecného trestního zákona.

Jest litovati, že nebyl přijat návrh kommisce Pr. J., aby za účelem intensivní ochrany menšin proti dolosnému jednání jednatelů, v zákon pojata, že přečinu dopouští se též, kdo jako zástupce

¹⁾ Srov. § 82 č. 1. něm. při zápisu spol. ti a při zvýšení z. kapitálu v příčině zaplacení z. vkladů a při snížení v příčině ukojení aneb zajištění věřitelů. Ač zápis spol. ti a zvýšení z. kapitálu pouze jednatelé ohlašují, uvedeno omylem redakce v § 82 č. 1. též, že členové v tom případě trestáni jsou (Srov. Parisius Crüger u § 82 pozn. 1.)

²⁾ § 82 č. 3. něm. Ve všech případech může uznáno býti na ztrátu cti občanské, pouze je-li tu polehčujících okolností, ukládá se pouze pokuta peněžitá. Mimo to dle § 83 trestání jsou jednatelé dle §§ 239—241 konk. ř. jako kridataři pro zaviněnou kridu neb jednoduchou kridu žalářem neb vězením, pak-li společnost platy zastavila aneb konk. ohlášen byl a dopustí-li se činů tam uvedených.

(jednatel) neb zmocněnec spol-ti s r. o. proti předpisům zákona tohoto stanov neb proti usnesení valné hromady koná platy společníkům, nestačíť tu povždy zákonné ručení v § 83 naznačené ku bezpečnosti jak menšin, tak věřitelů.

B) Mimo to dopouštějí se revisoři, již poruší povinnost jim příslušící, totiž zachovati v tajnosti obchodní a závodní poměry, o nichž se dověděli při revisi, činu trestního, zákonem zapovězeného a trestného, ale jako přečin nekvalifikovaného § 126.

Na přečiny *ad A)* uvedené § 121—123 uložen trest vězení od 1 týdnu do 1 roku, s čímž pokuta od 1000 do 20.000 K spojena býti může.

Při tom platí o těchto přečinech též všeobecné předpisy trestního zákona ze dne 27./V. 1852, č. 117 ř. z. o přečinech.¹⁾

Řízení o nich přísluší sborovým soudům prvé stolice trestní právomoc vykonávajícím, tedy soudům trestním, nikoli obchodním, jimž z části trestání organů společenstev hosp. a výdělkových dle zák. 9./IV. 1873, č. 70 ř. z., § 87 přináleží.

Činy nedovolené *ad B)* naznačené, trestají se pokutou až do 2000 K a sice soudem obchodním, v jehož rejstříku společnost zapsána.

Přidržování jednatelů členů dozorčí rady, likvidatorů a ku konání jim příslušících povinností pokutami po způsobu jiných druhů společenství resp. společenstev hosp. a výdělkových neupravuje zákon o spol-tech s r. o., výslovně netřeba toho také, poněvadž dle § 61 platí všeobecné předpisy obch. práva, tudíž též čl. 26 a 45 obch. z. § 12, 13 úv. pat. k obch. z. o pokutách na nedodržení povinnosti ku ohlášení. Mimo to osoby ty ručí za hospodaření své jako řádný obchodník §§ 25, 33, 92 a sice, je-li jich více, rukou společnou a nerozdílnou a konečně právo menšin v § 48 naznačené tu záruky poskytuje.²⁾

¹⁾ Dle § 82 věta první trestání jsou pravidelně vězením až do 1 roku a zároveň pokutou do 5000 Marek v případech § 82 č. 1—3, nepodal-li jednatel a likvidator návrh na vyhlášení konkursu proti předpisům §§ 64 a 71 od. 1., trestání jsou dle § 84 něm. vězením až do 3 měsíců a zároveň pokutou až do 1000 M. Je-li tu polehčujících okolností, trestání jsou pouze pokutou. Bezrestným je, ohledně něhož zjištěno, že konk. řízení bez jeho viny nezahájeno.

²⁾ Něm. právo pouze ve případech §§ 7 zápis spol-ti, 54 změny stanov,

O úlevách daňových a poplatkových.

VII. hlava zákona o spol-tech s r. o. v §§ 115, 116 jedná o úlevách daňových a v §§ 117—120 o úlevách poplatkových.

Úlevy obého druhu jsou vůči akciovým spol-tem značné.

V příčině daní podrobeny spol-ti s kapitálem nejvýše 1.000.000 K všeob. dani výdělkové dle I. hl. zákona ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z., ony pak s větším kapitálem dani dle II. hl. cit. z.

Podrobnosti v příčině té vymykají se z rámce tohoto díla.¹⁾

Podstatné rozdíly mezi společnostmi s r. o. a ostatními druhy spol-tí obch. práva i společenstev hosp. a výdělkových.

Forma zřízení: Při spol-ti veřejné (čl. 85 obch. z.), komanditní (čl. 150 obch. z.) nevyžaduje se žádné formy, stačí i ústní, neb konkludentní činy.²⁾ Při akciové kom. a akciové spol-ti vyhledává se mimo znamenání akciového kapitálu, sepsání notářské neb soudní listiny o smlouvě společenské, zápis v rejstřík a povolení státní čl. 174., 178., 208. a 211. obch. z. Při spol-vech žádá se vůbec písemní sepsání stanov určitého obsahu §§ 3, 5 a zápis v rejstřík společenstev §§ 8, 9 zák. o společenstvech. Povolení státního netřeba, leč ku provozování koncessovaných živností. Při spol-tech s r. o. jest třeba sepsání smlouvy spol-ké ve formě notářského aktu, obsahu v § 4 naznačeného, zřízení jednatelů § 3 a zápisu v rejstřík obchodní § 2 od. 2. z. o spol-tech s r. o.

Povolení státního třeba výmínečně při podnicích v § 3 od. 2. naznačených a ku provozování podniků v § 62 od. 2. obsažených.

57 od. 1. zvýšení z. kapitálu, 58 od. 1. a 3. snížení téhož, § 80 od. 5. zápisu přeměněné akciové spol-ti ve spol-t s r. o., neuznává uložení pokut dle § 14 obch. z. pro opomenutí přihlášení v rejstřík. Srov. § 79.

¹⁾ Srov. též Randa H. R. § 305. V Němcích upravují si jednotlivé spolkové státy daňovou otázku a tu pouze v Sasku podléhají spol-ti s r. o. dani z příjmů a to pouze polovinou zisku, při čemž se pouze rozděleně přebytky čítají, nikoli ony jimiž fondy rezervní se tvoří. V jiných státech, Prusku, Bavořích, Würtensbersku a Badensku nepodléhají spol-ti s r. o. dani z výdělků. Viz Staub, I. c., str. 442.

²⁾ Randa, I. c., str. 49. Pro něm. právo viz srovnání akciových a jiných spol-tí a společenstev v Nothnagel, I. c., pak Parisius Crüger, 8. vyd. str. 24—34.

Předmět. U dosavadních spol-tí obch. práva vyjma akciových je předmětem vždy provozování obchodů (čl. 85., 150., 173. obch. z.), při akciových je toto pravidelně předmětem spol-ti, ale nemusí jím býti, při spole-vech smí býti předmětem toliko podporování výdělků a hospodaření společným provozováním podniku, tedy i obchodů § 1 z. o spol-vech, při spol-tech s r. o. může býti předmět libovolný, vyjma obchody pojišťovací a činnost spolků politických § 1 od. 2.

Firma je při veřej.; komand. a kom. na akcie vždy osobní čl. 17. obch. z., při akciové a společenstvech toliko věcná, při akc. spol-ti nemusí z předmětu spol-ti vzata býti, čl. 18. obch. z. a § 4 z. o spol-vech, při spol-tech obojí, osobní i věcná, ano i stará firma převzata býti může, povždy ale připojení sluší dodatek společnost s r. o. § 5.

Právní povaha. Společnost veřejná, komand., kom. na akcie jsou societami právnické osobě podobnými se zvláštním jměním nedělitelným, společníkům náležícím, se společnou repraesentací pod firmou na venek,¹⁾ akciová společnost pokládá se za právnickou osobou čl. 213.²⁾ Společenstvo jest rovněž societou právnické osobě podobnou, s přímým ale podpůrným ručením členů § 2. Kdežto hořejší spol-ti jsou obchodními společnostmi bez ohledu na výši daně výdělkové, je spol-vo obchodníkem toliko, provozuje-li obchody § 13, a obchodníkem plného práva toliko, platí-li předepsanou minimální daň výdělkovou. Spol-t s r. o. je vždy právnickou osobností a spol-tí obchodní nehledě na výši daně výdělkové § 61, táž má od 20. července 1906 jako každá jiná v obchodní rejstřík zapsaná firma passivní způsobilost chekovní (Chekfähig bezogen) dle § 1 zák. o cheku ze dne 3. dubna 1906 č. 84 ř. z., pakli po živnostensku bankovní obchody provozuje.³⁾

Přistoupení členů. Při veřej. a kom. spol-ti původní členové osobně ručící přistupují třeba ústním uzavřením smlouvy, další společníci osobně ručící toliko se svolením dosavadních prohlášením třeba ústním přistoupením mohou §§ 98, 157 obch. z. rovněž

¹⁾ Randa, I. c., str. 28. Dr. Fr. Canstein: Lehrbuch d. oest. Handelsrechtes Berlin 1895, S. 442.

²⁾ Randa, I. c., str. 30, jinak Canstein, I. c., str. 443, 453.

³⁾ Dr. Ant. Pavlíček, Chek ve vědě a zákonodárství, 1902.

i komanditisté. Při akciové komanditě osobně ručící stejným způsobem přistupují, akcionáři písemně akcie znamenati musí uve-
douce obnos a počet akcií čl. 174, podobně při akciové společnosti znamenati musí písemně akcionář podíl svůj uve-
da jméno, stav a byt svůj § 6 akc. regul. Přistoupení členů ku spol-
vu dít se smí toliko písemně a uvést se má, s kolika podíly člen přistupuje §§ 3, 5, č. 5. Při spol-ti s r. o. jest třeba podpisu na not. aktu o smlouvě společenské, při tom musí uvést společník také své jméno, stav a bydliště a obnos vkladu z. pro jednatele, aby tito je do seznamu zapsati mohli §§ 4, 9, čís. 3.

Ručení členů vůči věřitelům. Veřej. společníci a komplementáři při spol. kom. a kom. na akcie ručí solidárně veškerým svým jměním čl. 112, 150, 173, komanditisté při kom. spol-ti a kom. na akcie ručí toliko svým vkladem závodním, ale solidárně¹⁾ čl. 161, 173.

Při akciových spol-tech ručí akcionář toliko svým vkladem, nikoli osobně čl. 207, zvýšiti neb doplniti jej nemusí čl. 219. Při spol-vech ručí členové sice osobně, ale podpůrně, pakliže jmění společenské nestačí — a to buďsi obmezeně nejméně 2násobným svým vkladem aneb neobmezeně, veškerým svým jměním § 2 z. o spol-vech. Zvýšení ručení připouští se se stanovami. Zda se snížení neb zvýšení záv. podílu usnesením členů připouští, sporno.

Při spol-ti s r. o. ručí věřitelům toliko spol-t, člen ručí pouze spol-ti za zaplacení celého vkladu základního (původního neb zvýšeného) neb doplatek usnesených §§ 10, 52, 63, 72.

Účast členů a způsob jednání jménem spol-ti. Při spol-ti veřejné, kom. a kom. na akcie není, pokud se komplementářů týče, účast obmezena na vklad určité výše čl. 85, 150, 170. Členové osobně ručící účastní se osobně v hospodaření společnosti čl. 94, 157, 196, a sice všichni, není-li v stanovách nic jiného ustanoveno. Při posledních dvou spol-tech účastní se komanditisté pouze jistým vkladem, jenž při akc. komanditě nejméně 600 K obnášeti musí. Tyto jsou nedílné a na majitele zníti nesmí čl. 173, jsou, ač-li stanovy něco jiného nepředpisují, převoditelné i rubo-
pisem čl. 182. Za spol-t jednají při kom. spol-ti pouze osobně ručící, kdežto komanditisté mají právo žádati opis roční bilance a

¹⁾ Canstein, I. c., 486.

zkoušeti správnost její nahlédnutím do knih a papírů, čl. 160 s výhradou čl. 160 od. 3. při akc. komanditě jedná také toliko osobně ručící za spol-t, vůči osobně ručícím vykonávají komanditisté práva dle čl. 186 ve valné hromadě, nad hospodařením vůbec dohlíží obligatorní dozorčí rada čl. 193.

Při akciové spol-ti zúčastní se akcionáři akcií určité stejné výše na majitele neb jméno znějící, zní-li na jméno, převoditelnou, na hospodaření spol-ti čl. 207. Při spol-vech společníci mají podíl stejný předem stanovené výše, zpravidla toliko se svolením spol-va postupitelný a vypověditelný čl. 5 č. 5. zák. o spol-vech.

Při všech spol-tech a spol-vech může každý společník (akcionář) míti původně kolikkoli podílů (akcií), tyto tvoří základní jmění. Akcie a podíly spol-tev možno i dodatně v libovolném počtu nabýti. Při akciové spol-ti a spol-vu jedná za spol-t, spol-vo představenstvo čl. 229 z. obch., § 15 z. o spol-vech, akcionářům přísluší právo v příčině hospodaření jednak valnou hromadou vykonávají čl. 224, mimo práva dle § 41 ak. [reg., dále právo na bilanci dle § 239, mimo to dohlíží dozorčí rada, jež není obligatorní, nad hospodařením ve všech odvětvích jeho — přiberouc si event. účetní revisory.

Při spol-tech s r. o. mohou vklady býti různé jednotky, jen minimum je stanoveno §§ 6, 13, každý člen smí míti při založení spol-ti jen jeden vklad základní. Tento je sice nevypověditelný, ale jemu odpovídající závodní podíl je zcizitelný a zděditelný i dělitelný, pravidelně toliko se svolením spol-ti § 76. Podíl závodní nesmí pod trestem § 121 zníti na majitele neb na řád, nesmí býti indossovateľný, rovněž nesmí býti dividendové poukázky vyhotovovány. Bursovní obchod s podíly je vyloučen.

Za spol-t jedná obligatorní představenstvo, jednatelé. Členům přísluší právo §§ 22 a 26, pak právo menšin § 48 v příčině hospodaření, jinak platí o valné hromadě a dozorčí radě to, co při akc. spol-ti a spol-vech praveno až na to, že jest rada ta někdy obligatorní.

Ve spol-ti jest obsaženo jednak jmění kmenové, jednak fond provozovací pohyblivý, z doplatků záležitostí, jež se i vrátiti smí za jistých podmínek §§ 72, 74.

Co se týče hlasování ve valné hromadě platí vůči spol-tem a spol-vům, při nichž valná hromada stává a při spol-

tech s r. o. ta zvláštnost, že, kdežto při oněch na každou akcii (podíl), ač-li stanovy nic jiného nenařizují, připadá jeden hlas čl. 190, 209 č. 9, 224 od. 2. obch. z., § 5 č. 9 z. o spol-vech, při spol-tech s r. o. připadá jeden hlas na 100 kor. převzatého zákl. vkladu, má tudíž každý spol-ík, ač-li stanovy nic jiného neobsahují, nejméně 5 hlasů, při spol-tech druhu §§ 13, 14 dva, nikdy ale stanovy méně než 1 hlas na jeden zákl. vklad určití nesmí § 39 od 2.

Dobrovolné zrušení společenského poměru. Při spol-ti veřej. a kom. připouští se výpověď osobně ručících společníků za podmínek čl. 124, 170 od. 1., při kom. spol-ti na akcie nesmí osobně ručící společník vystoupiti bez svolení valné hromady komanditistů čl. 199 obch., komanditista může libovolně vystoupiti čl. 171, komanditista ve spol-ti kom. na akcie a akcionář může libovolně postoupiti podíl akcie někomu druhému čl. 182 od. 3, leč by stanovy něco jiného předpisovaly § 223 obch. z., při spol-vech připouští se výpověď za podmínek §§ 54 a 77 zákona o spol-vech. Při spol-ti s r. o. nepřipouští se výpověď zákl. vkladu (záv. podílu), nahraňuje se však tato výpověď tím, že může soud nesouhlas spol-ti s převodem podílu suplovati dle § 77 a tak společníku vklad z. úplně zaplativšímu sprostěni se svazku společenského také umožniti.

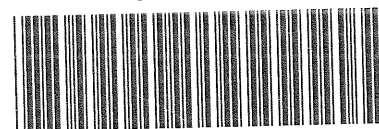

REV15

ÚK PrF MU

3129S28885